

Boendeplan SoL och LSS 2024-2034

Bostäder med särskild service SoL
och LSS samt stödboende

Maj 2024

Boendeplan SoL och LSS 2024-2034

Dnr: SOF 2024/126

Utgivningsdatum: Maj 2024

Utgivare: Socialförvaltningen i Stockholms stad

Kontaktperson: Anna Colliander/Emelie Lif

Sammanfattning

Socialförvaltningen har i samarbete med stadsdelsförvaltningarna sammanställt boendeplanen 2024-2034. Boendeplanen följer utvecklingen av bostäder med särskild service SoL och LSS samt stödboende i staden och lyfter fram synpunkter och förslag till beslut. Med hjälp av den stadsövergripande boendeplanen kan Stockholms stad öka möjligheterna att bättre planera och tillgodose alla brukares behov och önskemål vad gäller bostäder med särskild service och stödboende.

För att skapa bättre underlag för utbyggnation av bostäder med särskild service för barn och unga och stödboende för socialpsykiatrins målgrupp har dessa boendeformer inkluderats i boendeplanen från 2024.

Boendeplanen utgår från Swecos prognos över behovet av bostad med särskild service samt från stadsdelsregionernas boendeplaner. Varje stadsdelsnämnd har godkänt den del av boendeplanen som berör respektive stadsdelsnämnd.

Det totala underskott i nybyggnation av bostäder med särskild service enligt LSS och SoL samt stödboende som har funnits under lång tid bedöms kvarstå under de kommande åren till följd av långa byggprocesser och ett osäkert prognosläge.

Av de 34 projekten som socialförvaltningen påbörjat under 2023 uppnår 23 av projekten en andel om minst fem procent lägenheter för särskilt boende. De resterande 11 projekten uppnår en andel av en till fyra procent.

I Stockholms stad drivs merparten av alla bostäder med särskild service och stödboende enligt SoL i egen regi. Av sammanlagt 226 boenden drivs 58 boenden på entreprenad och sju boenden i privat regi.

Innehåll

Sammanfattning	3
Syfte och mål med boendeplanen	7
Bakgrund	7
Kommunfullmäktiges uppdrag 2024	7
<i>Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla</i>	7
Agenda 2030	8
Stockholms stads program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024-2029	9
Stadens organisation och ansvar för den samordnade boendeplanen	10
Styrgrupp	10
Stadsledningskontoret	10
Socialförvaltningen	11
Regionerna	11
Stadsdelsförvaltningarna	11
Prognosperiod boendeplan 2024-2033	11
Nya kartläggningar i årets boendeplan	12
Målgrupper för boendeplanen	12
Definitioner – bostad med särskild service	13
Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS.....	13
<i>Gruppboestad</i>	13
<i>Serviceboestad</i>	14
<i>Bostad med särskild service för barn och unga</i>	14
Socialtjänstlagen, SoL	15
<i>Gruppboestad</i>	15
<i>Serviceboestad</i>	15
<i>Hem för vård eller boende (HVB)</i>	15
<i>Stödboende</i>	16
<i>Profilboende</i>	16
Förmedling av bostäder med särskild service	17
Förmedlingsprocessen	17
Intresselista.....	17
Förmedling av grupp- och servicebostäder inom funktionsnedsättning LSS år 2023.....	18
<i>LSS förmedlingsstatistik 2023-01-01 tom 2023-12-31 för gruppboestad och serviceboestad</i>	18
Förmedling av gruppbostäder SoL inom socialpsykiatri år 2023	19
<i>Förmedlingsstatistik 2023-01-01 tom 2023-12-31 bostad med särskild service enligt SoL, socialpsykiatri</i>	19
Ej verkställda beslut.....	19

Boendekategorier	20
Beställansvar för bostäder med särskild service och stödboende	22
Reviderat funktionsprogram	23
Nya projekt och ombyggnadsprojekt.....	24
<i>Ombyggnationer</i>	24
<i>Granskningsgruppen</i>	24
<i>Förfrågningar 2023 om behov i nya bostadsprojekt</i>	24
<i>Friliggande gruppboende</i>	25
<i>Uppdrag till kommunala bolag</i>	25
Nyetablering och anslutning till LOV	26
<i>Privata etableringar</i>	26
<i>Branschråd</i>	27
Kostnader för lokaler	27
Nettohyreskostnad	28
Hysesutveckling	28
Bidrag för att underlätta utbyggnaden.....	29
Stadens framtida behov av bostäder med särskild service	30
Befolkningsprognos i Stockholm stad fram till 2032	30
Behovsprognos för bostad med särskild service	31
<i>Prognosmodell</i>	32
<i>Prognosens avgränsning och målgrupp</i>	32
<i>Föregående års prognos</i>	33
<i>Boende i bostad med särskild service 2023</i>	36
<i>Prognos för behovet av bostad med särskild service</i>	39
Regionernas boendeplaner.....	57
Västerort.....	57
<i>Befintliga boenden</i>	57
<i>Individuella avtal</i>	59
<i>Uppskattat behov av boenden år 2032</i>	61
<i>Swecos prognos</i>	63
<i>Summering</i>	64
<i>Regionens slutsats</i>	65
Innerstaden	65
<i>Befintliga boenden</i>	65
<i>Uppskattat behov av boenden år 2033</i>	69
<i>Swecos prognos</i>	70
<i>Summering</i>	71
<i>Regionens slutsats</i>	71
Västra Söderort	71
<i>Befintliga boenden</i>	72
<i>Uppskattat behov av boenden år 2032</i>	75

<i>Swecos prognos</i>	76
<i>Summering</i>	76
<i>Regionens slutsats</i>	77
<i>Östra Söderort</i>	78
<i>Befintliga boenden</i>	79
<i>Individuella avtal</i>	80
<i>Uppskattat behov av boenden år 2032</i>	81
<i>Swecos prognos</i>	82
<i>Summering</i>	82
<i>Regionens slutsats</i>	83
Stadens totala behov	84
<i>Befintliga boenden</i>	84
<i>Regiform</i>	84
<i>Gruppboendestäder LSS</i>	85
<i>Gruppboendestäder SoL</i>	86
<i>Servicebostad</i>	86
<i>Bostad med särskild service för barn och ungdomar LSS</i>	87
<i>Stödboenden för vuxna</i>	88
<i>Avveckling</i>	88
<i>Tomma lägenheter</i>	88
<i>Bostäder med särskild inriktning</i>	90
<i>Individuella avtal</i>	90
<i>Bostad med särskild service SoL</i>	91
<i>Hem för vård eller boende (HVB)</i>	92
<i>Kostnader för individuella avtal</i>	92
<i>Kategoristyrning</i>	94
<i>Ersättningsnivåer inom bostad med särskild service LSS</i>	94
<i>Särskild redovisning</i>	94
<i>Befintlig kö</i>	95
<i>Pågående projekt</i>	95
<i>Pågående projekt barn</i>	99
<i>Uppskattat behov av bostäder med särskild service år 2033</i>	99
<i>Swecos prognos om verksamhetsområde funktionsnedsättning</i>	100
<i>Swecos prognos om verksamhetsområde socialpsykiatri</i>	100
<i>Prognos 2033</i>	102
<i>Regionernas analys</i>	103
<i>lakttagelser som framkommit under arbetet med boendeplanen</i>	104

Syfte och mål med boendeplanen

Med hjälp av en stadsövergripande boendeplan kan Stockholms stad öka möjligheterna att planera och tillgodose brukares behov och önskemål vad gäller bostäder med särskild service inom valfrihetssystemet. Möjligheten att skapa variation i utbudet av bostäder och tillsäkra att den geografiska placeringen av bostäder över hela staden ökar. Målen med den stadsövergripande boendeplanen är att tillgodose behoven av bostäder med särskild service samt att minska antal icke verkställda beslut och antal placeringar utanför valfrihetssystemet avseende dessa bostäder.

Bakgrund

Kommunfullmäktiges uppdrag 2024

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Socialnämnden

Arbetet för att möta det stora underskottet av bostäder med särskild service enligt LSS och SoL ska intensifieras. Fler LSS-bostäder och gruppboendebostäder behöver skapas, både i befintliga fastigheter och i nyproduktion. Socialnämnden ska säkerställa att beställansvar för grupp- och servicebostäder/stödboenden LSS och SoL fullföljs. Socialnämndens beställarfunktion övertar uppgifterna från genomförandegruppen för bostäder med särskild service, vilken därmed avslutas.

I stadens årliga boendeplan för bostäder för personer med funktionsnedsättning ska det framkomma hur många LSS-bostäder som finns i egen regi i stadsdelsnämnderna. Målsättningen är att stärka kvaliteten och säkra att invånarna kan välja egen regi om de önskar. Vidare ska socialnämnden säkerställa att mark reserveras i samband med stadsutveckling samt i ökad omfattning beställa olika typer av boendelösningar för personer inom grupp- och servicebostäder/stödboenden LSS och SoL, i synnerhet boendetyper där det idag råder underskott. Socialnämnden ska även i samband med bostadsexploateringsprojekt utreda om projekten kan innehålla en andel om minst fem procent lägenheter för dessa boendeformer.

Stadsdelsnämnderna

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Stadsdelsnämnderna ska i samråd med socialnämnden och stadsbyggnadsnämnden inventera lämpliga fastigheter för att pröva att via justerade användningsbestämmelser i befintlig detaljplan (ej byggrätten) möjliggöra grupp- och servicebostäder LSS/SoL och vård- och omsorgsboenden.

Utbyggnadstakten av bostäder för personer inom funktionshinderomsorg och socialpsykiatri ska fortsätta att öka. För att klara att möta behovet av särskilt boende för personer med funktionsnedsättning enligt LSS och SoL ska stadsdelsnämnderna per region årligen ta fram ett gemensamt förslag till boendeplan för att klara behovet av omsorgsbostäder. Planen utgör underlag till socialnämndens stadsövergripande boendeplanering för grupp- och servicebostäder. Stadsdelsnämnderna behöver tillgodose fler självständiga boenden för personer som bor på servicebostad som bedöms klara att komma vidare i boendekarriären, detta genom alternativa boendeformer exempelvis tränings- och försökslägenheter.

Agenda 2030

Den 25 september 2015 antog FN:s generalförsamling Agenda 2030 med 17 globala mål som spänner över många samhällsutmaningar. Fram till 2030 har världens länder förbundit sig att tillsammans genomföra en samhällsförändring som leder till att uppnå de globala målen och en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling.

Stockholms stad ska vara ledande i genomförandet av Agenda 2030. Genomförandet ska präglas av lärande och utgå från analyser om synergier och hävstångseffekter samt utveckla relevanta arbetssätt som bidrar till en ekonomiskt, miljömässig och socialt hållbar stad.

Boendeplanen SoL och LSS bidrar till uppfyllelse av mål 3 God hälsa och välbefinnande, mål 5 Jämställdhet, mål 10 Minskad ojämlikhet och mål 11 Hållbara städer och samhällen.

Stockholms stads program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024-2029

Stockholms stads program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning bygger på FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, Agenda 2030, Europakonventionen, svensk lagstiftning, den nationella funktionshinderspolitiken och funktionshinderspolitiska mål. Den etiska grunden för programmet är principen att alla människor är lika i värdighet och rättigheter. Programmet är rättighetsbaserat och har som övergripande mål att alla människor, oavsett funktionsförmåga, ska få sina mänskliga rättigheter förverkligade. Alla ska ha lika rätt till stadens skydd, stöd och service samt ges möjlighet att delta i alla delar av samhällslivet.

Programmet omfattar olika fokusområden som stadens nämnder och bolagsstyrelser ska arbeta med genom att tillämpa funktionshindersperspektivet. Samtliga fokusområden tar sikte på kommunfullmäktiges mål¹ och vad som krävs för att förverkliga dem.

Fokusområde 4. Rätten till ett fungerande boende

Personer med funktionsnedsättning har rätt till en fungerande bostad. Bostaden och den byggda miljön har stor betydelse för människors hälsa, trygghet och sociala sammanhållning. Bostaden är grundläggande för jämlika villkor.

4.1 Planera och bygga rätt från början

Enligt bostadsförsörjningslagen² ska kommunen planera så att förutsättningar finns för alla invånare att kunna leva i bra bostäder. Stockholms stad har ett stort inflytande över bostadsförsörjningen genom ett stort markinnehav, ansvar för den fysiska planeringen samt genom de tre allmännyttiga bostadsbolagen, bostadsförmedlingen, ett bolag för omsorgsbostäder samt en stiftelse som arbetar med boendefrågor för utsatta grupper.³ Nyproduktion ska uppfylla gällande lagstiftning för att minska behovet av särlösningar och

¹ Stockholm är en stad som är tillgänglig för alla, oavsett funktionsförmåga, där personer med funktionsnedsättning inkluderas och är fullt delaktiga i samhället på jämlika villkor som personer utan funktionsnedsättning, utan diskriminering.

² Lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar

³ Riktlinjer för bostadsförsörjning 2021-2024 Dnr KS 2020/791

kostnadskrävande åtgärder i efterhand. I de fall staden, i riktlinjer eller andra styrdokument, ställer högre krav på tillgänglighet än vad lagstiftningen anger, ska stadens egna byggregler tillämpas. För att säkerställa att funktionshindersperspektiv beaktas behöver personer med funktionsnedsättning och med kompetens i funktionshindersfrågor involveras redan tidigt i planeringsprocessen.

4.3 Särskilda boendeformer

De flesta personer med funktionsnedsättning bor i ordinärt boende. För personer, där stödinsatser i hemmet inte är tillräckliga och med ett omfattande stödbehov, finns särskilda boendeformer. Vuxna och barn med funktionsnedsättning som har rätt till bostad med särskild service ska erbjudas en sådan bostad i Stockholms stad eller i länet. Staden ska enligt socialtjänstlagen verka för att äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt i goda bostäder.⁴ För att möta behoven ska fler bostäder med god tillgänglighet byggas. Stadens boendeplaner, Boendeplanen SoL och LSS⁵ och Äldreboendeplanen⁶ syftar till att säkerställa att planering och utbyggnad av bostäder med särskild service för personer i behov och särskilda boendeformer för äldre sker. Ett centralt beställansvar skapar förutsättningar för samordning och likvärdig byggprocess för bostad med särskild service i hela staden.⁷

Stadens organisation och ansvar för den samordnade boendeplanen

Styrgrupp

Boendeplanen har en styrgrupp som leds av kommunstyrelsen.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontoret ingår i styrgruppen för boendeplanen och samarbetar med socialförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna i

⁴ Socialtjänstlagen, 5 kapitlet §5

⁵ Boendeplanen 2023-2034 Bostäder med särskild service SoL och LSS SOF 2023/36

⁶ Boendeplan 2022 med utblick mot 2040 Dnr ALD 2021/159

⁷ Tjut Utbyggnad av bostäder med särskild service LSS Dnr 3.1.1-432-2022

framtagandet av ny- och ombyggnation av bostäder med särskild service samt stödbostäder.

Socialförvaltningen

Förvaltningen sammanställer regionernas boendeplaner och förelägger socialnämnden en kommunövergripande boendeplan som därefter lämnas till kommunstyrelsen. Socialförvaltningen ansvarar också för att beställa bostäder med särskild service inom funktionshinderomsorg och socialpsykiatri. Förvaltningen rapporterar pågående projekt i den övergripande boendeplanen.

Regionerna

Stadsdelsnämnder är nämnderna indelade i fyra stadsdelsregioner:

Västerort – Hässelby-Vällingby, Järva och Bromma.

Innerstaden – Kungsholmen, Norra innerstaden och Södermalm.

Östra Söderort – Enskede-Årsta-Vantör, Skarpnäck och Farsta.

Västra Söderort – Hägersten-Älvsjö och Skärholmen.

Stadsdelsregionerna tar fram en boendeplan per region som bland annat beskriver befintliga boenden, befintliga individuella avtal och uppskattat behov. Varje stadsdelsnämnd godkänner den del av boendeplanen som berör respektive stadsdelsförvaltning.

Stadsdelsförvaltningarna

Stadsdelsförvaltningarna ansvarar för att tillsammans med övriga förvaltningar inom regionen årligen göra en boendeplan. Regionens boendeplan redovisas och godkänns av respektive stadsdelsnämnd.

Prognosperiod boendeplan 2024-2033

Prognosperioden för boendeplanen är 10 år framåt från 31 december 2023 till och med 31 december 2033.

- Mätdatum för befintliga boenden och befintliga individuella avtal är 31 december 2023.
- Uppskattat behov av bostäder redovisas för perioden första januari 2023 till och med 31 december 2033.

- Pågående projekt redovisas för perioden innan första januari 2024.
- För frågorna om nettohyreskostnad och tomgångshyra är det år 2023 som avses.

Nya kartläggningar i årets boendeplan

För första året har boendeplanen kartlagt befintliga boenden, pågående projekt och individuella avtal för stödboende SoL. I årets boendeplan har kartläggningen av bostad med särskild service LSS för barn utökats med pågående projekt samt befintliga boenden.

Målgrupper för boendeplanen

Personer som tillhör någon av de tre personkretsarna enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)⁸ i behov av bostad med särskild service.

De som ingår i LSS personkretsar är personer med:

- utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd (personkrets 1, LSS)
- betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom (personkrets 2 LSS), eller med
- andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service (personkrets 3, LSS).

De personer i målgruppen som inte tillhör någon av LSS personkretsar kan vid en behovsbedömning bedömas ha behov av bostad med särskild service enligt socialtjänstlagen (SoL)⁹ eller stödboende enligt SoL.

⁸ Lag(1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS

⁹ Socialtjänstlagen, SoL (2001:453)

De befintliga bostäder med särskild service enligt SoL som finns i stadens valfrihetssystem riktar sig alla till personer med psykisk funktionsnedsättning.

En person har enligt nationell psykiatrisamordning¹⁰ en psykisk funktionsnedsättning om ”han eller hon har väsentliga svårigheter med att utföra aktiviteter inom viktiga livsområden och dessa begränsningar har funnits eller kan antas komma att bestå under en längre tid. Svårigheterna för målgruppen ska vara en konsekvens av psykisk störning”. Målgruppen för socialpsykiatri inom Stockholms stad består av kvinnor och män som är i åldern 20 till 64 år och har en psykisk funktionsnedsättning. När en brukare fyller 65 år övergår ansvaret för utredning och beviljande av insatser till äldreomsorgen. Eftersom kvarboendepincipen gäller finns det personer som bor kvar på bostad med särskild service inom socialpsykiatri som är äldre än 65 år och därmed tillhör äldreomsorg.

Definitioner – bostad med särskild service

Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS

I propositionen till Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, beskrivs att huvudformerna för bostad med särskild service är servicebostad och gruppbofastad.

Stockholm stad tillämpar lagen om valfrihetssystem (LOV) för bostad med särskild service för grupp- och servicebostad LSS, bostad med särskild service SoL och stödbostad.

Gruppbofastad

Boende i gruppbofastad är till för vuxna personer som har ett så omfattande tillsyns- och omvårdnadsbehov att mer eller mindre kontinuerlig närvaro av personal är nödvändig. I gruppbofastaden ska det finnas en tillräcklig fast kollektiv bemanning som i huvudsak ska täcka den enskildes hela stödbehov. Antalet boende i en gruppbofastad bör vara litet. Enligt Socialstyrelsen¹¹ bör det i regel endast vara tre till fem personer som bor i gruppbofastaden. Ytterligare någon boende bör kunna accepteras, men endast under förutsättning att samtliga personer som bor i gruppbofastaden tillförsäkras goda levnadsvillkor. De enskilda

¹⁰ Rapport 2006:5 från Nationell psykiatrisamordning

¹¹ Bostad med särskild service för vuxna, Socialstyrelsen

lägenheterna ska vara fullvärdiga och finnas i direkt anslutning till gemensamma utrymmen, där service och omvårdnad kan ges alla tider på dygnet.

Servicebostad

En servicebostad består av fullvärdiga lägenheter som är geografiskt samlade och som har tillgång till gemensamhetsutrymmen. Dygnet-runt-stöd med en fast personalgrupp finns och den enskilde ska erbjudas stöd i den egna lägenheten utifrån sitt behov. Lägenheterna är ofta anpassade efter den enskildes behov och samlade i samma hus eller i kringliggande hus. Servicebostad är en insats som kan vara lämplig för den som inte klarar av att bo i ordinärt boende men som inte har ett så omfattande behov av stöd och service att ett boende i gruppboende är nödvändigt. I en servicebostad kan det bo fler personer än i en gruppboende. Antalet boende bör dock vara så begränsat att serviceboendet integreras i bostadsområdet för att undvika en institutionell boendemiljö.

Bostad med särskild service för barn och unga

Bostad med särskild service för barn och ungdom är en insats som riktar sig till de barn som har ett speciellt behov av stöd. Det är i första hand ett stort omvårdnadsbehov som gör att denna insats kan bli aktuell. Boende utanför det egna hemmet beslutas av stadsdelsnämnden med stöd av LSS. Anledningen till att barnet eller den unga beviljas insatsen kan också vara att han eller hon behöver gå i skola på annan ort och därför inte kan bo hos sina föräldrar.

För att undvika en institutionsliknande miljö bör bostaden inrymmas i ett bostadshus i ett område avsett för bostäder och inte samlokaliseras med någon verksamhet enligt LSS eller socialtjänstlagen, till exempel korttidshem, bostad med särskild service för vuxna, daglig verksamhet eller särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre¹². En bostad med särskild service enligt 9 § 8 LSS bör utformas och utrustas så hemlikt som möjligt. Barnen har ofta egna rum men delar kanske vardagsrum och kök.¹³

¹² SOFS 2012:6

¹³ Stöd till barn och unga med funktionsnedsättning. Socialstyrelsens handbok för handläggning och utförande av LSS-insatser

Socialtjänstlagen, SoL

Bostad med särskild service enligt Socialtjänstlag (2001:453), SoL, är en permanent boendeform och utgörs vanligen av gruppboestad eller serviceboestad. Personer med funktionsnedsättning som inte omfattas av LSS men som på grund av sin funktionsnedsättning är i behov av bostad med särskild service kan bli beviljade insatsen enligt SoL.

Gruppboestad

Gruppboestad enligt SoL är ett bostadsalternativ för personer som har ett så omfattande tillsyns- och stödbehov att mer eller mindre kontinuerlig närvaro av personal är nödvändig. Gruppboestaden består av ett mindre antal lägenheter som är grupperade kring gemensamma utrymmen i direkt anslutning till varandra, där service och omvårdnad kan ges alla tider på dygnet.

Serviceboestad

Serviceboestad utgörs av fullvärdiga lägenheter med god tillgänglighet där stöd och service kan ges dygnet runt och som är geografiskt samlade. Personligt stöd ska ges i den omfattning den enskilde behöver. Stödet ska utgå från en fast personalgrupp. De som bor i en serviceboestad bör ha tillgång till samvaro i en gemensamhetslokal eller träffpunkt. Lägenheterna är ofta anpassade efter den enskildes behov och samlade i samma hus eller i kringliggande hus.

Samtliga bostäder med särskild service omfattas av hälso- och sjukvårdsansvar upp till sjuksköterskenivå och personal ska finnas att tillgå dygnet runt. Dessa två kriterier skiljer bostad med särskild service från till exempel stödboende, som inte har dessa krav. Det är viktigt att boendet inte har en institutionell prägel.

Inom Lagen om valfrihetsystem, LOV¹⁴ i Stockholms stad finns ännu inga servicebostäder som kan räknas som bostad med särskild service enligt SoL.

Hem för vård eller boende (HVB)

Hem för vård eller boende (HVB) är ett yrkesmässigt drivet hem som tar emot individer för vård eller behandling i förening med ett boende. Hem för vård eller boende är inte en särskild boendeform. I dessa boenden, som inte utgör ett permanent boende, har regionen ansvaret

¹⁴ Lag (2008:962) om valfrihetssystem

för hälso- och sjukvården. Kommunen ansvarar för boendet och att de boende får god vård.

Stockholm stad har tecknat ramavtal med 17 hem för vård eller boende (HVB) inom verksamhetsområdet socialpsykiatri.

Stödboende

Stödboende är en mellanform mellan ett helt självständigt boende i egen lägenhet och en lägenhet i gruppboende¹⁵. Stödboende betraktas inte som ett permanent boende. Boendet består av ett antal lägenheter spridda bland de vanliga lägenheterna i sinsemellan närliggande hus, som har tillgång till gemensam service och fast anställd personal. En grupp om cirka 15 boende har tillgång till gemensamhetslokal för samvaro och möte med personal. Personalen är tillgänglig till kockan 19:00 på vardagar och till klockan 14:00 på helger. Regionen ansvarar för hälso- och sjukvårdsinsatser. I Stockholm stad tillämpas lagen om valfrihetsystem (LOV) för stödboende inom verksamhetsområdet socialpsykiatri.

Profilboende

Med profilboende avses boende med särskild service som profilerar sig mot särskilda målgrupper utifrån gemensamma sjukdomsdiagnoser eller funktionsnedsättningar som kräver specialistkompetens. Behov av profilboende kan föreligga i de fall den enskilde har specifika behov som kräver särskild omvårdnad och kompetens.

I bostäder med särskild service SoL och LSS inom valfrihetsystemet (LOV) finns inga profilboenden som det finns inom äldreomsorgen i Stockholm stad. Utifrån särskilt behov av stöd har det ändå skapats grupp och servicebostäder med inriktning. På stadens webbplats start.stockholm presenterar gruppboendena och servicebostäderna det stöd som verksamheten erbjuder.

¹⁵ Riktlinjer för handläggning inom socialpsykiatri, Stockholm stad

Förmedling av bostäder med särskild service

Förmedlingsprocessen

Det är stadsdelsförvaltningarna som utreder och fattar beslut om bostad med särskild service. En person kan ha rätt till bostad med särskild service enligt LSS om personen har omfattande tillsyns- och omvårdnadsbehov och har tillhörighet till någon av personkretsarna 1, 2 och vissa fall även 3. Stadsförvaltningen är ansvarig för att insatsen verkställs.

Arbetsgruppen bedömning och förmedling är den del inom socialförvaltningen som har uppdraget att förmedla bostad med särskild service till utförare som är upphandlade enligt lagen om valfrihetsystem (LOV). Förmedlingsprocessen för bostäder enligt LSS och SoL grundar sig på behov, hur lång tid den enskilde har stått i kö och vilka önskemål den enskilde har framfört angående geografiskt område för boendet.

I de fall enheten inte kan hitta en lämplig utförare som motsvarar personens behov så sker placeringen via stadsdelsförvaltningen själv. Det sker då till privata utförare utanför valfrihetsystemet. I dessa fall behöver ett individuellt avtal tecknas. Inom socialpsykiatrins målgrupp tillgodoses behovet ofta av boende på hem för vård eller boende i avvaktan på bostad med särskild service. Hem för vård eller boende är inte en permanent boendeform och ska ses som ett mer skyddat boende under en kortare tid.

Bostad med särskild service för personer i personkrets 2 vänder sig till personer med ett betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter en hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom. I Stockholm stad finns ett fåtal verksamheter inom bostad med särskild service som riktar sig till målgruppen. För personer i personkrets 2 är det inte ovanligt att behovet av bostad med personalstöd verkställs på vård och omsorgsboenden enligt SoL i avvaktan bostad med särskild service. För personer i behov av vård och omsorgsboende för personer under 65 år tecknar stadsdelsförvaltningarna individuella avtal med utföraren.

Intresselista

Arbetsgruppen bedömning och förmedling på socialförvaltningen får information om vilka personer som är aktuella för bostad med särskild

service genom att stadsdelsförvaltningen registrerar den sökande på en intresseanmälningslista i stadens sociala system. Intresselistan administreras av enheten för bedömning och förmedling. Det finns två separata intresseanmälningslistor - en för funktionsnedsättning och en för socialpsykiatri.

Hanteringen av de båda listorna skiljer sig något år, inom socialpsykiatri är stadsdelsförvaltningarna i regel mer restriktiv med vem som registreras – här ska den sökande vara redo att flytta relativt omgående för att den ska registreras på intresselistan. Inom funktionsnedsättning kan personer registreras på intresseanmälningslistan om stadsdelsförvaltningen gör bedömningen att behov kommer finnas inom några månader eller år även om det inte är aktuellt vid tidpunkten då intresseanmälan görs. Båda listor omfattar såväl personer som väntar på att få sitt beslut verkställt, personer som redan idag har ett verkställt beslut men önskar byta utförare/boende samt personer som idag inte har något beslut om bostad med särskild service.

Vid förmedlingssituationen finns i allmänhet endast ett erbjudande att ta ställning till för personen. Lagen om valfrihetsystem ger personen rätt att välja utförare och därmed möjlighet tacka nej till ett erbjudande och invänta ett nytt erbjudande.

Gällande bostad med särskild service enligt LSS står 401 personer på intresselistan för *gruppboende*, vilket är en ökning med sex personer jämfört med 2022. Till att få *serviceboende enligt LSS* står det 190 personer på intresselistan, vilket är en ökning med 31 personer jämfört med 2022. För verksamhetsområde socialpsykiatri stod det sista december 2023 totalt 58 personer i kö på intresselistan för bostad med särskild service, vilket är en ökning med 13 personer jämfört med 2022. För stödboende står 54 personer i kö på intresselistan vilket är en ökning med sju personer.

Förmedling av grupp- och servicebostäder inom funktionsnedsättning LSS år 2023

LSS förmedlingsstatistik 2023-01-01 tom 2023-12-31 för gruppboende och serviceboende

Det har inkommit sammanlagt 90 lägenheter att förmedla totalt inom stadens valfrihetssystem (jämför med år 2022 totalt 95). Av dessa 90 var 44 gruppboende samt 46 var serviceboende. Av dessa 90 var 19

lägenheter nyproducerade lägenheter inom LSS, 13 lägenheter inom servicebostad och sex lägenheter på gruppboende.

Lägenheterna på gruppboende är lägenheter via en privat utförare som anslutit sig till valfriheten i staden, Ersta Diakoni, vilken är en nybyggd fristående villa utanför Vallentuna. Inriktningen är lindrig/måttlig funktionsnedsättning för yngre personer.

Förmedling av gruppboenden SoL inom socialpsykiatri år 2023

Förmedlingsstatistik 2023-01-01 tom 2023-12-31 boende med särskild service enligt SoL, socialpsykiatri

Det har inkommit och förmedlats 15 lägenheter gällande boende med särskild service SoL inom stadens valfrihetssystem. Dalens gruppboende flyttade under våren 2023 in i nya lokaler och ändrar namn till Bandängens gruppboende. I och med nya lokaler gjordes en utökning av lägenheter från tidigare 8 lägenheter till 13.

Kyrkogatans gruppboende stängdes sista juni 2023, 19 lägenheter. Flertalet boende är över 65 år och var inte aktuella för fortsatt förmedling. Det har inkommit och förmedlats 56 lägenheter gällande stödboende under perioden vilket är en ökning med 11 stycken i jämförelse med föregående år. Två privata utförare har sommaren 2023 utökat sina lägenheter med totalt 8 lägenheter.

Ej verkställda beslut

Insatser som beviljas enligt LSS eller SoL ska verkställas omedelbart. Om det skulle dröja mer än tre månader efter att beslut om insats ska ansvarig förvaltning redovisa för Inspektionen för vård och omsorg, IVO, hur de arbetat med att kunna erbjuda personen insatsen. Kan de inte redovisa att arbetsinsatsen varit tillräcklig kan stadsförvaltningen bli skyldig att betala en avgift till IVO. Den särskilda avgiften motsvarar den kostnad som kommunen skulle haft under den period som boendet uteblivit plus en straffavgift.

Socialnämnden rapporterar kvartalsvis stadens sammantagna antal ej verkställda gynnande beslut genom ett tjänsteutlåtande till kommunfullmäktige i Stockholm. Den senaste rapporten lämnades i mars år 2024 och avser kvartal fyra år 2023. Antalet ej verkställda beslut för alla insatser enligt LSS uppgick kvartal 4, 2024, till 215 stycken vilket är en ökning med 31 beslut jämfört med kvartal 4, 2022.

Antalet ej verkställda beslut för alla biståndsbeslut enligt SoL uppgick kvartal 4, 2023 till 132 stycken. Det är en ökning med 23 beslut jämfört med kvartal 4, 2022.

Bostad med särskild service LSS för vuxna utgör 38 procent av de ej verkställda besluten enligt LSS. Av de 81 beslut som rör bostad för vuxna har den enskilde i 39 fall tackat nej till erbjuden bostad. Av de inskickade rapporterna från stadsdelsförvaltningarna framgår olika skäl till varför den enskilde väljer att tacka nej till erbjudande om bostad. Det vanligaste angivna skälet är att den enskilde önskar bo i Stockholm stad, eller i en särskild stadsdelsförvaltning men endast har erbjudits plats utanför Stockholm eller i stadsdelsförvaltning där den enskilde inte önskar bo. I 24 fall har orsaken till ej verkställt beslut varit att den enskilde inte hunnit få något erbjudande om en bostad med särskild service.

Bostad med särskild service SoL för vuxna utgör 22 procent av de ej verkställda besluten enligt SoL. Av de 29 besluten är det i 17 fall ej verkställt på grund av att det saknas plats. Av de inskickade rapporterna från stadsdelsförvaltningarna framgår att den enskilde i de flesta fall har fått kompensering i form av boende på HVB eller stödboende i avvaktan på verkställighet.

Typ av insats	Kv 1 2023	Kv 2 2023	Kv 3 2023	Kv 4 2023
Bostad m särskild service LSS vuxna	68	68	74	81
Bostad m särskild service LSS barn	2	3	5	4
Bostad med särskild service SoL	21	19	25	29
Stödboende SoL	0	0	0	0

Tabell 1. Antal ej verkställda beslut per kvartal under 2023 fördelat på insatserna bostad med särskild service SoL, LSS vuxna och LSS barn samt stödboende SoL.

Boendekategorier

Olika målgrupper har olika fysiska behov av boendet. För att skapa rimliga planeringsförutsättningar har en förenkling eller sammanslagning av olika typer av boenden gjorts. Detta avser endast boendenas fysiska utformning och inte verksamhetens inriktning. När det blir aktuellt att ta ett boende i bruk kommer detta att hanteras av arbetsgruppen bedömning och förmedling på socialförvaltningen samt

berörd stadsdelsförvaltning. Denna sammanslagning är ett sätt för att enklare kunna planera utbyggnaden.

Vid framtagande av ovanstående behov/prognoser ska dessa i boendeplanen grupperas i nedanstående sex kategorier.

A. Gruppboende, LSS, som är ytkrävande

Dessa boenden har stora ytkrav. Det gäller såväl hygienutrymmen, som lägenheten och de gemensamma utrymmena. Det finns också behov av förråd för hjälpmedel. Verksamheten har också ett stort personalbehov och arbetsplatser för dessa. Boendet ligger med fördel i bottenplan.

Exempel på målgrupper

- Personer med flerfunktionsnedsättningar och stora omvårdnadsbehov.
- Förvärvad hjärnskada, personkrets 2.
- Personer med behov av geriatrisk omvårdnad.

B. Gruppboende, LSS, som bör vara friliggande

Dessa boenden bör ha hög säkerhet med flera in- och utgångar. Möjlighet att skärma av boenden. Verksamheten har hög tillgänglighet och ett stort personalbehov.

Exempel på målgrupper

- Personer med intellektuella funktionsnedsättningar och/eller autism med tilläggsdiagnoser inom psykiatri och/eller utagerande och utmanande beteende.

C. Gruppboende, LSS, normal tillgänglighetsanpassning

Dessa boenden kräver ingen annan anpassning än vad som framgår av byggnorm eller vad som beskrivs i stadens funktionsprogram för LSS bostäder. Inga eller små individuella anpassningar kan förekomma. Detta avser endast boendenas fysiska utformning och inte verksamhetens inriktning.

Exempel på målgrupper

- Neuropsykiatrisk funktionsnedsättning.
- Intellektuell funktionsnedsättning.
- Intellektuell funktionsnedsättning och tilläggsdiagnoser inom psykiatri.
- Intellektuell funktionsnedsättning och/eller autism och är syn och/eller hörselskadade.
- Unga med demenssjukdom, personkrets 2.

D. Servicebostad, LSS eller SoL, normal tillgänglighetsanpassning

Detta avser enskilda lägenheter som har en gemensamhetslokal i närområdet. Boenden kräver ingen annan anpassning utöver byggnorm och stadens funktionsprogram. (behov av mindre individuella anpassningar kan finnas)

Exempel på målgrupper

- I huvudsak samma målgrupp som C. Gruppboende som inte kräver någon anpassning ovan.
- Psykiska funktionsnedsättningar.

E. Gruppboende, SoL

Dessa boenden kräver ingen annan anpassning än vad som framgår av byggnorm och vad som beskrivs i stadens funktionsprogram för SoL-bostäder. Noteras bör att dessa grupper kan ha en annan gruppstorlek, cirka 12 lägenheter, än boenden enligt LSS som har cirka 6 lägenheter.

Exempel på målgrupper

- Psykiska funktionsnedsättningar.
- Psykiska funktionsnedsättningar och har ett utagerande och utmanande beteende.

F. Stödboende, SoL

Dessa boenden kräver ingen annan anpassning än vad som framgår av byggnorm och vad som beskrivs i stadens funktionsprogram för SoL-bostäder. Lägenheterna ligger utspridda bland de vanliga lägenheterna i området och utformas likt dem.

Exempel på målgrupper

- Psykiska funktionsnedsättningar och mindre behov av stöd och service än målgrupp i kategori E. Gruppboende, SoL och kategori D. Servicebostad SoL.

Beställansvar för bostäder med särskild service och stödboende

I Stockholm behövs bostäder för personer med olika behov. Det ska finnas god tillgång till bostäder för personer med funktionsnedsättning, personer i hemlöshet, våldsutsatta, barnfamiljer i osäkra

boendeförhållanden och andra grupper med en utsatt ställning på bostadsmarknaden. Särskilda bostäder måste komma in tidigt i planeringsprocessen.

Arbetet för att möta underskottet av bostäder med särskild service enligt LSS och SoL ska intensifieras. Fler LSS-bostäder och gruppboendebostäder behöver skapas, både i befintliga fastigheter och i nyproduktion. Socialnämnden ska säkerställa att beställansvar för grupp- och servicebostäder/stödboenden LSS och SoL fullföljs. Socialnämndens beställarfunktion övertar uppgifterna från genomförandegruppen för bostäder med särskild service, vilken därmed avslutas.

Kommunfullmäktige gav Socialförvaltningen i budget 2023 i uppdrag att ansvara för beställningar av byggnation avseende bostäder med särskild service enligt LSS och SoL samt stödboende för socialpsykiatrins målgrupp. Ett år tidigare, första januari 2022 övertog socialförvaltningen beställningsuppdraget för bostäder med särskild service enligt LSS. Förändringen bidrar till att uppfylla boendeplanens mål och att öka antal pågående projekt för målgruppen i behov av bostäder med särskild service och stödboende.

Socialnämnden ska säkerställa att beställansvar för grupp- och servicebostäder/stödboenden LSS och SoL fullföljs och att utbyggnationen av bostäder med särskild service enligt LSS och SoL intensifieras. För 2024 har socialnämnden en målsättning om att antalet beställda bostäder i samband med genomförandebeslut genererar 48 nya boendeplatser, under 2023 beställdes totalt 10 boendeplatser i samband med genomförandebeslut. För socialnämndens beställning av bostäder för annan nämnds räkning ska gemensamt ärende upprättas som anmäls till kommunstyrelsen.

Centralt beställansvar förväntas leda till ökad samordning och likvärdig byggprocess för bostad med särskild service och stödboende i hela staden. Samlad kunskap om att driva projekt för bostad med särskild service ger en effektivare process.

Reviderat funktionsprogram

Under 2023 har socialförvaltningen reviderat stadens befintliga funktionsprogram för att säkerställa tydlighet och jämlika funktioner i stadens bostäder med särskild service. Det reviderade

funktionsprogrammet är daterat till mars 2024¹⁶ och används som vägledning för byggaktörer och bolag inför produktionen av bostäder med särskild service, båda LSS och socialpsykiatri.

Nya projekt och ombyggnadsprojekt

Alla byggprojekt som stadsdelsförvaltningarna initierats före 2022 handläggs idag av socialförvaltningen.

Ombyggnationer

Socialförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna har återkommande avstämningar tillsammans där pågående projekt och eventuella ombyggnationer granskas. Inför dessa avstämningar förväntas stadsdelarna ha genomfört en översyn av sina befintliga lokaler för att identifiera eventuella tomma eller planerade uppsägningar, som potentiellt kan omvandlas till bostäder med särskild service. Exempel på sådana lokaler kan vara gamla förskolor eller andra lämpliga fastigheter. Motsvarande dialog förs även med stadens bolag.

Granskningsgruppen

Socialnämndens beställarfunktion övertar uppgifterna från genomförandegruppen för bostäder med särskild service. Granskningsgruppen som tidigare yttrat sig över samtliga kommunala ny- eller ombyggnadsprojekt avslutas därmed. Socialförvaltningen säkerställer att projektet uppfyller stadens uppsatta krav gällande fysisk utformning och ekonomi innan stadsdelsförvaltningarna samråder med stadsledningskontoret.

Förfrågningar 2023 om behov i nya bostadsprojekt

Alla förfrågningar om behov av bostad med särskild service LSS i nya bostadsprojekt skickas från exploateringskontoret till socialförvaltningen. Under 2023 har socialförvaltningen fått förfrågan om 45 nya projekt var av 34 projekt bedömts möjliga för bostad med särskild service LSS.

Av de 34 projekten som socialförvaltningen tackat ja till under 2023 uppnår 23 av projekten en andel om minst fem procent lägenheter för särskilt boende. De resterande 11 projekten uppnår en andel av en till fyra procent. Under 2023 har socialförvaltningen tackat nej till 11

¹⁶ Funktionsprogram för bostäder med särskild service SoL och LSS samt stödboende Dnr SOF 2024/235

projekt. Orsaken är att fastigheten eller läget i området inte bedömts som lämpligt för verksamhet eller att det finns annan LSS-verksamhet i närheten.

Förfrågningar	2019	2020	2021	2022	2023
Antal projekt som SDF tackat ja till	24	13	25		
Antal projekt som SDF tackat nej till	43	25	23		
Antal projekt där svar saknas	10	15	23		
Antal projekt som SoN tackat ja till				23	34
Antal projekt som SoN tackat nej till				14	11
Antal projekt där svar saknas				0	
Antal projekt totalt	77	53	71	37	45

Tabell 2. Antal förfrågningar om nya projekt från exploateringskontoret till stadsdelsförvaltningarna (SDF) och Socialnämnden (SoN) åren 2019-2023.

Friliggande gruppbestäder

Behovet av friliggande gruppbestäder i Stockholms stad är stort. Enligt boendeplanen är 158 lägenheter i friliggande gruppbestad av de 1342 befintliga lägenheter i bostad med särskild service LSS för vuxna. Inom en tioårsperiod uppskattar stadsdelsförvaltningarna att behovet ökar till 269 lägenheter i friliggande gruppbestad. I dagsläget pågår projekt för 3 nya gruppbestäder på friliggande tomter.

Olika målgrupper har olika behov av anpassningar i bostaden. För att skapa rimliga planeringsförutsättningar använder boendeplanen kategorier för att beskriva lokalernas utformning. I dagsläget finns det flest befintliga bostäder med särskild service i flerfamiljshus med normal tillgänglighetsanpassning. Minst antal lägenheter finns av typen ytkrävande bostäder där hygienutrymme och gemensamma ytor är anpassade för personer i behov av flertal hjälpmedel och större personalbehov och arbetsplatser för dessa

Uppdrag till kommunala bolag

Initiativet att bygga en gruppbestad i ett friliggande hus (kategori B) kommer från socialförvaltningen i enlighet med rådande behov. Exploateringskontoret kan även föreslå markanvisningar för sådana projekt. Vanligtvis får stadens eget fastighetsbolag, Micasa, uppdraget att leda dessa byggprojekt, men andra bolag kan också vara involverade. För att få bygglov krävs vanligtvis en detaljplan som stödjer ändamålet.

Privata eller idéburna aktörer som vill bygga samhällsfastigheter och hyra ut till staden, eller till privata utförare finns, men de upplever

svårighet med olika kontakter inom staden och att hitta lämpliga tomter.

Socialförvaltningen, i sin roll som beställare, har gett Micasa Fastigheter i uppdrag att utreda möjligheten att uppföra fristående bostäder med särskild service enligt LSS på sex olika fastigheter, där vissa kräver detaljplaneändringar medan andra inte gör det. Dessutom har socialförvaltningen gett övriga bolag i uppdrag att undersöka möjligheten att omvandla befintliga fastigheter till gruppboende, både i friliggande hus och flerfamiljshus. Utöver det finns även en beställning på genomförande av en gruppboende enligt LSS i Järva. Uppdraget har givits av socialförvaltningen till Micasa, men beslut om genomförande togs endast i Järva stadsdelsnämnd under 2023.

Nyetabletering och anslutning till LOV

Privata etableringar

I staden finns idag nio leverantörer inom privat regi i valfrihetsystemet, LOV. Tre leverantörer inom bostad med särskild service LSS för vuxna, Stora Sköndal, Ersta Diakoni och OC LSS. Stora Sköndal driver tre enheter med totalt 18 platser, Ersta Diakoni driver en gruppboende med totalt sex platser och OC LSS driver en serviceboende i Bromma med 11 platser. Två leverantörer inom stödboende SoL, iBehandling och Rimbogården. iBehandling driver ett stödboende med totalt 18 platser och Rimbogården driver ett stödboende med 10 platser. Sex leverantörer driver bostad med särskild service LSS för barn. Attendo driver tre boenden med totalt 14 platser. Solberga By driver barnboende med totalt 30 platser. Häggviks ungdomsboende har ett barnboende med 10 platser. Soldatvillan driver ett barnboende med fem platser.

I juni 2022 beslutade socialnämnden om förändringar i förfrågningsunderlaget Bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9, LSS¹⁷ Uppdateringar har skett avseende friliggande grupp- och serviceboende till att det geografiska området utökats från Stockholms stad till Stockholms län.

¹⁷ Dnr 2.3.3-261/2022

Branschråd

År 2020 startade branschrådet för utförare inom verksamhetsområdena funktionsnedsättning och socialpsykiatri. Branschrådet ska fungera som en kontaktyta mellan politiken, socialförvaltningen och utförarverksamheter inom stadens valfrihetssystem (enligt lagen om valfrihet, LOV). Samverkan är viktig för att ge de bästa förutsättningarna för att möta brukarnas behov, att nyttja stadens resurser. Branschrådets fokus är frågor på en strategisk nivå. Branschrådet har träffats två gånger under 2023 och mötena leds av socialborgarrådet tillsammans med socialförvaltningen. Det har gått tre år sedan branschrådet bildades och det har därför under året gjorts ett omval av representanter. Information om tillvägagångssätt vid omval skickades till samtliga LOV-utförare och alla som inom utsatt tid anmälde intresse om att ingå i branschrådet antogs.

Kostnader för lokaler

Utbyggnaden av omsorgsbostäder medför ekonomiska konsekvenser. Om det är kommun-koncernen som svarar för utbyggnaden blir det stora investeringsutgifter. Projektförutsättningarna varierar men en utgift om drygt tre miljoner kronor, inklusive moms, per nybyggd lägenhet kan tjäna som grovt riktmärke för ett exempel med en friliggande gruppboende med sex lägenheter samt gemensamhets- och personalutrymmen. I de fall en ny bostad inrättas i ett flerbostadshus med bostadsrätt kan fastighetsnämndens förvärvskostnad för projekt i Stockholms innerstad uppgå till motsvarande drygt sex miljoner kronor per lägenhet. Det är prioriterat att staden i alla led ska eftersträva så kostnadseffektiva projekt som möjligt. Det är alltid bättre om resurser kan komma verksamheterna till del i stället för att bindas i dyra lokallösningar.

För 2024 kan utifrån den av kommunfullmäktige beslutade pengersättningen beräknas en kompensation för lokalkostnader om 148 kronor per dygn och plats för gruppboende med särskild service för vuxna enligt LSS i privat regi. För serviceboende enligt LSS utgår sedan 2024 en ersättning om 46 kronor per dygn och plats för lokalkostnader. För gruppboende respektive stödboende i privat regi inom socialpsykiatrin utgår ersättning för lokalkostnader om 62 kronor respektive 46 kronor per dygn och plats.

Nettohyreskostnad

För olika biståndsbedömda boendeformer uppstår en skillnad i kostnader mellan den hyra som nämnden betalar till fastighetsägaren efter avdrag för hyresintäkter från de boende samt möjligheten att söka kompensation för så kallad omsorgsmoms. Normalt benämns denna skillnad som en *nettohyreskostnad*, *NHK*, som beräknas på årsbas per boendedygn. Det kan konstateras att kommunstyrelsen i samband med bedömning av olika omsorgsbostadsprojekt gett uttryck för att en NHK överstigande 300 kronor per dygn och plats är orimlig. I takt med att fler projekt byggprojekt genomförs ökar kunskapen om kostnadsbilden för utbyggnaden. Detta är värdefull kunskap för att utvärdera nyckeltal inom projekt och öka styrningen avseende lokalkostnadsutvecklingen i staden.

I årets boendeplan redovisar nämnderna för andra året i rad uppgifter om NHK per boendeenhet utifrån en teoretisk beläggning om 100 procent. Variationen är stor mellan olika boenden och kvaliteten på lämnade uppgifter är skiftande vilket har resulterat i ett relativt stort bortfall. Med denna begränsning och med en försiktig tolkning indikerar materialet ändå ett medelvärde för ingående gruppbestäder om cirka 55 kronor per boendedygn. Det kan relateras till den nuvarande beräknade peng- ersättningen om 148 kronor per dygn. Med hänsyn till att det i princip aldrig råder 100 procents beläggning, samtidigt som underlaget har vissa brister, kan det inte uteslutas att den nuvarande ersättningen är adekvat.

Avsikten är att i kommande års planer fortsätta utveckla redovisningen av NHK för de olika ingående boendeformerna, till exempel med stöd av tydligare anvisningar och rapportering via stadens hyresadministrativa system LOIS. Det är viktigt att kunna kvalitetssäkra dessa uppgifter för att bland annat kunna relatera till olika ersättningsnivåer för lokalkostnaderna.

Hyresutveckling

Hyressättningen mellan staden och Micasa gällande nya gruppbestäder LSS/SoL sker inom ramen för det samverkansavtal som finns mellan parterna. En teknik som används är att vissa kostnader betalas som särskilda hyrestillägg vanligtvis under 20 år. I takt med att hyrestilläggen amorteras och skrivs av bör stadens kostnader avseende dessa poster successivt sjunka. Detta till skillnad från mer marknadsbaserade externa inhyrningar som normalt har en generell tendens till enbart ökande hyreskostnader över tiden.

Under 2021 tecknade fastighetsnämnden en förhandlingsöverenskommelse med Hyresgästföreningen Region Stockholm avseende hyressättning av sådana bostadslägenheter som staden hyr ut i andrahand till brukare där tidigare sådan förhandlingsordning saknats. Av de lägenheter som berörs är många omsorgsbostäder. I och med detta kan hyressättningen kvalitetssäkras samtidigt som att administrationen av hanteringen underlättas. Sedan tidigare har staden beaktat tillgången till gemensamhetsutrymmen i den egna hyressättningen av bostadslägenheter i specifikt gruppboendestäder som hyrs ut i andrahand. Genom den nya förhandlingsöverenskommelsen med Hyresgästföreningen kan det inte uteslutas en möjlighet att i en förlängning pröva en hyressättning som även beaktar gemensamhetsutrymmen i servicebostäder och stödboenden.

Nämndens NHK påverkas starkt av de hyresintäkter som de boende betalar. Hyran för en lägenhet i ytterstaden kan vara relativt låg jämfört med en dito i innerstaden. Utöver direkt NHK för ett boende kan även indirekta kostnader tillkomma för staden eller nämnden som rör lokalerna. Exempel vara kommunalt bostadstillägg, KBF, och förbehållsbelopp som kan påverkas av den enskildes betalningsförmåga kopplat till bostadshyresnivån.

En annan omständighet som har stor påverkan på lokalkostnaderna är utformningen av till exempel gruppboendestäder. Möjligheten att givet önskad funktionalitet bygga areaeffektivt och inte belasta projekt med överytor måste alltid utnyttjas. Detta gäller särskilt gemensamma areor och personalutrymmen som inte genererar hyresintäkter på samma sätt som de enskilda bostadslägenheterna.

Bidrag för att underlätta utbyggnaden

Kommunfullmäktige har beslutat om olika stimulansbidrag för att underlätta utbyggnaden av bostäder för berörda målgrupper. Ett av dessa bidrag, "Bidrag för merkostnader för ny gruppboendestadsplats enligt LSS och SoL", utgår till stadsdelsnämnderna med 340 kronor per dygn under högst tre år per ny plats i en gruppboendestad. Detta bidrag utgår även till enskilt drivna verksamheter som har anslutit sig till valfritt system. Genom bidraget finns det en möjlighet att betala vissa kostnader i ett projekt genom att överenskomma med en fastighetsägare om riktade hyrestillägg under dessa tre år. Därefter kan hyreskostnaderna reduceras motsvarande när bidraget upphör. Räknat på en gruppboendestad med sex lägenheter motsvarar bidraget ett värde om totalt cirka 2,2 miljoner kronor för nämnderna och det samma för enskilt driven verksamhet. För mellanformerna servicebostad och stödbostad kan stimulansbidrag sökas i samband med

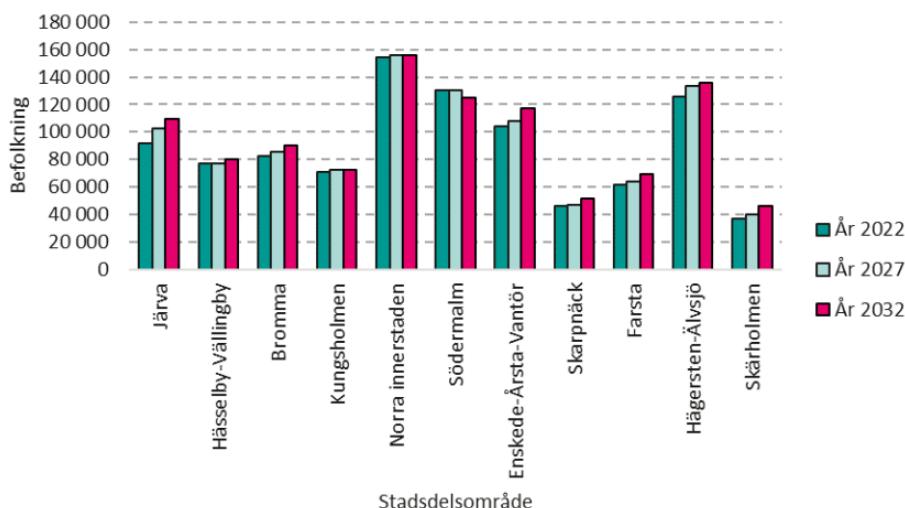
genomförandebeslut för högst 0,5 mnkr för startkostnader. Dessa boendeformer är inte berättigade särskilt bidrag för merkostnader.

Stadens framtida behov av bostäder med särskild service

Befolkningsprognos i Stockholm stad fram till 2032

I slutet av 2022 hade Stockholms stad närmare 985 000 invånare¹⁸. De senaste tio åren har folkmängden i staden ökat med 103 500 personer. Under de närmsta tio åren förväntas en lägre folkökning, 70 000 personer. År 2025 väntas folkmängden passera en miljon. Befolkningsökningen väntas bli som störst åren 2024–2026. År 2032 beräknas befolkningen i Stockholms stad uppgå till 1 055 000 personer. . Av dessa väntas 141 000 invånare bo i bostäder som planeras bli färdigställda under de kommande tio åren. Under prognosperioden är det framför allt födelsenettot, det vill säga antalet födda minus antalet döda, som är anledningen till befolkningsökningen. Det beror på stadens åldersstruktur med relativt få äldre i befolkningen i förhållande till antalet personer i barnafödande åldrar. Detta förhållande förväntas bestå under de närmaste 10 åren.

Stadsdelsområdenas folkmängd år 2022, 2027 och 2032

Tabell 3. Stadsdelsområdenas folkmängd 2022, 2027 och 2032

¹⁸ Statistik om Stockholm Befolkningsprognos 2023

Stadsdelsområdenas befolkningsstruktur präglas av bostädernas ålder och av fördelningen mellan flerbostadshus och småhus. Större förändringar under prognosperioden har oftast ett samband med bostädernas ålder. Till exempel ökar antalet barn mest i områden där nyproduktion förväntas vara hög under prognosperioden, eller där nya bostäder byggts de senaste åren, som i Hägersten-Älvsjö, Norra innerstaden och Järva.

Behovsprognos för bostad med särskild service

Sweco har på uppdrag av socialförvaltningen i Stockholm stad tagit fram en ny prognos¹⁹ för behovet av bostäder med särskild service (BmSS) inom funktionsnedsättning och socialpsykiatri samt stödboende SoL baserade på uppgifter i stadens sociala system i september 2023. Prognosperioden i sträcker sig tio år framåt i tiden och omfattar åren 2024-2033. Prognosen visar det uppskattade behovet av bostäder med särskild service både per stadsdelsregion och för staden totalt.

Sweco har tidigare, vid sex tillfällen, tagit fram en prognos för bostad med särskild service. Prognosmodellen för att prognostisera behovet av BmSS inom de båda verksamhetsområdena funktionsnedsättning och socialpsykiatri utarbetades av Sweco under år 2014. Därefter har prognosen uppdaterats varje år under perioden 2017–2023. Under årens gång har modellen justerats i flera omgångar. I den ursprungliga modellen som togs fram 2014 prognostiserades antalet verkställda insatser. Detta ändrades i samband med uppdateringen år 2017 och under perioden 2017–2020 prognostiserades i stället antalet personer som väntas få beslut om BmSS. Från år 2021 och framåt redovisas två olika prognoser, en som visar antalet som väntas få sin insats verkställd och en som visar antalet personer som väntas få beslut om BmSS. Nytt sedan 2019 är att behovet av BmSS inte bara prognostiseras för hela staden utan även för stadens fyra planeringsregioner: Innerstaden, Västerort, Västra Söderort och Östra Söderort. Sedan år 2021 har modellen justerats något när det gäller reglerna för utflöde. I 2023 års uppdrag har uppdraget utökats med boenden för barn och unga enligt LSS samt stödboende enligt valfrihetsystemet, LOV.

¹⁹ Prognos bostäder med särskild service 2024-2033, Sweco

Prognosmodell

Sedan år 2021 tas två prognoser fram. En av prognoserna avser det förväntade antalet beslut under ett år, med avsikten att ge en uppskattning om det aktuella behovet om alla som får ett beslut också flyttar in. Antalet ej verkställda beslut används som startvärde i prognosen och förändras sedan från år till år i linje med de observerade inflödesandelarna för de beslut som fattats.

Den andra prognosen tas fram baserat på det faktiska inflödet till verkställd insats inom BmSS och Stödboende, vilket ger en uppfattning om antalet beslut som kommer att verkställas under prognosperioden. Det finns en risk att denna prognos underskattar det faktiska behovet då verkställandet av insatser delvis antas hänga samman med tillgången till bostäder och stadens möjlighet att verkställa beslut.

Prognoserna utgår från den samling av individer (startpopulation) med verkställda och ej verkställda beslut om bostad med särskild service eller stödboende inom socialpsykiatri den 30 september år 2023. För boende med särskild service och stödboende inom socialpsykiatri ingår även de som finns registrerade på intresseanmälningslistan. För BmSS tas även hänsyn till personer med HVB-beslut (som löper minst 365 dagar) i stocken av personer som fanns 30 september. Dock saknas det tillräcklig information om hur dessa grupper förändras, flödar in och ut, och därför antas antalet vara konstant under prognosperioden.

Den framtida folkmängden i respektive planeringsområde fås av befolkningsprognosen för Stockholms stad. Före varje nytt prognosår förväntas även en andel avsluta sitt boende (utflödesandelar), genom dödsfall, eller på grund av att insatsen avslutas av andra skäl. De fyra verksamhetsområdena skiljer sig något åt vad gäller val av metod, beroende på insatsernas volym, åldersstruktur och hur vanligt det är att insatserna avslutas. I grunden handlar det dock om att andelen pågående insatser vid en given tidpunkt som beräknas ha avslutats inom nästföljande 12 månader uppskattas genom historiska utfall vad gäller de individer som vid ett givet årsskifte hade en insats för att nästföljande årsskifte inte längre ha det.

Prognosens avgränsning och målgrupp

Prognosen omfattar personer med behov av bostad med särskild service inom verksamhetsområdena socialpsykiatri (PS) och funktionsnedsättning (FH) samt personer i behov av stödboende inom socialpsykiatri,

Sedan 2019 års prognos är ett 40-tal personer med beslutsdatum 2013-01-01 och Socialförvaltningen som beställande förvaltning inkluderade i underlaget. Denna grupp har tidigare år exkluderats från prognosen. Gruppen avser personer där Socialförvaltningen tagit över ansvaret från hälso- och sjukvården och där personen av olika skäl är placerade på ett boende utanför länet.

För verksamhetsområdet funktionsnedsättning redovisas prognosen efter boende för barn och unga samt individer i åldrarna 18 år eller äldre. För verksamhetsområdet socialpsykiatri avser prognosen åldrarna 18–64 år medan individer 18 år eller äldre ingår i prognosen över behovet av stödboende. Att prognosen för PS endast sträcker sig till 64 år kan förklaras av att denna grupp i huvudsak är beviljad insats med stöd av SoL. För personer som har fått sin insats beviljad med stöd av SoL övergår ansvaret till äldreomsorgen i samband med att de fyller 65 år. Detta innebär att dessa personer avslutas inom socialpsykiatri och funktionsnedsättning och i stället registreras hos äldreomsorgen. Det har dock inte varit möjligt att följa upp antalet boende i bostad med särskild service tillhörande äldreomsorgen då respektive stadsdelsförvaltning registrerar dessa på olika verksamhetskoder/insatser. Av den anledningen har prognosen även begränsats till att endast omfatta de ovan nämnda verksamhetsområdena.

Även om ansvaret för de som beviljats insats enligt socialtjänstlagen (SoL) övergår till äldreomsorgen när personen fyller 65 år, bor den boende generellt sett kvar i sin bostad även efter 65 års ålder. Av den anledningen är det viktigt att även ta hänsyn till denna grupp, vid planeringen av bostäder. Under 2022 har Socialförvaltningen följt upp hur stor andel av hyresgästerna som är över 65 år på bostad med särskild service enligt SoL (gäller boenden inom valfriheten). Undersökningen visade att 29 procent av de som bor på bostad med särskild service enligt SoL är över 65 år och att 24 procent är 60–64 år. Ett av tio boenden svarade inte på frågorna i undersökningen.

Föregående års prognos

Funktionsnedsättning

I tabell 4 redovisas antalet personer med behov av boende med särskild service (BmSS) år 2023 enligt 2022 års prognos med det faktiska utfallet uppdelat på boende i BmSS respektive personer med beslut om BmSS (det vill säga inklusive ej verkställda beslut). I 2022 års prognos beräknades det totala antalet personer med behov av BmSS uppgå till

1 909, att jämföras med det faktiska utfallet på 1 872 personer. Prognosen överskattade därmed antalet med 37 personer (motsvarande 2 procent). Störst prognosfel återfinns i planeringsområdet Västerort där prognosen överskattade det totala antalet med behov med 13 personer (motsvarande 3 procent).

Planeringsområde	Boende i BmSS				Beslut om BmSS*			
	Utfall 2023	Prognos 2023	Differens: Antal	Procent	Utfall 2023	Prognos 2023	Differens: Antal	Procent
Innerstaden	509	517	8	2%	530	534	4	1%
Västerort	482	486	4	1%	491	504	13	3%
Västra söderort	347	349	2	1%	359	368	9	2%
Östra söderort	439	444	5	1%	450	460	10	2%
Socialförvaltningen	41	42	1	2%	41	43	2	5%
Staden totalt	1 818	1 838	20	1%	1 871	1 909	38	2%

Tabell 4. Beslut om boende med särskild service inom vuxenboende funktionsnedsättning LSS/SoL september 2023 enligt 2022 års prognos och registrerat utfall, redovisat efter boende (verkställda insatser) och samtliga beslut

Socialpsykiatri

För att skatta behovet av boende med särskild service inom socialpsykiatrin utvidgades prognosen år 2021 till att omfatta ytterligare målgrupper. Liksom tidigare års prognoser grundar sig prognosen dels på de som vid prognosens start (30 september) var boende i bostad med särskild service (BmSS), dels på de som hade ett ej verkställt beslut om BmSS. I tabell 5 redovisas boende i BmSS och beslut om BmSS (inkl. ej verkställda beslut) år 2023 enligt prognos 2022 och det registrerade utfallet för år 2023.

Av tabellen framgår det att i prognosen som togs fram år 2022 förväntades att det totala antalet personer med beslut om BmSS skulle uppgå till 175. Det var en underskattning med 9 personer. Störst prognosfel går att finna i planeringsområde Östra Söderort där beräkningarna i 2022 års prognos gav 43 personer medan utfallet blev 51, ett prognosfel på 19 procent. Antalet med behov av BmSS i Östra Söderort ökade från 37 personer år 2022 till 51 personer år 2023, en ökning som inte förutsågs i prognosen.

Planeringsområde	Boende i BmSS				Beslut om BmSS*			
	Utfall 2023	Prognos 2023	Differens:		Utfall 2023	Prognos 2023	Differens:	
			Antal	Procent			Antal	Procent
Innerstaden	31	31	0	0%	33	33	0	0%
Västerort	55	50	-5	-10%	60	59	-1	-2%
Västra söderort	30	29	-1	-3%	33	34	1	3%
Östra söderort	50	39	-11	-28%	51	43	-8	-19%
Socialförvaltningen	6	7	1	14%	7	6	-1	-17%
Staden totalt	172	156	-16	-10%	184	175	-9	-5%

Tabell 5. Beslut om bostad med särskild service inom socialpsykiatri september 2023 enligt 2022 års prognos och registrerat utfall, redovisat efter boende (verkställda insatser) och samtliga beslut

Förändringen av antalet personer som bor i BmSS alternativt har ett ej verkställt beslut om BmSS är förhållandevis stabil över tid. Samtidigt menar Socialförvaltningen att behovet av BmSS är betydligt större än vad som framkommer av att endast studera antalet verkställda och icke verkställda BmSS-beslut. Det är enligt socialförvaltningen inte ovanligt att handläggare avvaktar med att fatta beslut om BmSS för gruppen tillhörande verksamhetsområdet socialpsykiatri då det är brist på bostäder att förmedla. Under väntetiden kan den sökande registreras på intresseanmälningslistan för BmSS och/eller placeras inom andra boendeformer som till exempel hem för vård och boende, HVB.

Mot bakgrund av detta omfattar därför prognosen sedan 2021 ytterligare målgrupper; personer som stod på intresseanmälningslistan till BmSS inom verksamhetsområdet socialpsykiatri samt personer som bor på HVB och som bedöms ha behov av ett långvarigt boende. I tabell 6 redovisas dessa målgrupper år 2023 enligt 2022 års prognos samt registrerat utfall för år 2022.

	Utfall 2023	Prognos 2023	Differens:	
			Antal	Procent
Intresseanmälningslistan	27	29	2	7%
Verkställt HVB-beslut, saknar beslut om BmSS och står ej på intresselistan	52	62	10	16%
Ej verkställt HVB-beslut, saknar beslut om BmSS och står ej på intresselistan	0	0	0	0%

Tabell 6. Behov av BmSS år 2023 enligt 2022 års prognos och registrerat utfall år 2023, målgrupper tillkomna 2021

Den 30 september 2023 fanns det 27 personer som stod på intresseanmänningslistan men som saknade beslut om BmSS. Då det saknades tillräcklig information om hur personer tillkommer och faller ifrån listan gjordes inga specifika antaganden om in- och utflöde för denna grupp. I stället hölls gruppen konstant under hela prognosperioden. Av tabellen framgår dock att det skett en ökning, motsvarande två personer, av antalet personer som står på intresseanmänningslistan och som saknar beslut om BmSS.

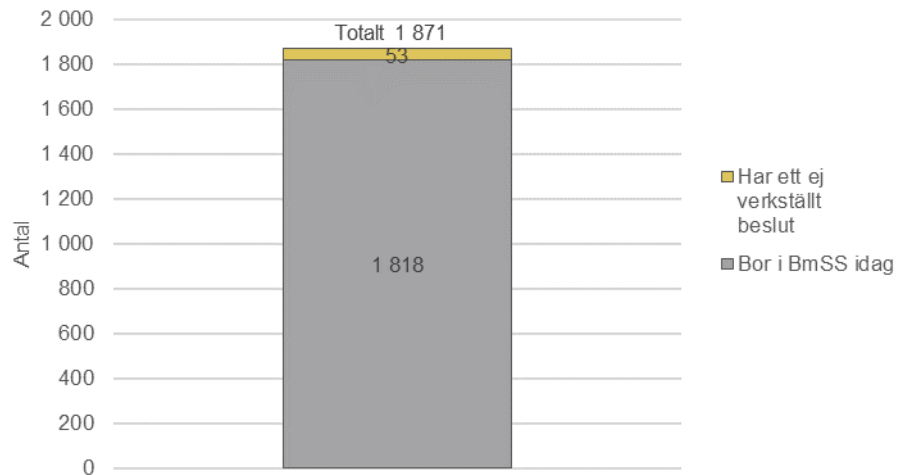
Gruppen som antas ha beslut om HVB (som löper över minst 365 dagar) men som samtidigt inte står på intresseanmänningslistan eller har ett ej verkställt beslut om BmSS beräknades uppgå till 62 personer år 2023 enligt föregående års prognos. Detta är tio personer fler än vad det faktiska utfallet visar för år 2023. En möjlig förklaring till att prognosen överskattar antalet som antas få beslut om HVB är att inflödet i prognosen baseras på samtliga individer som antas få ett beslut om HVB som löper över minst 365 dagar. Vissa av dessa personer bör dock rimligen redan stå på intresseanmänningslistan för BmSS alternativt ha ett ej verkställt beslut om BmSS. Dessa bör räknas bort från inflödet till HVB, vilket inte gjordes i 2022 års prognos. Dock är detta inte hela förklaringen, utan utvärderingen visar även att differensen mellan prognos och utfall främst förklaras av att 2022 års prognos underskattar utflödet från HVB. Vad detta beror på har dock inte kunnat klargöras.

Då det tycks svårt att uppskatta det framtida in- respektive utflöde för gruppen som har beslut om HVB (som löper över minst 365 dagar) men som samtidigt inte står på intresseanmänningslistan eller inte har ett ej verkställt beslut om BmSS behöver detta utredas ytterligare. Tills dess kommer gruppen med beslut om HVB men som inte står på intresseanmänningslistan eller har ett ej verkställt beslut om BmSS att hållas konstant under prognosperioden.

Boende i bostad med särskild service 2023

Funktionsnedsättning vuxenboende LSS/SoL

Inom verksamhetsområdet vuxenboende LSS/SoL funktionsnedsättning är bedömningen att antalet som bor i BmSS och antalet ej verkställda beslut sammantaget ger en relativt god bild av det aktuella behovet. Den 30 september 2023 bodde det totalt 1 818 personer i bostad med särskild service. Ytterligare 53 personer hade ett ej verkställt beslut. Det innebär att det totala behovet av BmSS inom verksamhetsområdet uppgår till 1 871 personer, se Figur 1.

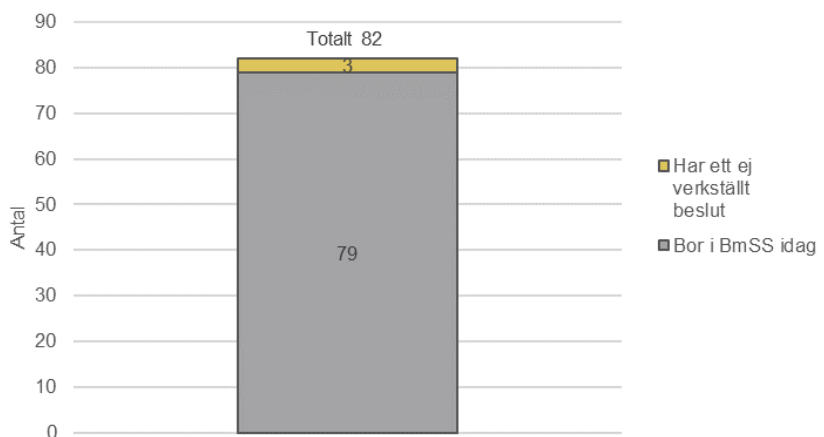

Figur 1. Behov av BmSS per 30 september 2023 inom funktionsnedsättning vuxenboende för personer 18+ år

Det har framkommit att det kan finnas personer inom verksamhetsområdet som idag har andra typer av boendeinsatser som har beviljats enligt SoL men som egentligen skulle ha behov av BmSS. I dagsläget saknas det dock tillräcklig information om denna målgrupp för att den ska omfattas av prognosen. Vidare är det även möjligt att det finns personer med behov registrerade på intresseanmälningslistan men som inte har kunnat identifieras i och med att de saknar beslut om BmSS.

Funktionsnedsättning barnboende LSS

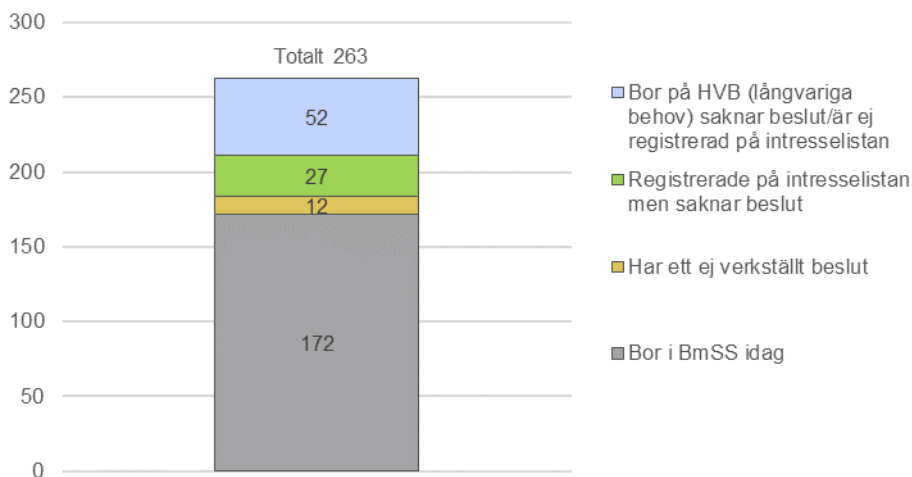
Behovet av bostad med särskild service mäts även för barn och unga genom antalet som är boende kombinerat med antalet ej verkställda beslut. Här avses barn och unga upp till 21 års ålder. Det totala behovet uppgick till 82 personer i slutet av september 2023, varav 79 personer boende i BmSS och 3 personer med ett ej verkställt beslut.

Figur 2. Behov av BmSS per 30 september 2023 inom funktionsnedsättning barnboende för personer i åldern 0–21 år

Socialpsykiatri BmSS

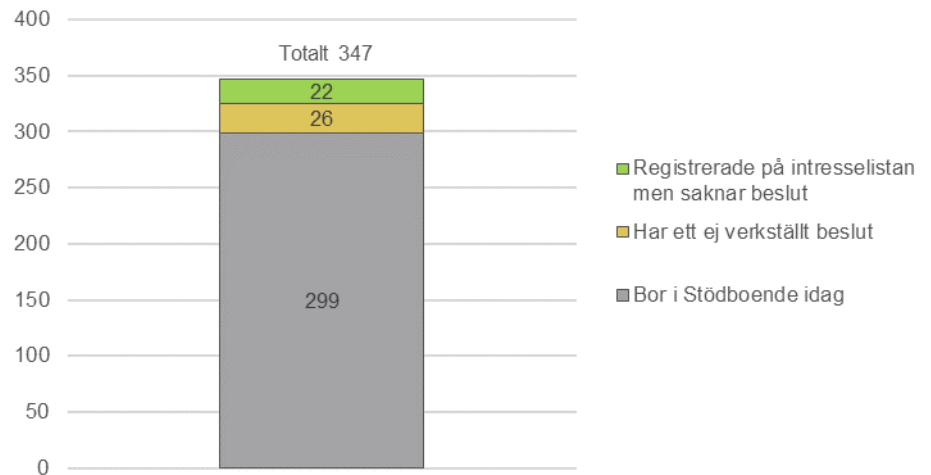
Inom socialpsykiatrin är socialförvaltningens bedömning att det inte räcker med att studera antalet verkställda och icke verkställda beslut för att få en uppfattning av det totala behovet av BmSS. Dels finns det personer som är registrerade på verksamhetsområdets intresseanmälningslista men som saknar beslut om BmSS, dels finns det personer som idag bor på HVB och som saknar beslut om BmSS trots att de bedöms ha ett långvarigt behov av boende. Om hänsyn tas till dessa fyra grupper uppgår det totala behovet idag till 263 personer, se Figur 3. Av det totala behovet är det 172 personer, motsvarande 65 procent, som idag bor på BmSS.

Figur 3. Behov per 30 september 2023 inom socialpsykiatrin (BmSS) för personer i åldern 18–64 år

Socialpsykiatri stödboende

Inom stödboende finns det personer som är registrerade på verksamhetsområdets intresseanmälningslista men som saknar beslut. Om hänsyn tas även till denna grupp uppgår det totala behovet idag till 347 personer, se Figur 4. Av det totala behovet är det 299 personer, motsvarande 86 procent, som idag bor i stödboende.

Figur 4. Behov per 30 september 2023 inom socialpsykiatri (stödboende) för personer i åldern 18+ år

Prognos för behovet av bostad med särskild service

Stadens planeringsregioner

Sedan år 2019 beräknas behovet av bostad med särskild service, BmSS, uppdelat på stadens fyra planeringsområden. De delar in stadsdelsförvaltningen i fyra områden – Innerstaden, Västerort, Västra söderort och Östra Söderort – efter de stadsdelsförvaltningar som förväntas samplanera grupp och serviceboende. Indelningen utgår från den biståndsbeslutande (och därmed inte den utförande) förvaltningen, se Tabell 7.

Innerstaden	Västerort	Västra söderort	Östra söderort
Kungsholmen	Järva	Skärholmen	Skarpnäck
Norra innerstaden	Hässelby-Vällingby	Hägersten-Älvsjö	Farsta
Södermalm	Bromma		Enskede-Årsta-Vantör

Tabell 7. Stadsdelar som ingår i respektive planeringsregion.

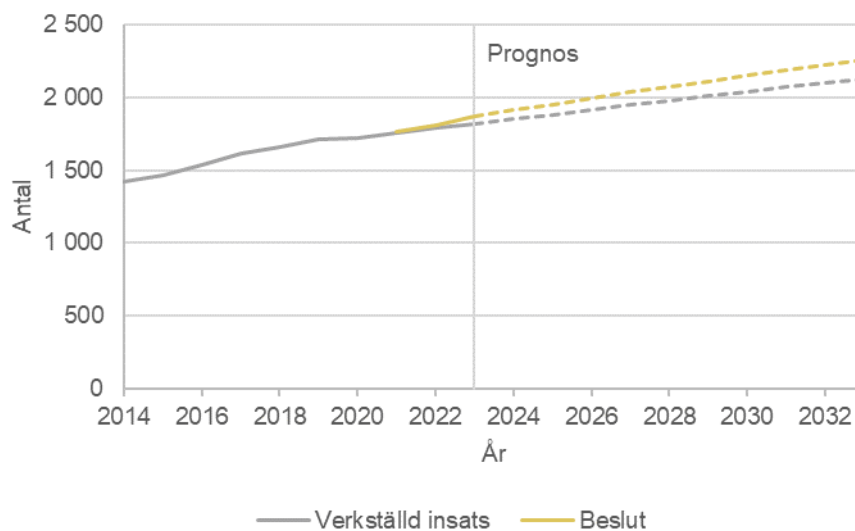
Funktionsnedsättning

Vuxenboende LSS/SoL

Den största gruppen återfinns inom verksamhetsområdet vuxenboende inom BmSS. Antalet boende (verkställda insatser) har ökat varje år

sedan år 2014. Då uppgick antalet boende till knappt 1 500 personer, se Figur 5. Antal personer 18+ år inom vuxenboende LSS/SoL med verkställd insats respektive beslut 2014–2023 och prognos 2024–2033. Mättidpunkt september respektive år . I slutet av september år 2023 var motsvarande antal drygt 1 800. Två prognoser har tagits fram inom verksamhetsområdet, den ena avser antalet boende medan den andra visar antalet personer i behov av ett boende med särskild service.

Den stigande utvecklingen av antalet boende antas fortsätta även under den kommande prognosperioden. Om fem år antas antalet boende ha ökat med knappt 90 personer till 1 980, för att sedan uppgå till 2 130 personer år 2033. Det totala antal beslut om BmSS förväntas öka från dagens 1 870 till cirka 2 260 år 2033.

Figur 5. Antal personer 18+ år inom vuxenboende LSS/SoL med verkställd insats respektive beslut 2014–2023 och prognos 2024–2033. Mättidpunkt september respektive år

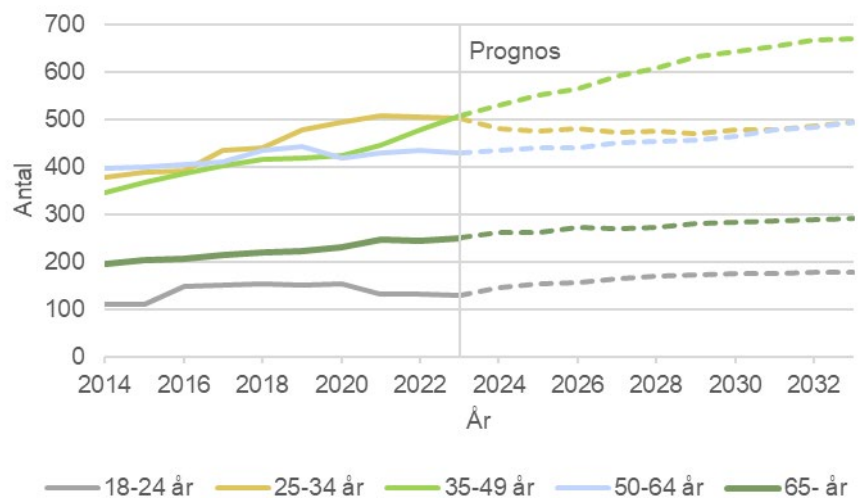
Figur 6 visar antalet verkställda beslut under perioden 2014–2023 samt prognos 2024–2033 uppdelat efter ålder. Den ökning som hittills har observerats gäller så gott som samtliga åldrar.

Hur antalet boende utvecklas under prognosperioden beror både på hur åldersstrukturen ser ut idag och hur inflöde respektive utflöde ser ut i olika åldrar. Inflödet till vuxenboende sker främst i 20-årsåldern och i viss utsträckning bland personer i 60-årsåldern. Det är främst även i dessa åldrar individerna lämnar boendeformen.

Den största ökningen har skett inom åldersgruppen 35–49 år, både i absoluta och i relativa mått mätt. Jämfört med år 2014 har antalet boende i åldersgruppen ökat med cirka 50 procent. Eftersom inflödet är förhållandevis lågt i dessa åldrar beror ökningen mest på att individer åldras in i gruppen. Dagens 25–34-åringar kommer under den

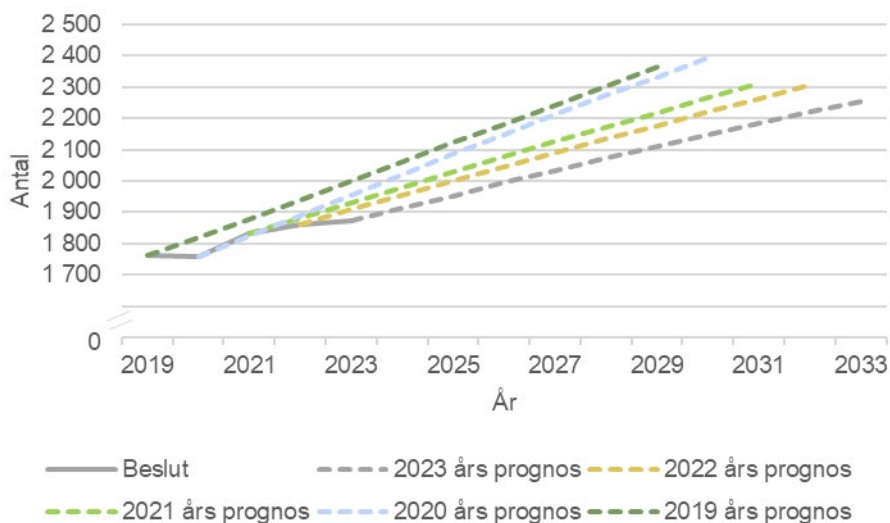
kommande prognosperioden att åldras in i nästa åldersgrupp. I slutet av prognosperioden förväntas antalet individer i åldern 35–49 år vara nära 700 personer.

Inom de kommande tio åren antas störst procentuell ökning av antalet boende ske i den yngsta åldersgruppen där antalet boende ökar med nära 40 procent. Personer i åldern 25–34 år är den enda åldersgruppen som förväntas vara färre år 2033 jämfört med år 2023, en minskning med två procent.

Figur 6. Antal personer 18+ år inom vuxenboende LSS/SoL med verkställd insats redovisat efter ålder 2014–2023 samt prognos 2024–2033. Måttidpunkt september respektive år

I Figur 7 visas antalet som väntas få beslut om boende i årets prognos jämfört med prognoser från tidigare år. Diagrammet visar att årets prognos ligger lägre än föregående års beräkningar. Det beror till stor del på att utfallet för år 2023 blev lägre än väntat och att årets prognos därmed har ett lägre startvärde (färre som väntas få beslut). Även om skillnaderna är förhållandevis små ökar differensen på sikt genom att årets prognos har en något lägre ökningstakt än tidigare års prognoser, vilket i sin tur beror på att de beräknade inflödesandelarna i årets prognos är något lägre samt en lägre befolkningsprognos. Den genomsnittliga ökningen i årets prognos är 37 personer per år, vilket kan jämföras med 44 personer i 2022 års prognos.

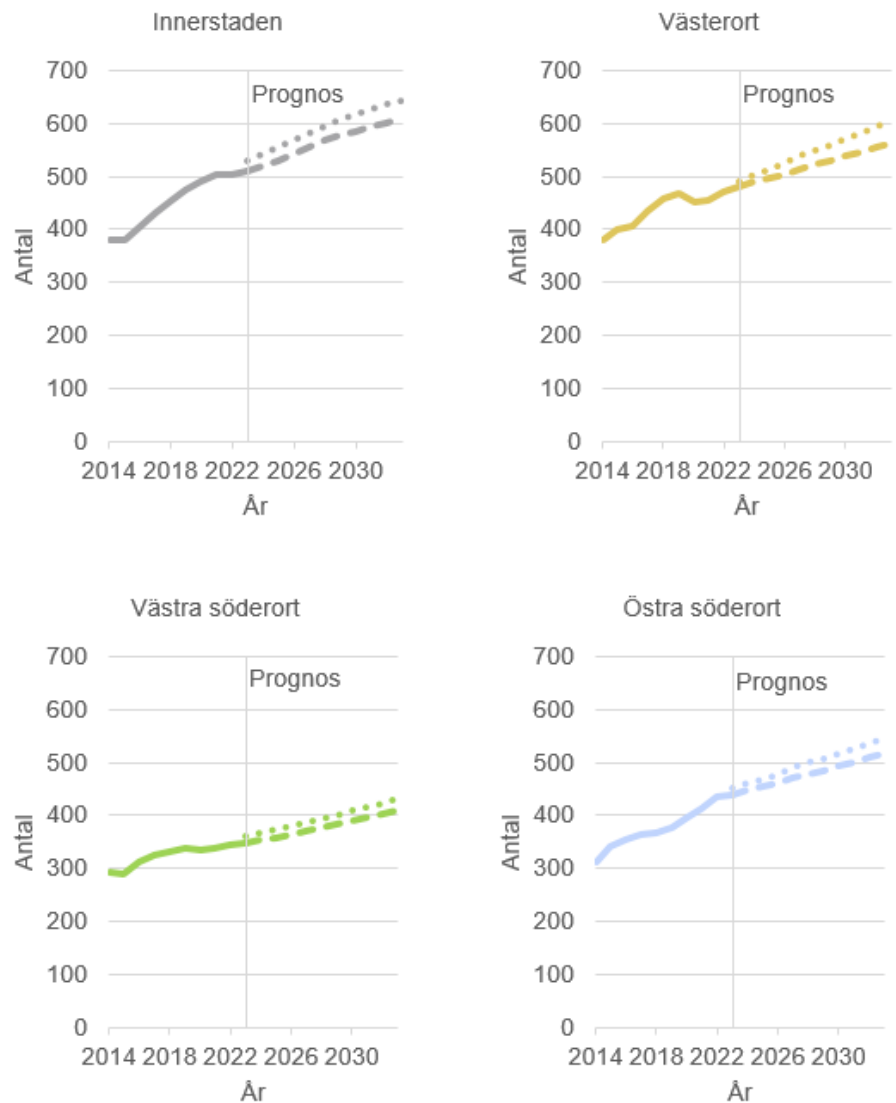

Figur 7. Antal personer 18+ år inom vuxenboende LSS/SoL med beslut 2019–2023 samt enligt prognos 2023, 2022, 2021, 2020 respektive 2019. Observera bruten skala

Sedan år 2014 har antalet individer med insats ökat i stort sett för varje år inom varje planeringsområde, se Figur 8 nedan. I absoluta mått mätt har ökningen varit som störst i Innerstaden, från 379 till 509 över tidsperioden 2014–2023, vilket innebär en ökning om 130 individer, motsvarande 34 procent. Även i Östra Söderort har antalet ökat på ett likartat sätt, från 311 till 439, motsvarande 41 procent.

Antalet boende förväntas öka i samtliga planeringsområden under prognosperioden. För Innerstaden, som har flest antal boende, förväntas det ske en ökning från 509 till 609 personer, motsvarande 100 personer eller 20 procent. I genomsnitt innebär det en tillväxttakt på 10 personer per år, vilket följer av att fler antas få sitt beslut verkställt jämfört med antalet vars insats avslutas. Ökningstakten är något lägre för övriga områden. De väntas öka med sex till åtta personer i genomsnitt per år, och med omkring 18 procent över tidsperioden 2023–2033.

Behovet av boenden, inklusive de beslut som ej verkställts, antas växa med omkring 20 procent för samtliga områden fram till år 2033. I Innerstaden väntas ett ökat behov med 11 till 14 platser per år under de kommande fem åren. Behovet i Innerstaden antas vara 644 platser år 2033 vilket kan jämföras med 530 idag. Behovet i Västerort antas öka med 10-12 platser per år under hela prognosperioden och uppgå till drygt 603 år 2033, en ökning med 101 platser jämfört med idag. Motsvarande för Västra söderort är i genomsnitt sju personer per år, vilket ger ett ökat behov från 359 platser idag till 432 år 2033. Behovet i Östra Söderort antas öka med i genomsnitt åtta personer per år för att år 2033 uppgå till 546 platser.

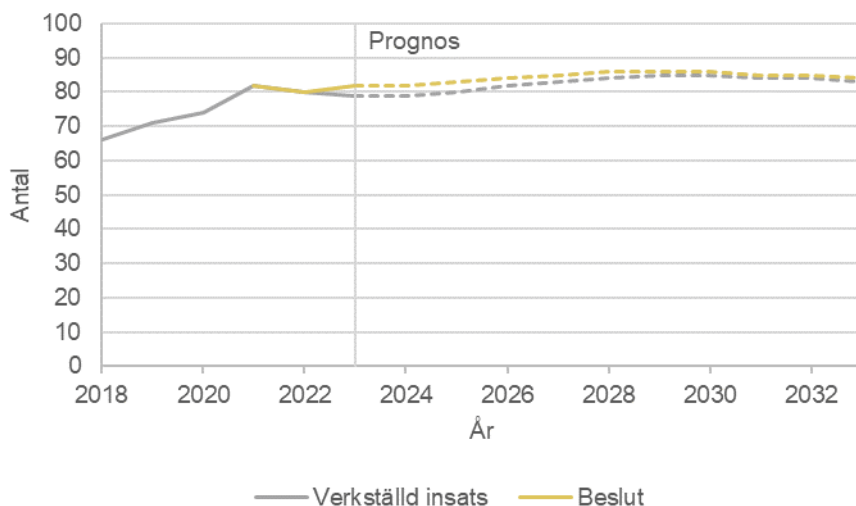
Figur 8. Antal personer 18+ år inom vuxenboende LSS/SoL med verkställd insats 2014–2023 samt prognos 2024–2033 (streckad linje) respektive beslut (prickad linje). Mättidpunkt september respektive år

Barnboende LSS/SoL

Antalet barn och unga boende i bostad med särskild service ökade mellan 2018 och 2021, från knappt 70 till 80 personer. Därefter har antalet boende varit relativt konstant omkring ett 80-tal varje år. Prognosmodellen ger inga större förändringar under den kommande prognosperioden jämfört med rådande nuläge. Antalet boende antas variera mellan 80 och 85 under de kommande åren.

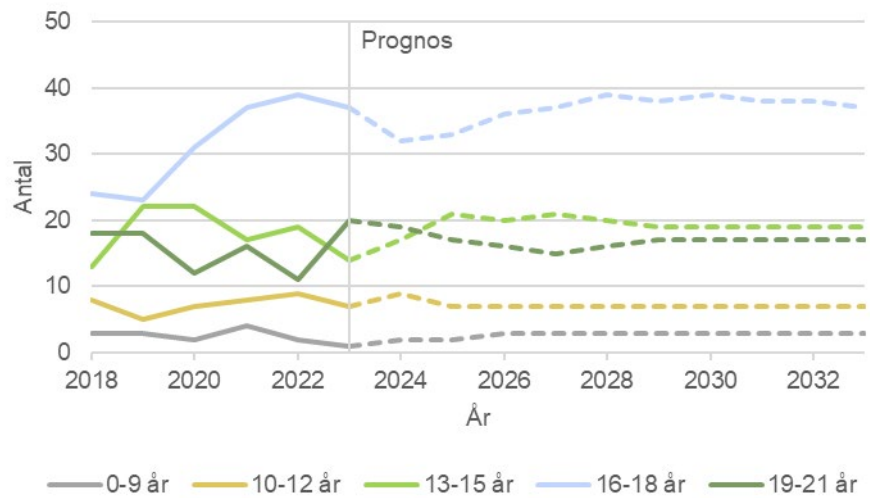
Antalet ej verkställda beslut uppgick i september 2023 till tre. Det innebär att det totala uppskattade behovet ligger strax över antalet boende under den kommande prognosperioden. I slutet av

prognosperioden, år 2033, väntas det totala behovet av barnboenden vara 84.

Figur 9. Antal personer 0–21 år inom barnboende LSS med verkställd insats respektive beslut 2018–2023 samt prognos 2024–2033. Mättidpunkt september respektive år

Figur 10 visar antalet personer under 21 år uppdelat i olika åldersgrupper. Flest barn och unga får sitt beslut verkställt i åldrarna strax under 20 vilket innebär att många av de boende är i åldern 16–18 år. Det är även antalet i dessa åldrar som ökat under perioden 2018–2021. Antalet insatser i åldrarna 19–21 är lägre vilket till stor del beror på de förhållandevis höga utflödesandelarna för dessa åldrar. Under prognosperioden förväntas antalet boende vara relativt lika från år till år för de flesta åldersgrupperna, med en något större prognososäkerhet i åldersgruppen 16–18 år baserat på det aktuella underlaget.

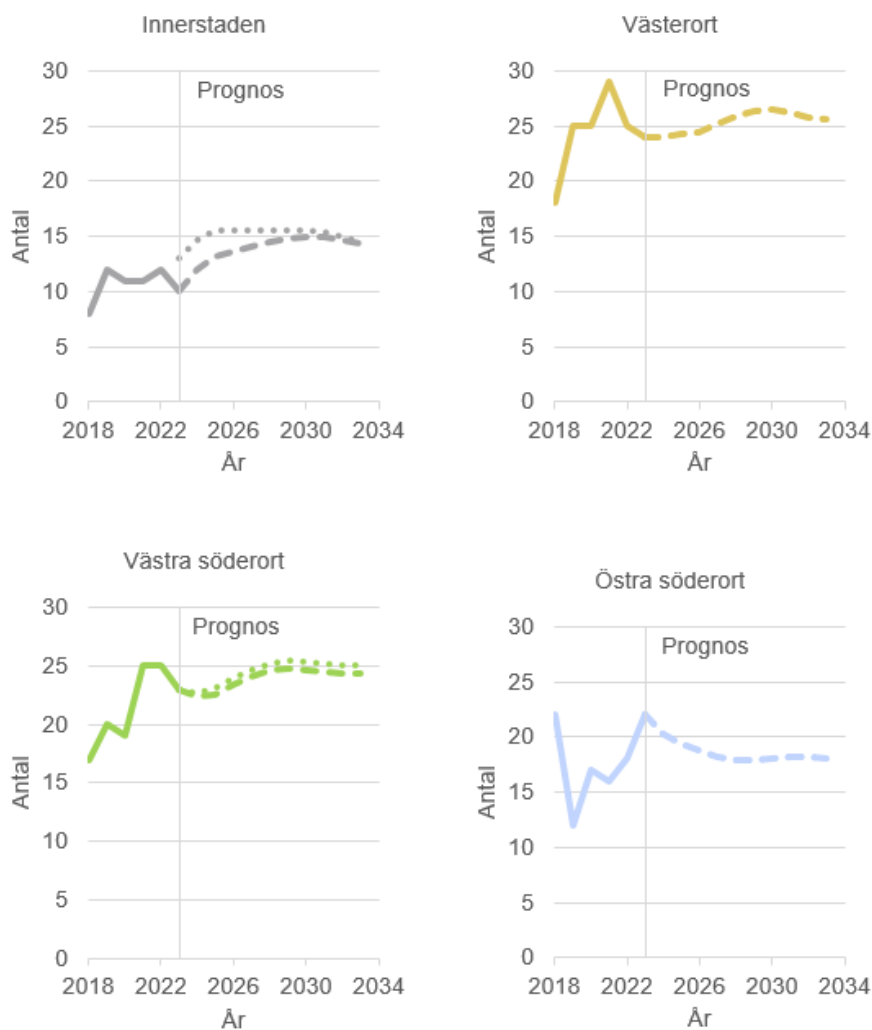

Figur 10. Antal personer 0–21 år inom barnboende med verkställd insats redovisat efter ålder 2018–2023 samt prognos 2024–2033. Mättidpunkt september respektive år

Flest, omkring 25 barn, är placerade av stadsförvaltningar i Västerort medan lägst antal, tio personer, är placerade av stadsförvaltningar i Innerstaden. För Västerort och Östra Söderort förekom inga ej verkställda beslut i september 2023 vilket innebär att det ej heller förekommer några i prognosen.

I prognosen antas små förändringar vad gäller antalet i behov av bostad med särskild service i Innerstaden, Västerort och Västra söderort. Antalet beräknas vara en till två fler personer år 2033 jämfört med idag.

För Östra Söderort förväntas något färre barn och unga vara i behov av BmSS i slutet av prognosperioden jämfört med idag i form av en minskning om fyra personer, motsvarande 18 procent. Den förväntade utvecklingen har sin förklaring i att de genomsnittliga utflödesandelarna för barn och unga i Östra Söderort är högre under prognosperioden än vad de har varit under de närmast föregående åren vilket leder till att en högre andel insatser antas avslutas.

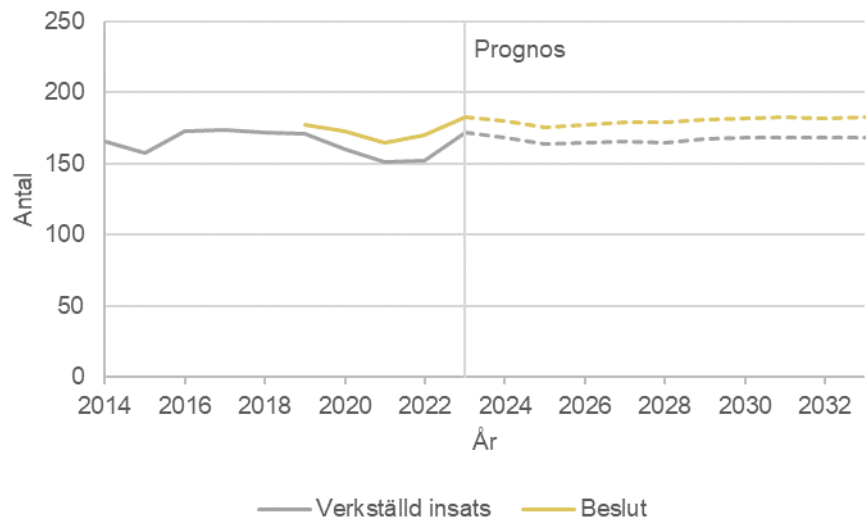
Figur 11. Antal personer 0–21 år inom barnboende med verkställd insats 2014–2023 samt prognos 2023–2033 (streckad linje) respektive beslut (prickad linje). Mättidpunkt september respektive år

Socialpsykiatri

Bostad med särskild service

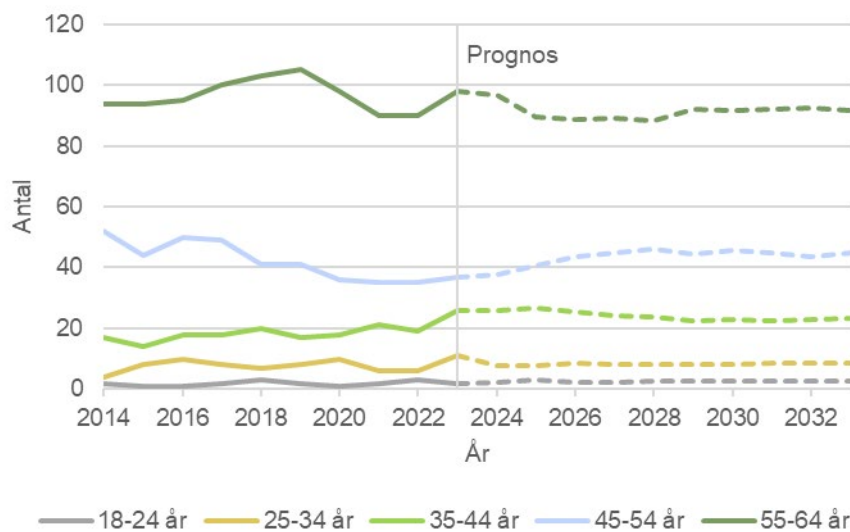
Figur 12 visar antalet boende i bostad med särskild service, BmSS, (antalet verkställda insatser) och antalet som väntas få ett beslut vilket är en sammanslagning av verkställda beslut och ej verkställda beslut. Antalet boende inom bostad med särskild service var knappt 170 personer under år 2014. Efter att ha minskat under 2015 ökade antalet och under perioden 2016 till 2019 var antalet boende strax över 170. Åren därefter minskade antalet boende, från drygt 170 individer år 2019 till 150 individer år 2022, för att återigen öka under 2023. Under prognosperioden väntas en svag nedgång av antalet verkställda insatser

fram till 2026 för att sedan öka. År 2033 antas antalet verkställda insatser uppgå till 168 vilket är ett fåtal lägre än antalet i september 2023. Även det förväntade antalet beslut om BmSS antas minska något på kort sikt för att uppgå till 183 år 2033.

Figur 12. Antal personer 18-64 år inom socialpsykiatri BmSS med verkställd insats respektive beslut 2014–2023 samt prognos 2024–2033. Mättdpunkt september respektive år

Boende inom bostäder med särskild service för socialpsykiatrin består till stor del, omkring 60 procent, av personer i åldern 55-64 år och hur prognosen för det totala antalet boende förväntas att utvecklas beror till stor del på den förväntade utvecklingen av denna åldersgrupp. Figur 13 visar antalet boende i olika åldersgrupper 2014–2023 samt prognos 2024–2033. Det ökade totala antalet boende under åren 2016–2019 kan härledas till en ökning av den äldsta åldersgruppen likväl nedgången åren efter. Även antalet boende i 45-54 års ålder har förändrats över tid då de har blivit allt färre så gott som samtliga år under perioden 2014–2023. Att antalet i åldern 55-64 år antas vara lägre i prognosperioden beror delvis på att många åldras ut ur målgruppen samtidigt som de som kommer upp i åldrarna 55-64 år är färre, dels på inflödesandelarna i dessa åldrar.

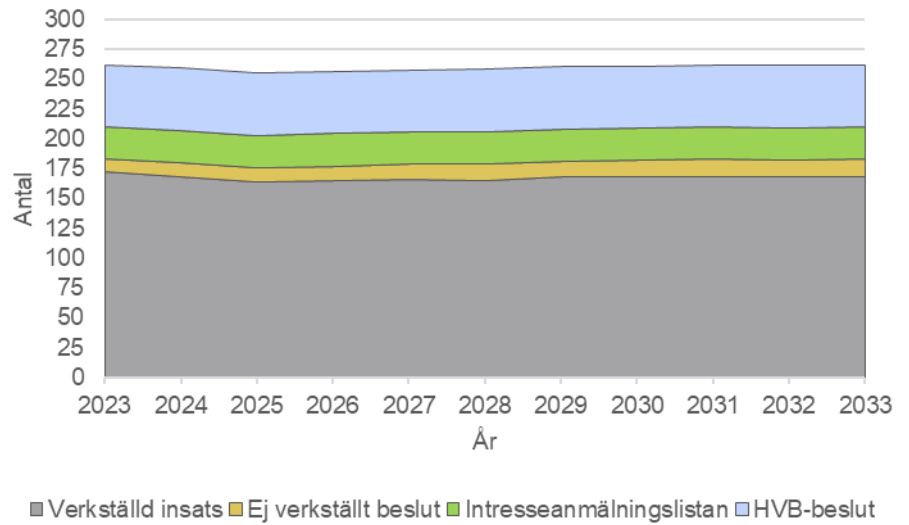

Figur 13. Antal personer 18-64 år inom socialpsykiatri BmSS redovisat efter ålder 2014–2023 samt prognos 2024–2033. Mättidpunkt september respektive år

Inom verksamhetsområdet finns det ytterligare grupper som är i behov av bostad med särskild service; personer som är registrerade på intresseanmälningslistan och personer som idag på bor i HVB som bedöms ha behov av långvariga boendelösningar. När det gäller personer som är registrerade på intresseanmälningslistan saknas information om in- och utflöde och av den anledningen antas antalet vara konstant under prognosperioden. Det görs heller ingen separat prognos över personer med HVB-beslut²⁰ eftersom det saknas tillräcklig information för att beräkna in- och utflöden för denna grupp. Även här antas antalet vara konstant under prognosperioden.

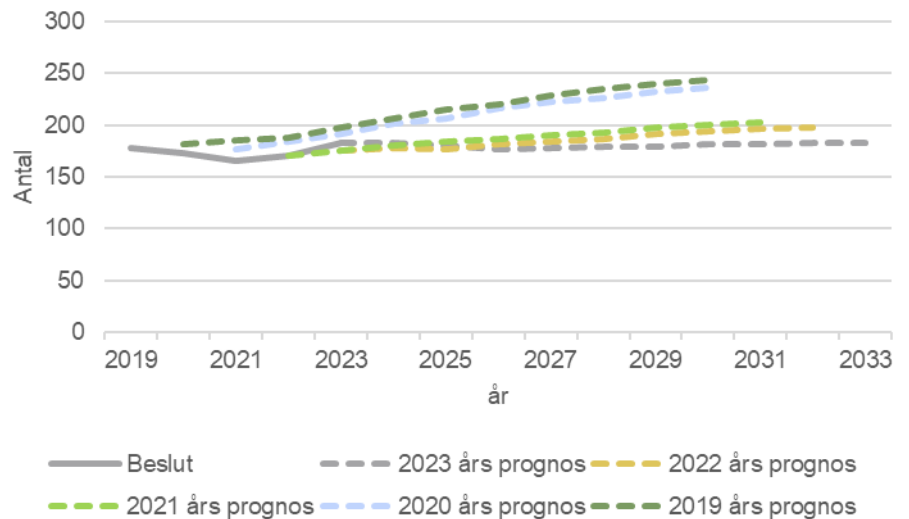
Om personer som är registrerade på intresseanmälningslistan och personer som idag i HVB som bedöms ha ett behov av långvariga boendelösningar inkluderas i prognosen beräknas det totala behovet av BmSS inom verksamhetsområdet socialpsykiatri uppgå till 263 personer i september 2023, se Figur 14. Fram till år 2025 väntas en svag nedgång av det totala behovet av BmSS för att i slutet av prognosperioden antas vara 262 personer.

²⁰ Personer som inte har ett ej verkställt beslut eller står uppskrivna på intresseanmälningslistan för BmSS.

Figur 14. Antal personer 18-64 år inom socialpsykiatri BmSS redovisat efter typ av behov, 2023 samt prognos 2024–2033. Mättningspunkt september respektive år

I Figur 15 redovisas antalet som väntas få beslut om BmSS i årets prognos tillsammans med de prognoser som gjorts tidigare från och med år 2019. Jämförs de två senaste årens prognoser är antalet något lägre i 2023 års prognos efter några år in i prognosperioden. Ett lägre antal beror till stor del på lägre andel av befolkningen i vissa åldrar som väntas få en verkställd insats.

Figur 15. Antal personer som med beslut om BmSS inom PS 2019–2023 samt enligt prognos 2023, 2022, 2021, 2020 respektive 2019

I diagrammen nedan redovisas, förutom antalet verkställda insatser under perioden 2014–2023 och prognos 2024–2033 (streckad linje), prognos för antalet som väntas få beslut (prickad linje) och antalet som väntas få beslut inklusive de som står på intresseanmälningslistan eller väntas få beslut om HVB (streckad/ prickad linje).

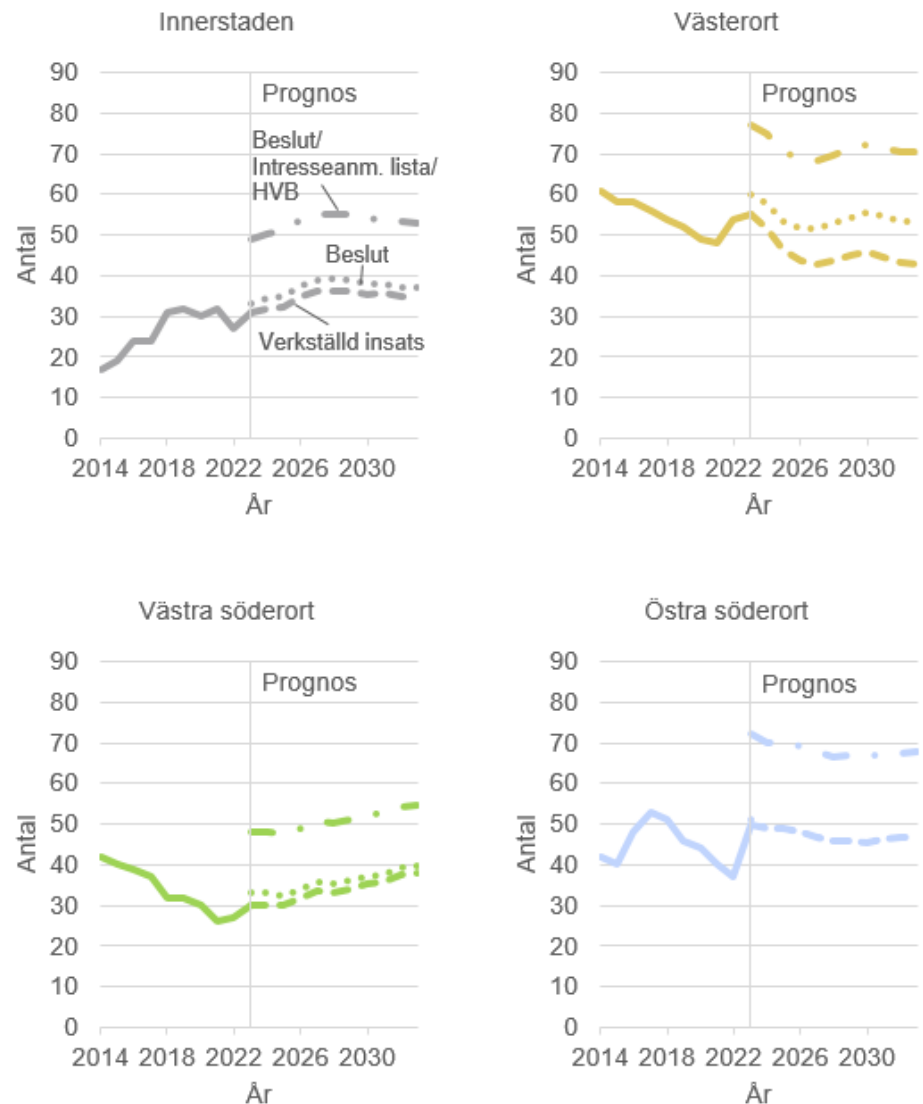
Antalet boende inom BmSS i Innerstaden ökade från 17 personer år 2014 till strax över 30 år 2018 för att sedan vara stabilt fram till år 2023. Under prognosperioden antas både antalet boende och antalet som väntas få beslut om BmSS öka fram till år 2026 för att därefter minska något under prognosens sista fyra år. När hänsyn tas till de personer som står på intresseanmälningslistan eller väntas få beslut om HVB förändras inte förändringstakten i och med att dessa grupper antas vara oförändrade till antalet under hela prognosperioden. För Innerstaden handlar det om ytterligare 18 personer vilket gör att det totala antalet med behov av bostad med särskild service förväntas vara omkring 55 per år.

I Västerort har antalet personer med verkställda insatser minskat varje år sedan 2014 för att sedan öka 2022 och 2023. Under prognosperioden förväntas antalet personer med verkställda BmSS-beslut fortsätta minska för att i slutet av prognosperioden uppgå till strax över 40 boende. Att antalet antas minska beror till stor del på att de boende består av personer i 60-års ålder som åldras ut ur målgruppen för socialpsykiatri. Om hänsyn även tas till de beslut som ej har verkställts tillsammans med anmälda på intresselistan samt HVB-beslut var det totala antalet personer i behov av BmSS inom socialpsykiatri 77 i september 2023 och år 2033 väntas motsvarande vara 70 personer.

Även i Västra söderort har antalet boende minskat över tid för att sedan öka under de två senaste åren. I Västra söderort förväntas att antalet boende kommer att öka under prognosperioden, från 30 år 2023 till 38 år 2033. Något som beror på förhållandevis höga inflödesandelar i åldrarna över 50 år. Antalet beslut som ej verkställts var relativt få år 2023 vilket innebär att de förväntas vara det även under prognosperioden. Vad gäller intresseanmälningslistan och boende i HVB uppgick dessa till 15 personer år 2023 vilket ger ett totalt behov av BmSS på 48 personer. Det totala behovet av BmSS i Västra söderort förväntas öka upp till 55 boenden år 2033.

Antalet boende i Östra Söderort har minskat sedan år 2017, från drygt 50 till 37 personer år 2022. I september 2023 ökade antalet boende till 50 personer, en ökning som främst skedde av personer i åldrarna 30 till 49 år. Det innebär att det förväntade antalet boende fortsätter vara omkring 50 personer per år under början av prognosperioden och anledningen till att antalet sedan minskar är att en stor del börjar åldras ut ur målgruppen. Liksom för Västra söderort var det förhållandevis få ej verkställda beslut år 2023 och i och med att denna grupp konstanthålls är skillnaden gentemot antalet verkställda beslut liten. Det totala antalet personer med behov av BmSS (inkl. intresseanmälningslistan och HVB-beslut) uppgick till 72 i september

år 2023. I slutet av prognosperioden väntas antalet vara lägre, 68 personer.

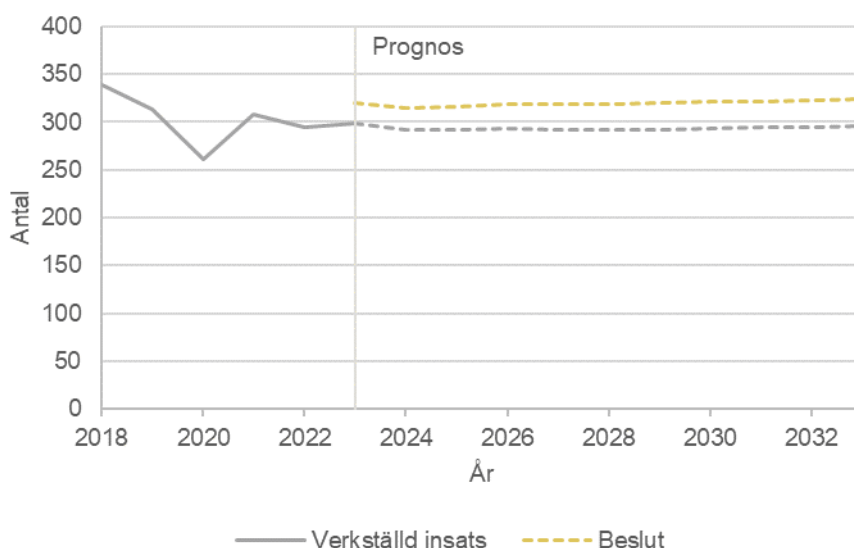
Figur 16. Antal personer 18-64 år med verkställd insats 2014–2023 samt prognos 2023–2033 för antalet med verkställd insats (streckad linje), beslut (prickad linje) respektive beslut/intresseanmälningslistan/HVB-beslut (streckad/prickad linje). Mättidpunkt september respektive år

Stödboende

Figur 17 visar historiskt antal boende i stödboende (antalet verkställda insatser) och två olika prognoser, en för förväntat antal boende och en för förväntat antal beslut. Den senare är en sammanslagning av verkställda beslut och ej verkställda beslut. Antalet boende inom stödboende var knappt 340 personer år 2018 och har över tid minskat till knappt 300 personer vid samma tidpunkt år 2023. Som lägst var antalet år 2020, efter en markant minskning till 261 personer, för att sedan återgå år 2021 till samma nivå som under år 2019. En möjlig

orsak till denna fluktuation är pandemin som kan ha haft en särskild påverkan på in- och utflöden just år 2020.

I prognosen antas att antalet verkställda insatser minskar från 299 år 2023 till 292 nästkommande år. Därefter förväntas antalet öka svagt fram till år 2033 då antalet med verkställda insatser förväntas uppgå till 296 personer. Antalet med beslut om stödboende uppgick i september 2023 till 320 personer. I prognosen antas en minskning med 6 personer under 2024 för att sedan öka med omkring en person per år för att uppgå till 325 personer år 2033. Prognosens utveckling speglas av den historiska utvecklingen men kan även härledas till historiska in- och utflöden samt åldersfördelningen bland boende under det nuvarande året.

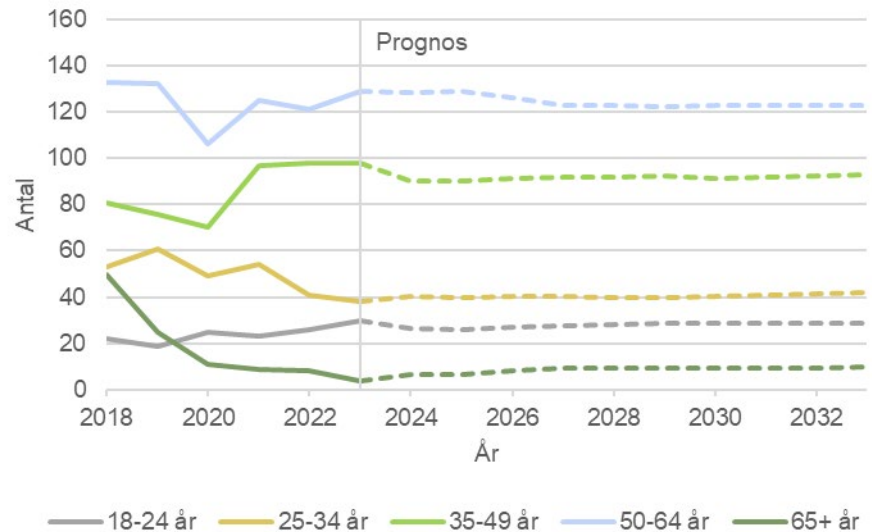

Figur 17. Antal personer 18+ år inom stödboende med verkställd insats 2018–2023 samt prognos 2024–2033 för verkställda insatser och beslut. Mättidpunkt september respektive år

Figur 18 visar antalet boende i olika åldersgrupper 2018–2023 samt prognos 2024–2033. Historiskt har antalet boende inom stödboende varit högre i de äldre åldersgrupperna, med undantag för boende i gruppen 65 år eller äldre. Den äldsta gruppen har varit mycket få till antalet sedan år 2019 och kommer enligt prognosen hålla sig på samma låga nivå fortsättningsvis. Den drastiska minskningen av boende i åldersgruppen över 65 år som gått från nästan 40 personer år 2018 till 3 personer år 2023 är en förklarande orsak till den historiska minskningen av verkställda insatser inom stödboende som redovisats i föregående diagram.

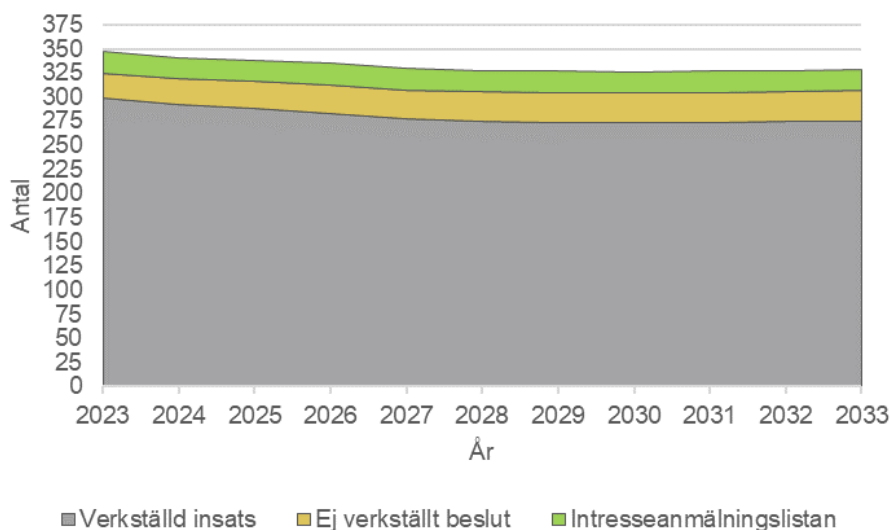
Den största åldersgruppen har sedan år 2018 varit personer i åldern 50-64 år vilka utgör ungefär 40 procent av alla boende. En bidragande

faktor till den förväntade utvecklingen i prognosen är att många personer i denna åldersgrupp förväntas åldras ut ur boendet inom de närmaste åren, då nästan alla insatser avslutas innan 66 års ålder. Att gruppen förväntas minska beror på att inflödet, som dels kommer utav åldrande i gruppen 34-49 år och dels genom nya beslut, inte sker i samma takt som utflödet.

Figur 18. Antal personer 18+ år inom stödboende med verkställda insatser redovisat efter ålder, 2018–2023 samt prognos 2024–2033. Mättidpunkt september respektive år

Inom verksamhetsområdet finns det ytterligare grupper som är i behov av stödbostad; personer som är registrerade på intresseanmälningslistan och som saknar ett beslut om stödboende. När det gäller personer som är registrerade på intresseanmälningslistan saknas information om in- och utflöde och av den anledningen antas antalet vara konstant under prognosperioden. Om personer som är registrerade på intresseanmälningslistan inkluderas i prognosen beräknas det totala behovet av stödboende inom verksamhetsområdet socialpsykiatri uppgå till totalt 347 personer i september 2023, se Figur 19. Fram till år 2033 förväntas en nedgång av det totala behovet av stödboende till 329 personer.

Figur 19. Antal personer 18+ år inom stödboende redovisat efter typ av behov, 2023 samt prognos 2024–2033. Mättningspunkt september respektive år

I figur 20 redovisas, förutom antalet verkställda insatser under perioden 2018–2023 och prognos 2024–2033 (streckad linje), prognos för antalet som väntas få beslut (prickad linje) och antalet som väntas få beslut inklusive de som står på intresseanmälningslistan (streckad/prickad linje).

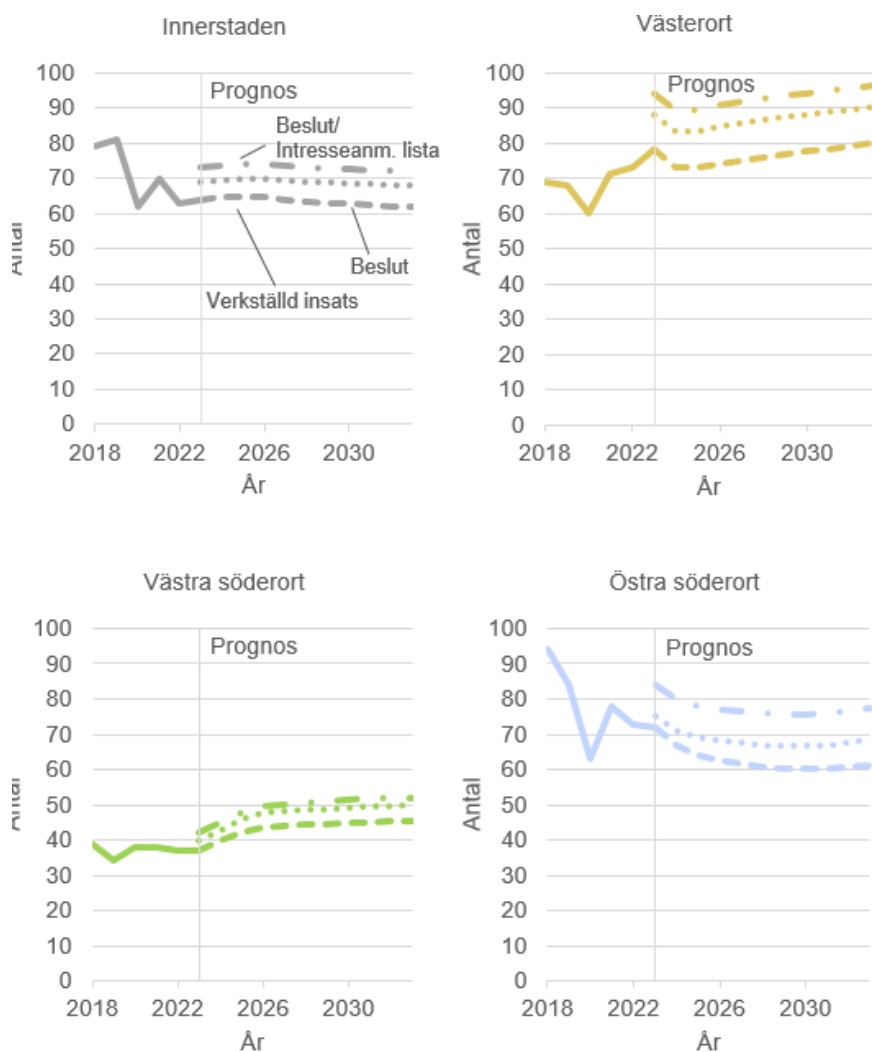
I Innerstaden har antalet verkställda beslut historiskt minskat från 80 till 64 personer under perioden 2018–2023. Det speglas i en något minskande prognos till 56 personer med förväntat verkställda beslut år 2033. Två betydande faktorer som påverkar prognosen för Innerstaden är dels åldersfördelningen inom stödboende, dels att befolkningen inom detta planeringsområde förväntas minska med knappt 5 000 personer till år 2033 enligt befolkningsprognosen, vilken används i denna prognos. Antal personer som förväntas få beslut är något fler och antas vara förhållandevis konstant på omkring 70 personer under prognosperioden. Det totala behovet, inräknat fyra personer som förväntas stå på intresseanmälningslistan, antas uppgå till omkring 72 personer per år under hela perioden.

I Västerort har antalet personer med verkställda insatser ökat varje år sedan 2018 med undantag för ett tillfälligt tapp år 2020. Det speglas dock inte i prognosen då antal verkställda beslut förväntas minska med fem personer till 73 personer år 2024 och för att sedan öka fram till år 2033. Orsaken till detta ligger delvis i den nuvarande åldersfördelningen med många äldre som förväntas avsluta sina insatser men även i de historiskt höga utflödesandelarna för yngre personer som bor i stödboende i Västerort. Prognoser för antal beslut ter sig på ett liknande sätt men ligger en bit högre, från 88 till 83

personer under perioden 2023–2033, med ett totalt behov på 90 personer år 2033. Om antalet som förväntas stå på intresseanmälningslistan inkluderas förväntas antalet uppgå till 96 personer år 2033.

I Västra söderort har antalet boende varit stabilt under perioden 2018–2023 på nästan 40 personer och antalet insatser förväntas öka under prognosperioden. Från 37 personer i september år 2023 förväntas antalet gå upp till 40 personer nästa år och 44 personer år 2033. Antalet förväntade beslut ökar ännu lite mer, från 40 personer år 2023 två till 48 personer, med ett totalt behov på 48 personer år 2033 inräknat två personer som förväntas stå på intressanmälningslistan.

Antalet boende i Östra Söderort har minskat mest av alla planeringsområden sedan 2018 och förväntas även minska mest framöver. Under de senaste åren minskade antalet boende med 22 personer till 74 personer i september år 2023 och förväntas vara nere på 54 personer år 2029–2033. De åldrar som förväntas minska mest på sikt är boende i medelåldern (runt 30-50 år), med anledning av låga inflödesandelar som bygger på historiskt låga inflöden inom stödboende i detta planeringsområde under perioden 2018-2023. Antalet totala beslut år 2033 förväntas ligga på 61 personer och det totala behovet förväntas uppgå till 70 personer år 2033, inräknat nio personer som förväntas stå på intresselistan.

Figur 20. Antal personer 18-64 år med verkställd insats 2018–2023 samt prognos 2023–2033 för antal med verkställd insats (streckad linje), beslut (prickad linje) och beslut/intresseanmälningslistan (streckad/prickad linje) Mättningspunkt september respektive år

Sammanfattning av prognos

Inom funktionsnedsättning vuxenboende LSS/SoL förväntas det totala antalet beslut om BmSS öka från dagens 1 870 till cirka 2 260 år 2033. Inflödet till vuxenboende sker främst i 20-årsåldern och i viss utsträckning bland personer i 60-årsåldern. Inom barnboende antas antalet beslut om boende variera mellan 80 och 85 under de kommande åren. Flest barn och unga får sitt beslut verkställt i åldrarna strax under 20 år vilket innebär att många av de boende är i åldern 16–18 år. Inom socialpsykiatrin bostad med särskild service SoL förväntas det totala antalet beslut minska något fram till prognosperiodens slut till 183 beslut. Om personer som är registrerade på intresseanmälningslistan och personer som idag i HVB som bedöms ha ett långvarigt behov av

boende inkluderas i prognosen beräknas det totala behovet uppgå till 263 personer i september 2023 för att sedan i slutet av prognosperioden antas vara 262 personer. Boende inom bostäder med särskild service för socialpsykiatri består till stor del, omkring 60 procent, av personer i åldern 55-64 år. Inom stödboende uppgick antalet med beslut i september 2023 till 320 personer. I prognosen antas en minskning med 6 personer under 2024 för att sedan öka med omkring en person per år för att uppgå till 325 personer år 2033. Den största åldersgruppen inom stödboende har sedan år 2018 varit personer i åldern 50-64 år vilka utgör ungefär 40 procent av alla boende.

Regionernas boendeplaner

Nedan finns en sammanfattning av regionernas fyra boendeplaner för 2024-2034. Respektive stadsdelsnämnd har fattat beslut om den regionala planen. Eventuella yttranden från respektive stadsdelsnämnd redovisas under regionens rubrik summering.

Västerort

Region Västerort består av stadsdelsförvaltningarna Järva, Bromma och Hässelby-Vällingby. Västerort är den näst största stadsdelsregionen sett till folkmängd med 251 313. Region Västerort bedöms öka i befolkningens mängd med omkring 14 procent fram till 2034²¹

Befintliga boenden

I region Västerort finns sammanlagt 458 lägenheter enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och enligt socialtjänstlagen (2001:453) (SoL). Det är 36 fler lägenheter än föregående år, vilket främst förklaras av att stödboende SoL inkluderats i årets boendeplan. Det har inom regionen inte öppnats några nya boenden under året.

²¹ Statistik om Stockholm-Befolkningsprognos 2023

Regi befintliga boenden					
Antal lägenheter i befintliga boenden samt därav regi. Avser västerort.					
	Antal befintliga lägenheter				
	Totalt antal	Egen regi	Entreprenad (LOV)	Privat (LOV)	Uppgift saknas
Kategori A, Gruppboende LSS yrkrävande	10	5	5	0	0
Kategori B, Gruppboende LSS friliggande	77	49	22	6	0
Kategori C, Gruppboende LSS normal tillgänglighetsanpassning	152	116	36	0	0
Kategori D, Serviceboende LSS eller SoL	104	78	15	11	0
Kategori E, Gruppboende SoL	94	74	20	0	0
Kategori F, Stödboende SoL	21	10	0	11	0
Antal barnboenden
Lägenheter totalt	458	332	98	28	.

Tabell 7. Antal lägenheter i befintliga boenden uppdelat på regiform. Avser Västerort.

Bromma

I Bromma finns sammantaget 119 lägenheter i bostad med särskild service enligt LSS och SoL samt stödboende enligt SoL. Dessa är fördelade på 13 gruppboendestäder enligt LSS med totalt 72 lägenheter, två serviceboendestäder med totalt 20 lägenheter, en gruppboende enligt SoL med 25 lägenheter samt ett stödboende med två lägenheter. Samtliga LSS-boenden har inriktning mot personkrets 1 varav en gruppboende är profilerad mot teckenspråk. SoL bostäderna har inriktning mot målgruppen personer med psykisk funktionsnedsättning.

Hässelby-Vällingby

I Hässelby-Vällingby finns sammantaget 130 lägenheter i bostad med särskild service enligt LSS och SoL samt stödboende enligt SoL. Dessa är fördelade på 11 gruppboendestäder enligt LSS med totalt 62 lägenheter, tre serviceboendestäder med 27 lägenheter, två gruppboendestäder enligt SoL med 33 lägenheter samt ett stödboende med åtta lägenheter. Samtliga LSS boenden har inriktning mot personkrets 1 varav en gruppboende är profilerad mot äldre med funktionsnedsättning. SoL bostäderna har inriktning mot målgruppen personer med psykisk funktionsnedsättning.

Järva

I Järva finns sammantaget 198 lägenheter i bostad med särskild service enligt LSS och SoL samt stödboende enligt SoL. Dessa är fördelade på 19 gruppboendestäder enligt LSS med totalt 105 lägenheter, sex serviceboendestäder (eller verksamhet som inkluderar en eller flera serviceboendestäder) med 46 lägenheter samt två gruppboendestäder enligt SoL med 36 lägenheter och ett stödboende enligt SoL med 11 lägenheter. Samtliga LSS boenden har inriktning mot personkrets 1. SoL bostäderna har inriktning mot målgruppen personer med psykisk funktionsnedsättning.

Regiform

Region Västerort har sammanlagt 332 lägenheter av totala 458 lägenheter i egen regi. 98 lägenheter drivs på entreprenad och 28 lägenheter drivs i privat regi.

Avveckling

Region Västerort har inte avvecklat några boenden med särskild service under 2023. Region Västerort planerar inte heller att avveckla något boende inom prognosperioden.

Tomma lägenheter

Region Västerort har totalt haft åtta lägenheter inom LSS och SoL som har stått tomma i mer än tre månader under 2023. Det är en fler lägenhet som har stått tom jämfört med föregående år då antalet var sju. Orsaker till att lägenheter ibland står tomma i mer än tre månader är att det kan ta tid att tillsätta en ledig plats som uppstår i en befintlig bostad. Om den första brukaren som erbjuds platsen dröjer med att svara på erbjudandet och sedan tackar nej, dröjer det tills nästa brukare får erbjudande och svarar. Orsakerna till att brukare tackar nej till erbjudanden varierar men kan till exempel handla om gruppboendets, serviceboendets eller stödboendets geografiska läge.

Individuella avtal

Individuella avtal - vuxna

Inom region Västerort finns sammanlagt 165 boendeplaceringar av vuxna personer med funktionsnedsättning i form av individuella avtal, vilket är en ökning med nio individuella avtal sedan föregående boendeplan. Av dessa 165 placeringar bedömer region västerort att majoriteten av personerna, 100 individer, skulle kunna flytta till en bostad inom stadens valfrihetssystem om det fanns en lämplig bostad som motsvarade den enskildes behov. Av dessa 165 bedöms 65 av personerna ha så särskilda behov att deras behov inte kan tillgodoses inom stadens valfrihetssystem. Det kan exempelvis handla om behov av att bo i en lugnare och/eller lantlig miljö eller att personalen på boendet behöver ha en särskild kompetens som inte finns inom valfrihetssystemet, LOV. Det skiljer sig mellan stadsdelsförvaltningarna gällande bedömning av antalet som kan flytta till ett boende inom valfrihetssystemet.

Individuella avtal - barn

Inom region Västerort finns sammanlagt 25 boendeplaceringar av barn med funktionsnedsättning i form av individuella avtal vilket är en ökning med fyra individuella avtal sedan föregående boendeplan. Av dessa 25 placeringar bedömer region västerort att majoriteten skulle kunna flytta till en bostad inom stadens valfrihetsystem om det fanns en lämplig bostad som motsvarar den enskildes behov. Fem av de placerade barnen bedöms ha sådana behov som inte kan tillgodoses inom valfrihetsystemet, exempelvis på grund av behov av särskilt stöd, miljöfaktorer eller skolgång utanför Stockholm. Det finns få barnboenden inom valfrihetsystemet i staden och de boenden som finns är inriktade mot grava funktionsnedsättningar. För barn med högfungerande autism i kombination med annan psykisk problematik och/eller beteendestörningar saknas möjligheter att placera inom valfrihetsystemet. Kötiden är ofta lång.

Befintliga individuella avtal		
Antal vuxna och barn med individuella avtal.		
Avser västerort.		
	Antal personer totalt	Därav antal personer som kan placeras inom LOV
Vuxna kategori A, Gruppboende LSS yrkrävande	12	8
Vuxna kategori B, Gruppboende LSS friliggande	27	0
Vuxna kategori C, Gruppboende LSS normal	56	41
Vuxna kategori D, Serviceboende LSS eller SoL	39	28
Vuxna kategori E, Gruppboende SoL Totalt	18	14
Vuxna kategori E, Gruppboende SoL därav funktionsnedsättning	9	7
Vuxna kategori E, Gruppboende SoL därav socialpsykiatri	9	7
Vuxna kategori F, Stödboende SoL	13	9
Vuxna totalt	165	100
Barn totalt	25	20
Personer totalt	190	120

Tabell 8. Antal personer med individuella avtal. Avser Västerort.

Sammanlagd dygnskostnad

Köp av plats utanför stadens valfrihetsystem innebär ofta en högre dygnskostnad, vilket gör de individuella avtalen till kostnadsdrivande för staden. Inom region Västerort var den faktiska kostnaden för vuxna som bor med individuella avtal 569 343 kronor per dygn (506 634 kronor år 2022). Stadens ersättningssystem tilldelar regionen 428 107 kronor per dygn (403 762 kronor år 2022) vilket gör att region Västerort har en merkostnad för de individuella avtalen för bostad med särskild service SoL och LSS som rör vuxna med 141 236 kronor per

dygn (102 872 kronor år 2022). Faktiska kostnaden för barn som bor på bostad med individuella avtal är 144 937 kronor per dygn (103 823 kronor år 2022). Stadens ersättningssystem tilldelar regionen 107 888 kronor per dygn (66 532 kronor år 2022). vilket gör att region Västerort har en merkostnad för de individuella avtalen för bostad med särskild service SoL och LSS som rör barn med 37 049 kronor per dygn (37 291 kronor per dygn). Särskild redovisning som är en extra ersättning för individer med extra stora stödbehov är inte medräknat i summan för tilldelad ersättning.

Befintliga individuella avtal - Kostnad och LOV			
Antal personer med individuella avtal, sammanlagd dygnskostnad respektive dygnersättning samt skillnaden mellan dygnskostnad och dygnersättning. Avser västerort.			
	Personer totalt	Vuxna	Barn
Antal personer totalt	190	165	25
Sammanlagd dygnskostnad för de rapporterade	714280	569343	144937
Sammanlagd dygnersättning för de rapporterade	535995	428107	107888
Skillnad mellan dygnskostnad och	178285	141236	37049

Tabell 9. Befintliga individuella avtal i Västerort, kostnad för de individuella avtalen.

Uppskattat behov av boenden år 2032

Regionens uppskattade behov

Det uppskattade behovet utgår från befintlig kö, kommande behov (kända barn med behov), prognostiserad befolkning, placeringar i andra insatser inom valfrihetsystemet. Utifrån region Västerorts samlade behovsuppskattning bedöms gruppboende LSS med normal tillgänglighetsanpassning vara den boendekategori som det finns störst behov av. Sammantaget bedöms behovet till 159 lägenheter i boendeformen fram till 2033. Regionen bedömer även att det finns ett stort kommande behov av servicebostäder LSS, uppskattningen av behovet uppgår till 86 lägenheter fram till 2033. Region Västerort bedömer sammantaget det kommande behovet av servicebostad SoL till tio lägenheter och sammantaget det kommande behovet av stödboende SoL till 17 lägenheter.

Uppskattat behov år 2033 (vuxna)			
Antal lägenheter som uppskattas behövas år 2033 totalt samt därav befintliga boenden och därav uppskattat behov 2033. Avser västerort.			
	Antal lägenheter		
	Uppskattat behov 2033 totalt	Befintliga boenden	Uppskattat behov 2033, exkl befintliga boenden
Antal lägenheter i kategori A, Gruppboende LSS ytkrävande	28	10	18
Antal lägenheter i kategori B, Gruppboende LSS friliggande	87	77	10
Antal lägenheter i kategori C, Gruppboende LSS normal	311	152	159
Antal lägenheter i kategori D, Serviceboende LSS eller SoL	200	104	96
Antal lägenheter i kategori D, därav Serviceboende LSS	-	-	86
Antal lägenheter i kategori D, därav Serviceboende SoL	-	-	10
Antal lägenheter i kategori E, Gruppboende SoL	113	94	19
Antal lägenheter i kategori F, Stödboende SoL	38	21	17
Antal lägenheter totalt	777	458	319

Tabell 10. Uppskattat behov av bostäder med särskild service i Västerort 2033.

För att kunna säkerställa verkställighet på bostad med särskild service inom valfrihetsystemet bedömer region västerort att det finns behov av följande boenden med särskilda inriktningar i likhet med tidigare års boendeplaner:

Behov av boenden med demensinriktning för personer under 65 år

Region västerort ser ett behov av fler platser inom bostad med särskild service LSS för personer under 65 år med demenssjukdom som bedöms tillhöra personkrets 2. Yngre personer med demens beviljas ofta vård- och omsorgsboende enligt SoL istället för bostad enligt LSS, och även den insatsen är svår att verkställa då utbudet för personer under 65 år med demenssjukdom är mycket begränsad även inom SoL boenden.

Behov av teckenspråkiga gruppboenden

Utbudet av gruppboenden LSS med teckenspråkig kompetens är mycket begränsat och väntetiderna på en ledig plats blir därför mycket långa.

Behov av boenden för personer med komplex problematik

Det är svårt att hitta lämpliga alternativ för personer som har en komplex problematik utifrån en samtidig psykiatrisk och intellektuell funktionsnedsättning med eller utan pågående missbruk och utåtagerande beteende.

Behov av bostad med särskild service SoL för unga vuxna

I gruppboende SoL bor främst personer med psykiska funktionsnedsättningar som är över 50 år. Placeringar av unga vuxna tillsammans med den äldre målgruppen är inte alltid lämpliga utifrån att behoven kan skilja sig åt väsentligt.

Swecos prognos

Prognos över behovet av BmSS funktionsnedsättning (vuxna)

Den största gruppen återfinns inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning. Samtliga fyra planeringsregioner (Västerort, Innerstaden, Västra söderort och Östra Söderort) har en likartad utveckling med ett ökat behov under hela prognosperioden. Detta gäller oavsett prognos om antalet som väntas få beslut om BmSS eller prognosen om antalet som väntas få sin insats verkställd. I Västerort är prognosen av behovet en ökning från 502 personer år 2023 till cirka 603 personer år 2033 vilket motsvarar ett behov av 101 ytterligare lägenheter i BmSS.

Prognos över behovet av BmSS funktionsnedsättning (barn)

I prognosen antas små förändringar vad gäller antalet i behov av bostad med särskild service i Innerstaden, Västerort och Västra söderort. Antalet beräknas vara en till två fler personer år 2033 jämfört med idag (25 stycken).

Prognos över behovet av BmSS socialpsykiatri

År 2033 antas antalet verkställda insatser i staden uppgå till 168 vilket är ett fåtal lägre än antalet i september 2023. I Västerort har antalet personer med verkställda insatser minskat varje år sedan 2014 för att sedan öka 2022 och 2023. Under prognosperioden förväntas antalet personer med verkställda BmSS beslut fortsätta minska för att i slutet av prognosperioden uppgå till strax över 40 boende. Att antalet antas minska beror till stor del på att de boende består av personer i 60 års ålder som åldras ut ur målgruppen för socialpsykiatri. Om hänsyn även tas till de beslut som ej har verkställts tillsammans med anmälda på intresselistan samt HVB-beslut var det totala antalet personer i behov av BmSS inom socialpsykiatri 77 i september 2023 och år 2033 väntas motsvarande vara 70 personer.

I prognosen inkluderas personer mellan 18-64 år. När ansvaret för de som beviljats insats enligt SoL övergår till äldreomsorgen när personen fyller 65 år, bor den boende generellt sett kvar i sin bostad även efter 65 års ålder. Det är av vikt att även ta hänsyn till denna grupp, vid planeringen av bostäder.

Prognos över behovet av stödboende socialpsykiatri

I prognosen antas att antalet verkställda insatser minskar marginellt från 299 år 2023 till 296 år 2033 i staden. Om personer som är registrerade på intresseanmälningslistan inkluderas i prognosen beräknas det totala behovet av stödboende inom verksamhetsområdet socialpsykiatri uppgå till totalt 347 personer i september 2023 och 329 personer år 2033.

I Västerort har antalet personer med verkställda insatser ökat varje år sedan 2018 med undantag för ett tillfälligt tapp år 2020. Det speglas dock inte i prognosen då antal verkställda beslut förväntas minska med fem personer till 73 personer år 2024 och för att sedan öka fram till år 2033. Orsaken till detta ligger delvis i den nuvarande åldersfördelningen med många äldre som förväntas avsluta sina insatser men även i de historiskt höga utflödesandelarna för yngre personer som bor i stödboende i Västerort. Prognoser för antal beslut ter sig på ett liknande sätt men ligger en bit högre, från 88 till 83 personer under perioden 2023–2033, med ett totalt behov på 90 personer år 2033. Om antalet som förväntas stå på intresseanmälningslistan inkluderas förväntas antalet uppgå till 96 personer år 2033.

Summering

- I region Västerort finns sammanlagt 458 lägenheter i bostad med särskild service. Det är en ökning med 36 lägenheter sedan förra årets boendeplan.
- Region Västerort har sammanlagt haft åtta lägenheter i bostäder med särskild service som har stått tomma i mer än tre månader under 2023.
- Inom region Västerort finns sammanlagt 165 boendeplaceringar som gäller vuxna i form av individuella avtal, vilket är en ökning med nio individuella avtal sedan föregående boendeplan.
- Inom region Västerort finns sammanlagt 25 boendeplaceringar som gäller barn i form av individuella avtal, vilket är en ökning med fyra individuella avtal sedan föregående boendeplan.
- Merkostnaden för de individuella avtalen för bostad med särskild service för vuxna har ökat från 102 872 kronor per dygn år 2022 till 141 236 kronor per dygn år 2023.
- Merkostnaden för de individuella avtalen för bostad med särskild service för barn har minskat från 37 291 kronor per dygn år 2022 till 37 049 kronor per dygn år 2023.
- Region Västerort uppskattar behovet av bostäder med särskild service SoL och LSS vid prognosperiodens slut 2033 till 319

lägenheter utöver regionens befintliga lägenheter i bostad med särskild service.

Regionens slutsats

Då pågående projekt ej längre lyfts i regionernas boendeplan kan en bedömning ej göras gällande differensen mellan prognostiserade behov och pågående projekt. Denna bedömning överläts till socialförvaltningen som är ansvariga för de pågående projekten och den stadsövergripande boendeplanen. Stadsdelsförvaltningarnas uppskattning av behovet av lägenheter i de olika boendeformerna är nästan tre gånger så hög jämfört med Swecos prognos.

Stadsdelsförvaltningarnas prognos skiljer sig även markant i jämförelse vid en uppskattning av det ytterligare behovet (80 lägenheter) utifrån väntad befolkningsökning.

Stadsdelsförvaltningarna upplever svårigheter att uppskatta kommande behov utifrån kända personer då det är den enskildes vilja och önskemål om vilka insatser denne söker som styr det kommande behovet. En del väljer att bo i egen lägenhet med insatser i hemmet, så som personlig assistans och korttidsboende, även om de skulle ha rätt till bostad vid en ansökan. Stadsdelsförvaltningen har inte heller kunskaper om utflödet så denna parameter är inte med vid stadsdelsförvaltningarnas uppskattning. I uppskattning/prognos av det ökade behovet fram till 2034 inkluderas inte personer som idag bor på boende utanför valfrihetsystemet.

Innerstaden

Region Innerstaden består av stadsdelsförvaltningarna Kungsholmen, Norra innerstaden och Södermalm. Innerstaden är den största stadsdelsregionen sett till folkmängd med 355 304 invånare²². Enligt befolkningsprognosen beräknas en svag befolkningsutveckling med en ökning på 1 procent till 2034.

Befintliga boenden

I region Innerstaden finns sammanlagt 482 lägenheter enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och enligt socialtjänstlagen (2001:453), (SoL) Det är en ökning med 91

²² Statistik om Stockholm-Befolkningsprognos 2023

lägenhet från föregående år. Flest lägenheter finns inom kategori C, gruppboestad med normal tillgänglighetsanpassning följt av kategori D Serviceboestad. Region Innerstaden har flest antal lägenheter inom kategori A, ytkrävande gruppboestad sett till hela staden. Region Innerstaden har inga lägenheter inom kategori B, friliggande gruppboestad. Inom samtliga fyra stadsdelsområden finns det både bostäder som drivs i egen regi och bostäder som drivs på entreprenad.

Regi befintliga boenden					
Antal lägenheter i befintliga boenden samt därav regi. Avser innerstaden.					
	Antal befintliga lägenheter				
	Totalt antal	Egen regi	Entreprenad (LOV)	Privat (LOV)	Uppgift saknas
Kategori A, Gruppboestad LSS ytkrävande	18	18	0	0	0
Kategori B, Gruppboestad LSS friliggande	0	0	0	0	0
Kategori C, Gruppboestad LSS normal tillgänglighetsanpassning	229	129	94	6	0
Kategori D, Serviceboestad LSS eller SoL	153	91	62	0	0
Kategori E, Gruppboestad SoL	16	16	0	0	0
Kategori F, Stödboende SoL	66	66	0	0	0
Antal barnboenden
Lägenheter totalt	482	320	156	6	.

Tabell 11. Antal lägenheter i befintliga boenden uppdelat på regiform. Avser Innerstaden.

Regiform

Region Innerstaden har sammanlagt 320 lägenheter av totala 482 lägenheter i egen regi. 156 av lägenheterna drivs på entreprenad och sex lägenheter drivs i privat regi.

Avveckling

Region Innerstaden har inte avvecklat några bostäder med särskild service under 2023. Region Innerstaden planerar inte heller att avveckla något boende inom prognosperioden.

Tomma lägenheter

Region Innerstaden har totalt haft nio lägenheter inom LSS och SoL som har stått tomma i mer än tre månader under 2023, vilket är lika många som föregående år. En inom Norra innerstadens stadsdelsförvaltning och åtta inom Södermalms stadsdelsförvaltning. För Södermalms stadsdelsförvaltning beror det till största del på

renoveringsbehov. Ett boende inom Norra innerstadens stadsdelsområde har renoverats under 2023 på grund av vattenskada.

Individuella avtal

Individuella avtal - vuxna

Inom region Innerstaden finns sammanlagt 159 personer enligt individuella avtal, vilket är en ökning i förhållande till förra årets plan då 135 individuella avtal rapporterades. Norra innerstadens och Södermalms stadsförvaltningar har ökat i antalet individuella avtal medan Kungsholmens stadsdelsförvaltning har minskat i antalet avtal. Norra innerstadens stadsdelsförvaltning står för det högsta antalet individuella avtal. Det högre antalet kan förklaras av förvaltningens storlek sett till bland annat befolkningens mängd och antal aktuella ärenden.

Enligt region Innerstadens bedömning skulle merparten av alla placeringar som föranlett individuella avtal kunna verkställas inom valfrihetsystemet (LOV) om det funnits lediga lägenheter som kunnat tillgodose de enskildas behov. Förvaltningarnas bedömning är dock att ungefär 22 procent (35 st.) av placeringarna inte hade kunnat verkställas inom valfrihetsystemet på grund av särskilda behov av stöd och miljöfaktorer. Ökningen av individuella avtal i förhållande till förra årets plan skulle delvis kunna förklaras av att fler enskilda som beviljats insats haft behov som inte kunnat tillgodoses inom ramen för befintliga LOV-avtal. Förvaltningarna rapporterar flest antal placeringar inom kategori B (friliggande gruppboende LSS), kategori C (gruppboende med normal tillgänglighetsanpassning) och kategori D (serviceboende LSS eller SoL).

Individuella avtal – barn

Inom region Innerstaden finns sammanlagt åtta boendeplaceringar av barn med funktionsnedsättning i form av individuella avtal, vilket är en ökning i förhållande till förra årets plan då sju individuella avtal rapporterades. Av dessa åtta placeringar bedömer region Innerstaden att fyra skulle kunna flytta till en bostad inom stadens valfrihetssystem om det fanns en lämplig bostad som motsvarar den enskildes behov.

Befintliga individuella avtal		
Antal vuxna och barn med individuella avtal.		
Avser innerstaden.		
	Antal personer totalt	Därav antal personer som kan placeras inom LOV
Vuxna kategori A, Gruppboende LSS ytkrävande	11	10
Vuxna kategori B, Gruppboende LSS friliggande	28	15
Vuxna kategori C, Gruppboende LSS normal tillgänglighetsanpassning	60	48
Vuxna kategori D, Serviceboende LSS eller SoL	33	33
Vuxna kategori E, Gruppboende SoL Totalt	17	8
Vuxna kategori E, Gruppboende SoL därav funktionsnedsättning	12	4
Vuxna kategori E, Gruppboende SoL därav socialpsykiatri	5	4
Vuxna kategori F, Stödboende SoL	10	9
Vuxna totalt	159	123
Barn totalt	8	5
Personer totalt	167	128

Tabell 12. Antal personer med individuella avtal. Avser Innerstaden.

Sammanlagd dygnskostnad

Köp av plats utanför stadens LOV-avtal innebär ofta en högre dygnskostnad, vilket gör de individuella avtalen till kostnadsdrivande för staden. Inom region Innerstaden var den faktiska kostnaden för vuxna som bor med individuella avtal 536 788 kronor per dygn (487 008 kronor år 2022). Stadens ersättningssystem tilldelar regionen 445 775 kronor per dygn (404 579 kronor år 2022) vilket gör att region Innerstaden har en merkostnad för de individuella avtalen för bostad med särskild service SoL och LSS med 91 013 kronor per dygn (82 429 kronor 2022).

Faktiska kostnaden för barn som bor på bostad med individuella avtal 2023 var 52 970 kronor per dygn (38 696 kronor år 2022). Stadens ersättningssystem tilldelar regionen 40 579 kronor per dygn (33 009 kronor år 2022) vilket gör att region Innerstaden har en merkostnad för de individuella avtalen för bostad med särskild service SoL och LSS som rör barn med 12 391 kronor per dygn (5 687 kronor år 2022). Särskild redovisning som är en extra ersättning för individer med extra stora stödbehov är inte medräknat i summan för tilldelad ersättning.

Befintliga individuella avtal - Kostnad och LOV			
Antal personer med individuella avtal, sammanlagd dygnskostnad respektive dygnsersättning samt skillnaden mellan dygnskostnad och dygnsersättning. Avser innerstaden.			
	Personer totalt	Vuxna	Barn
Antal personer totalt	167	159	8
Sammanlagd dygnskostnad för de rapporterade	589758	536788	52970
Sammanlagd dygnsersättning för de rapporterade	486354	445775	40579
Skillnad mellan dygnskostnad och dygnsersättning	103404	91013	12391

Tabell 13. Befintliga individuella avtal i Innerstaden, kostnad för de individuella avtalen.

Uppskattat behov av boenden år 2033

Regionens uppskattade behov

Det uppskattade behovet utgår från befintlig kö, kommande behov (kända barn med behov), prognostiserad befolkning, placeringar i andra insatser inom valfrihetsystemet. Region Innerstaden uppskattar behovet av bostäder med särskild service SoL och LSS vid prognosperiodens slut 2033 till 243 lägenheter utöver regionens befintliga lägenheter i bostad med särskild service. Jämfört med föregående års boendeplan rapporterar regionen att det totala behovet av boenden ökat med cirka 23 procent (56 lägenheter). Regionen bedömer ett fortsatt behov av lägenheter inom samtliga kategorier. Regionen ser likt förra årets kartläggning ett fortsatt behov av lägenheter inom kategori A respektive kategori B (ytkrävande respektive friliggande gruppboende LSS). Eftersom regionen har en bebyggelse av tätare karaktär ser stadsdelsförvaltningarna det som utmanande att bygga friliggande respektive ytkrävande gruppboende. Bristen på denna typ av gruppboende inom stadens valfrihetssystem medför därför svårigheter med att hitta lämpliga och kostnadseffektiva alternativ till dessa placeringar.

Regionen vill fortsatt lyfta behovet av bostäder för målgrupper med specifika behov såsom personer med autism och/eller intellektuell funktionsnedsättning och även yngre personer med demenssjukdom. Personer födda med olika typer av funktionsnedsättning som får mer adekvat vård idag än tidigare förväntas ha en ökad livslängd, vilket bör tas i beaktande i planeringen för bostäder med särskild service, då behovet av boenden med geriatrisk kompetens för personer med funktionsnedsättning sannolikt kommer att öka.

Regionen vill också lyfta de allt större behoven av lämpliga boendeformer för personer med omfattande stöd- och omvårdnadsbehov inom den socialpsykiatriska målgruppen.

Uppskattat behov år 2033 (vuxna)			
Antal lägenheter som uppskattas behövas år 2033 totalt samt därav befintliga boenden och därav uppskattat behov 2033. Avser innerstaden.			
	Antal lägenheter		
	Uppskattat behov 2033 totalt	Befintliga boenden	Uppskattat behov 2033, exkl befintliga boenden
Antal lägenheter i kategori A, Gruppboende LSS ytkrävande	36	18	18
Antal lägenheter i kategori B, Gruppboende LSS friliggande	29	0	29
Antal lägenheter i kategori C, Gruppboende LSS normal tillgänglighetsanpassning	296	229	67
Antal lägenheter i kategori D, Serviceboende LSS eller SoL totalt	205	153	52
Antal lägenheter i kategori D, därav Serviceboende LSS	-	-	39
Antal lägenheter i kategori D, därav Serviceboende SoL (socialpsykiatri)	-	-	13
Antal lägenheter i kategori E, Gruppboende SoL	39	16	23
Antal lägenheter i kategori F, Stödboende SoL	120	66	54
Antal lägenheter totalt	725	482	243

Tabell 14. Uppskattat behov av bostäder med särskild service i Innerstaden 2033.

Swecos prognos

Sweco har tagit fram en prognos över det kommande behovet av bostad med särskild service för perioden 2024–2033. Nedan beskrivs Swecos prognos gällande regionen tillsammans med stadens befolkningsprognos för perioden 2023-2032.

Vad gäller bostad med särskild service för vuxna inom LSS och SoL förväntas det enligt Swecos prognos ske en ökning på 20 procent av antalet boende inom regionen. Under de kommande fem åren visar Swecos prognos att regionen väntas ha ett ökat behov med 11 till 14 platser per år vad gäller vuxenboende inom LSS och SoL. I genomsnitt innebär det en tillväxttakt på 10 personer per år, vilket följer av att fler antas få sitt beslut verkställt jämfört med antalet vars insats avslutas. Inom verksamhetsområdet socialpsykiatri väntas ett behov av omkring 55 platser per år under prognosperioden respektive för stödboende omkring 70 platser under prognosperioden.

Enligt stadens befolkningsprognos, gällande perioden 2023-2032, förväntas en svag befolkningsutveckling inom planeringsområdet med en minskning med knappt 5 000 personer till år 2033. Befolkningen för Södermalms stadsdelområde väntas minska med knappt 4 procent och Norra innerstaden respektive Kungsholmen väntas öka med en respektive två procent. Sammantaget kan detta bidra till en något lägre utvecklingstakt över bostäder med särskild service inom regionen.

Summering

- I region Innerstaden finns 482 lägenheter inom bostad med särskild service, vilket är en ökning med 91 lägenheter sedan förra årets boendeplan.
- Region Innerstaden har sammanlagt haft nio lägenheter i bostäder med särskild service som har stått tomma i mer än tre månader under 2023.
- Inom region Innerstaden finns sammanlagt 159 boendeplaceringar som gäller vuxna i form av individuella avtal och sammanlagt åtta boendeplaceringar som gäller barn i form av individuella avtal.
- Merkostnaden för de individuella avtalen för bostad med särskild service för vuxna har ökat från 82 429 kronor år 2022 till 91 013 kronor per dygn år 2023.
- Merkostnaden för de individuella avtalen för bostad med särskild service för barn har ökat från 5 687 kronor år 2022 till 12 391 kronor per dygn år 2023.
- Region Innerstaden uppskattar behovet av bostäder med särskild service SoL och LSS vid prognosperiodens slut 2033 till 243 lägenheter utöver regionens befintliga lägenheter i bostad med särskild service.

Regionens slutsats

Föreliggande boendeplan avser perioden 2024-2034 och under nämnda period bedömer region innerstaden ett fortsatt behov av fler bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättning enligt LSS och SoL inom samtliga kategorier.

Västra Söderort

Region Västra Söderort består av stadsdelsförvaltningarna Hägersten-Älvsjö och Skärholmen. Västra Söderort är den minsta stadsdelsregionen sett till folkmängd med 163 063 invånare. Enligt befolkningsprognosen²³ kommer folkmängden i Västra Söderort beräknas öka med nära 14 procent fram till 2034.

²³ Statistik om Stockholm-Befolkningsprognos 2023

Befintliga boenden

I region Västra Söderort finns sammanlagt 315 lägenheter enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och enligt socialtjänstlagen (2001:453) (SoL). Det är en minskning med 14 lägenhet från föregående år. De flesta boenden i regionen tillhör kategori C, gruppboende LSS och kategori D, serviceboende LSS eller SoL. Det finns 17 boenden av typ kategori C och två av dessa boenden har även tillkopplat satellitlägenheter med beslut om serviceboende. Det finns 12 boenden av typ kategori D. I regionen finns ett boende som riktar sig till personer som tillhör personkrets 2, LSS. Två boenden hör till kategori A (gruppboende LSS som är ytkrävande). Båda boendena riktar sig till personer inom personkrets 1 LSS. Inom kategori B finns det nio boenden i regionen.

När det gäller boenden för personer inom socialpsykiatri finns det tre boenden i planeringsområdet, av kategori E (gruppboende SoL). Det finns ett stödboende för personer med socialpsykiatrisk problematik, som tillhör kategori F (stödboende SoL).

Regi befintliga boenden	Antal befintliga lägenheter				
	Totalt antal	Egen regi	Entreprenad (LOV)	Privat (LOV)	Uppgift saknas
Kategori A, Gruppboende LSS ytkrävande	6	6	0	0	0
Kategori B, Gruppboende LSS friliggande	50	44	6	0	0
Kategori C, Gruppboende LSS normal tillgänglighetsanpassning	93	93	0	0	0
Kategori D, Serviceboende LSS eller SoL	122	122	0	0	0
Kategori E, Gruppboende SoL	34	34	0	0	0
Kategori F, Stödboende SoL	10	10	0	0	0
Antal barnboenden
Lägenheter totalt	315	309	6	.	.

Tabell 15. Antal lägenheter i befintliga boenden uppdelat på regiform. Avser Västra Söderort

Regiform

Region Västra Söderort har sammanlagt 309 lägenheter av totala 315 lägenheter i egen regi. Sex av lägenheterna drivs på entreprenad och inga lägenheter drivs i privat regi.

Avveckling

Region Västra Söderort har inte avvecklat några bostäder med särskild service under 2023. Region Västra Söderort planerar inte heller att avveckla något boende inom prognosperioden.

Tomma lägenheter

I region Västra Söderort har 29 lägenheter stått tomma i mer än tre månader under 2023. Orsaken till att lägenheterna har stått tomma i mer än tre månader är enligt Västra Söderort på grund av evakuering på grund av renovering då många gruppboendestäder i beståndet är från 80-talet. Sju av dessa lägenheter har stått tomma på grund av förseningar med hyresavtal i samband med etablering av ny Servicebostad. Två lägenheter har stått tomma på grund av lägenhetsbrand och renovering.

Individuella avtal

Individuella avtal – vuxna

Inom region Västra Söderort finns sammanlagt 110 boendeplaceringar av vuxna personer med funktionsnedsättning i form av individuella avtal, vilket är en ökning med 13 individuella avtal sedan föregående boendeplan. Region Västra Söderort bedömer att 90 personer på individuellt avtal skulle kunna flytta till en bostad inom stadens valfrihetssystem om det fanns en lämplig bostad som motsvarade den enskildes behov. Stadsdelarna uppger att Orsaken till att avtal har tecknats utanför valfrihetssystemet handlar framförallt om att ramavtalade leverantörer inte haft lediga platser till förfogande samt att det varit svårt att hitta anpassad eller lämplig plats utifrån enskilda klienters omfattande behov.

Individuella avtal – barn

Inom region Västra Söderort finns sammanlagt 11 boendeplaceringar av barn med funktionsnedsättning i form av individuella avtal, vilket är en minskning med fyra individuella avtal sedan föregående boendeplan. Orsak till boendeplaceringar på individuella avtal är enligt stadsdelsförvaltningarna på grund av särskilda behov av stöd eller miljöfaktorer samt att leverantörer inom valfrihetssystemet inte haft ledig plats till förfogande.

Befintliga individuella avtal		
Antal vuxna och barn med individuella avtal.		
Avser västra söderort.		
	Antal personer totalt	Därav antal personer som kan placeras inom LOV
Vuxna kategori A, Gruppboende LSS yrkrävande	25	16
Vuxna kategori B, Gruppboende LSS friliggande	2	1
Vuxna kategori C, Gruppboende LSS normal tillgänglighetsanpassning	21	18
Vuxna kategori D, Serviceboende LSS eller SoL	16	16
Vuxna kategori E, Gruppboende SoL Totalt	32	31
Vuxna kategori E, Gruppboende SoL därav funktionsnedsättning	16	16
Vuxna kategori E, Gruppboende SoL därav socialpsykiatri	16	15
Vuxna kategori F, Stödboende SoL	14	8
Vuxna totalt	110	90
Barn totalt	14	4
Personer totalt	124	94

Tabell 16. Antal personer med individuella avtal. Avser Västra Söderort.

Sammanlagd dygnskostnad

Köp av plats utanför stadens LOV-avtal innebär ofta en högre dygnskostnad, vilket gör de individuella avtalen till kostnadsdrivande för staden. Inom region Västra Söderort var den faktiska kostnaden för de individuella avtalen för vuxna 391 481 kronor per dygn (383 183 kronor per dygn 2022). Stadens ersättningssystem tilldelar regionen 252 006 kronor per dygn (286 292 kronor per dygn 2022) vilket gör att region Västra Söderort har en merkostnad för de individuella avtalen för bostad med särskild service SoL och LSS med 139 475 kronor per dygn (96 891 kronor 2022).

Faktiska kostnaden för barn som bor på bostad med individuella avtal 2023 var 95 469 kronor per dygn (96 998 kronor per dygn 2022). Stadens ersättningssystem tilldelar regionen 65 551 kronor per dygn (64 914 kronor per dygn 2022). vilket gör att region Västra Söderort har en merkostnad för de individuella avtalen för bostad med särskild service SoL och LSS som rör barn med 29 918 kronor per dygn (32 084 kronor per dygn 2022). Särskild redovisning som är en extra ersättning för individer med exceptionellt stora stödbehov är inte medräknat i summan för tilldelad ersättning.

Befintliga individuella avtal - Kostnad och LOV			
Antal personer med individuella avtal, sammanlagd dygnskostnad respektive dygnsersättning samt skillnaden mellan dygnskostnad och dygnsersättning. Avser västra söderort.			
	Personer totalt	Vuxna	Barn
Antal personer totalt	124	110	14
Sammanlagd dygnskostnad för de rapporterade personerna	486950	391481	95469
Sammanlagd dygnsersättning för de rapporterade personerna	317557	252006	65551
Skillnad mellan dygnskostnad och dygnsersättning	169393	139475	29918

Tabell 17. Kostnad för de individuella avtalen i Västra Söderort.

Uppskattat behov av boenden år 2032

Regionens uppskattade behov

Uppskattning av behovet av bostad med särskild service 2022-2032 är baserad på befintlig kö, kommande behov (kända barn med behov), prognostiserad befolkning samt placeringar inom andra insatser inom valfrihetsystemet.

I regionen uppgår denna uppskattning till 274 personer, en minskning med 26 personer från föregående års uppskattning. För att kunna göra en prognos med god kvalitet som tydligt visar på behovet av platser på ett särskilt boende, måste även personer som flyttar eller avlider vara med i beräkningen. Detta är dock svårt att förutsäga eftersom beskriven grupp utgör en osäker faktor.

Uppskattat behov år 2033 (vuxna)			
Antal lägenheter som uppskattas behövas år 2033 totalt samt därav befintliga boenden och därav uppskattat behov 2033. Avser västra söderort.			
	Antal lägenheter		
	Uppskattat behov 2033 totalt	Befintliga boenden	Uppskattat behov 2033, exkl befintliga boenden
Antal lägenheter i kategori A, Gruppboende LSS ytkrävande	44	6	38
Antal lägenheter i kategori B, Gruppboende LSS friliggande	73	50	23
Antal lägenheter i kategori C, Gruppboende LSS normal tillgänglighetsanpassning	173	93	80
Antal lägenheter i kategori D, Serviceboende LSS eller SoL totalt	201	122	79
Antal lägenheter i kategori D, därav Serviceboende LSS	-	-	64
Antal lägenheter i kategori D, därav Serviceboende SoL (socialpsykiatri)	-	-	15
Antal lägenheter i kategori E, Gruppboende SoL	61	34	27
Antal lägenheter i kategori F, Stödboende SoL	37	10	27
Antal lägenheter totalt	589	315	274

Tabell 18. Uppskattat behov av bostäder med särskild service i Västra Söderort 2033.

Swecos prognos

Befolkningsprognos

Folkmängden i planeringsområdet uppgår till 163 063 personer (2022) och prognostiseras att öka med 22 736 personer under planperioden fram till 2034. År 2034 beräknas befolkningen i planeringsområden uppgå till 185 799 personer.

Prognos Bostad med särskild service

Swecos prognos visar ett ökat behov under hela prognosperioden för både funktionshinder- samt socialpsykiatriområdet. Inom planeringsområdet väntas en ökning från cirka 359 personer till drygt 432 personer inom området för funktionshinder. Högst inflödesandel återfinns bland 21 åringar i Västra söderort, med nästan 15 per 10 000 invånare med ett verkställt insatsbeslut. När det gäller barnboende inom LSS är planeringsområdet det område som historiskt haft högst inflöde, som andel av befolkningen. Andelen har gått från cirka tre individer per 10 000 invånare år 2019 ner till 1,7 år 2021 för att sedan återigen öka året därefter. Under prognosperioden antas inflödet i genomsnitt vara 2,5 per 10 000 av befolkningen. En ökning ses även inom området för socialpsykiatri under Swecos prognosperiod, fram till 2033. Detta på grund av att förhållandevis höga inflödesandelar i åldrarna över 50 år. Inom socialpsykiatri väntas en ökning från 33 till drygt 40 vuxna personer med beslut om bostad med särskild service för planeringsområdet under år 2023-2033. Det totala behovet av bostad med särskild service i planeringsområdet förväntas öka upp till 55 boenden år 2033 för socialpsykiatri.

Summering

- I region Västra Söderort finns totalt 315 lägenheter, vilket är en minskning med 14 lägenheter sedan förra årets boendeplan.
- Region Västra Söderort har sammanlagt haft 29 lägenheter i bostäder med särskild service som har stått tomma i mer än tre månader under 2023.
- Inom region Västra Söderort finns sammanlagt 110 boendeplaceringar i form av individuella avtal, vilket är en ökning med 13 individuella avtal från föregående år.
- Inom region Västra Söderort finns sammanlagt 11 boendeplaceringar som gäller barn i form av individuella avtal, vilket är en minskning med fyra individuella avtal från föregående år.

- Merkostnaden för de individuella avtalen för bostad med särskild service för vuxna har ökat från 96 891 kronor år 2022 till 139 475 kronor per dygn år 2023.
- Merkostnaden för de individuella avtalen för bostad med särskild service för barn har minskat från 32 084 kronor år 2022 till 29 918 kronor per dygn år 2023.
- Region Västra Söderort uppskattar behovet av bostäder med särskild service SoL och LSS vid prognosperiodens slut 2033 till 243 lägenheter utöver regionens befintliga lägenheter i bostad med särskild service.

Regionens slutsats

Utifrån att antal personer i planeringsområdet som uppskattats vara i behov av bostad med särskild service minskat, ett ökat antal individuella avtal utanför valfriheten, LOV, samt utifrån Swecos prognos, kan det antas att det finns behov av fler platser inom bostad med särskild service behövs tillskapas inom planeringsområdet.

Det föreligger en diskrepans mellan det befintliga behovet av bostad med särskild service och den reella tillgången av platser. Detta leder till en lång väntetid för att få ett boende. Diskrepansen gäller för många olika boendeformer inom ramen för valfrihetsystemet. I dag tillgodoses behovet av boende genom köp av platser hos privata utförare. I vissa fall som en tillfällig lösning i väntan på ledig plats på lämpligt boende inom ramen för valfrihetsystemet, i andra fall som en lösning på längre sikt då behovet inte kan tillgodoses inom valfrihetsystemet. Verksamheterna ser en utmaning i att bemöta enskilda individer med komplexa behov i olika former utifrån att tillgodose lämplig boendemiljö samt kompetens hos medarbetare. Problematik kring kriminalitet hos personer som bor i bostad med särskild service har även uppmärksammats och är ett område där kompetens och resurser behöver stärkas för att möta upp den problematiken.

Planeringsområdet har identifierat ett stort behov av att bygga fler lämpliga gruppboenden i staden för personer inom socialpsykiatri, i synnerhet för yngre personer. Det finns även behov att se över boenden för personer med samsjuklighet, de som har ett funktionshinder, en psykiatrisk problematik samt ett pågående missbruk, där bristen är stor i att tillgodose behoven hos den enskilde. I dagsläget placeras många av dem på HVB. Planeringsområdet har

identifierat vikten av att staden tar ett samlat grepp om målgruppen och skapar profilboenden för socialpsykiatri.

Planeringsområdet har även identifierat att bristen på barnboenden i staden medför att stadsdelsförvaltningarna är beroende av privata aktörer. Detta medför dels att det är svårt att erhålla boenden för barnen till överkomliga priser. Vidare skulle det ur ett barnperspektiv gynna barnen att kunna bo kvar i närheten av föräldrahemmet och bibehålla skola och sysselsättning. Planeringsområdet ser att det är fler barn och unga som har omfattande behov och som i framtiden kommer att behöva ytkrävande boende.

Ytterligare behov som också uppmärksammats av såväl brukarorganisationerna som verksamheterna är att det behövs fler friliggande boenden, både för fler målgrupper och för att kunna erbjuda personer med särskilda behov ett lämpligt boende. En annan aspekt är även att personer i behov av bostad med särskild service önskar att bo kvar i stadsdelsnämndområdet.

Planeringsområdet ser ett behov av att se över ”kvarboendeprincipen”, som innebär att många äldre personer bor kvar på grupp- och stödboenden för LSS eller socialpsykiatri. Detta är en faktor som påverkar platsbristen. Vidare ser verksamheterna att denna målgrupp har ett större behov av sjukvårdande insatser i bostaden vilket i sin tur kan kräva större lägenheter.

Utifrån livets olika skeden ser planeringsområdet att det finns behov av bostäder med särskild service i olika storlekar för att möta upp den enskildes behov och livsfaser.

Östra Söderort

Region Östra Söderort består av stadsdelsförvaltningarna Enskede-Årsta-Vantör, Farsta och Skarpnäck. Östra Söderort är den näst minsta stadsdelsregionen sett till folkmängd med 212 048 invånare²⁴. Enligt befolkningsprognosen kommer folkmängden i Östra Söderort beräknas öka med nära 15 procent fram till 2034.

²⁴ Statistik om Stockholm-Befolkningsprognos 2023

Befintliga boenden

I region Östra Söderort finns sammanlagt 413 lägenheter enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och enligt socialtjänstlagen (2001:453), (SoL). Det är en ökning med 50 lägenheter från föregående år. Flest lägenheter finns inom kategori C, gruppboende med normal tillgänglighetsanpassning 223 lägenheter följt av kategori D, serviceboende 64 lägenheter. I Östra Söderort finns flest lägenheter i kategori C i staden.

Regi befintliga boenden					
Antal lägenheter i befintliga boenden samt därav regi. Avser östra söderort.					
	Antal befintliga lägenheter				
	Totalt antal	Egen regi	Entreprenad (LOV)	Privat (LOV)	Uppgift saknas
Kategori A, Gruppboende LSS yrkrävande	10	4	6	0	0
Kategori B, Gruppboende LSS friliggande	31	15	16	0	0
Kategori C, Gruppboende LSS normal tillgänglighetsanpassning	223	140	71	12	0
Kategori D, Serviceboende LSS eller SoL	64	55	9	0	0
Kategori E, Gruppboende SoL	46	46	0	0	0
Kategori F, Stödboende SoL	39	25	14	0	0
Antal barnboenden
Lägenheter totalt	413	285	116	12	.

Tabell 19. Antal lägenheter i befintliga boenden uppdelat på regiform. Avser Östra Söderort.

Regiform

Region Östra Söderort har sammanlagt 285 lägenheter av totala 413 lägenheter i egen regi. 116 av lägenheterna drivs på entreprenad och 12 lägenheter drivs i privat regi.

Avveckling

Region Östra Söderort har inte avvecklat några bostäder med särskild service under 2023. Region Östra Söderort planerar att avveckla en gruppboende LSS med 6 lägenheter under prognosperioden.

Tomma lägenheter

I region Östra Söderort har två lägenheter stått tomma i mer än tre månader under 2023.

Individuella avtal

Individuella avtal – vuxna

Inom region Östra Söderort finns sammanlagt 125 boendeplaceringar av vuxna personer med funktionsnedsättning i form av individuella avtal, vilket är en ökning med 23 individuella avtal sedan föregående boendeplan. Av dessa 125 placeringar bedömer region Östra Söderort att 104 skulle kunna flytta till en bostad inom stadens valfrihetssystem. Återstående 21 personer bedöms inte kunna placeras inom valfrihetssystemet på grund av särskilt behov av stöd och/eller miljöfaktorer.

Individuella avtal – barn

Inom region Östra Söderort finns sammanlagt 11 boendeplaceringar av barn med funktionsnedsättning i form av individuella avtal, vilket är detsamma som föregående år. Av dessa 11 placeringar bedömer region Östra Söderort att 10 skulle kunna flytta till en bostad inom stadens valfrihetssystem. Återstående person bedöms inte kunna placeras inom valfrihetssystemet på grund av särskilt behov av stöd och miljöfaktorer.

Befintliga individuella avtal		
Antal vuxna och barn med individuella avtal.		
Avser östra söderort.		
	Antal personer totalt	Därav antal personer som kan placeras inom LOV
Vuxna kategori A, Gruppboende LSS yrkrävande	1	0
Vuxna kategori B, Gruppboende LSS friliggande	29	20
Vuxna kategori C, Gruppboende LSS normal tillgänglighetsanpassning	54	44
Vuxna kategori D, Serviceboende LSS eller SoL	17	16
Vuxna kategori E, Gruppboende SoL Totalt	17	17
Vuxna kategori E, Gruppboende SoL därav funktionsnedsättning	10	10
Vuxna kategori E, Gruppboende SoL därav socialpsykiatri	7	7
Vuxna kategori F, Stödboende SoL	7	7
Vuxna totalt	125	104
Barn totalt	11	10
Personer totalt	136	114

Tabell 20. Antal personer med individuella avtal. Avser Östra Söderort.

Sammanlagd dygnskostnad

Köp av plats utanför stadens LOV-avtal innebär ofta en högre dygnskostnad, vilket gör de individuella avtalen till kostnadsdrivande för staden. Inom region Östra Söderort var den faktiska kostnaden för vuxna som bor med individuella 452 016 kronor per dygn (428 573 år

2022). Stadens ersättningssystem tilldelar regionen 374 275 kronor per dygn (366 547 kronor 2022) vilket gör att region Östra Söderort har en merkostnad för de individuella avtalen för bostad med särskild service SoL och LSS som rör vuxna med 77 741 kronor per dygn (62 026 kronor 2022).

Faktiska kostnaden för barn som bor på bostad med individuella avtal var 55 319 kronor per dygn (52 035 år 2022). Stadens ersättningssystem tilldelar regionen 49 191 kronor per dygn (41 093 år 2022). vilket gör att region Östra Söderort har en merkostnad för de individuella avtalen för bostad med särskild service SoL och LSS som rör barn med 6 128 kronor per dygn (10 942 kronor 2022). Särskild redovisning som är en extra ersättning för individer med exceptionellt stora stödbehov är inte medräknat i summan för tilldelad ersättning.

Befintliga individuella avtal - Kostnad och LOV			
Antal personer med individuella avtal, sammanlagd dygnskostnad respektive dygnsersättning samt skillnaden mellan dygnskostnad och dygnsersättning. Avser östra söderort.			
	Personer totalt	Vuxna	Barn
Antal personer totalt	136	125	11
Sammanlagd dygnskostnad för de rapporterade personerna	507335	452016	55319
Sammanlagd dygnsersättning för de rapporterade personerna	423466	374275	49191
Skillnad mellan dygnskostnad och dygnsersättning	83869	77741	6128

Tabell 21. Befintliga individuella avtal i Östra Söderort och kostnad för de individuella avtalen.

Uppskattat behov av boenden år 2032

Regionens uppskattade behov

Det uppskattade behovet utgår från befintlig kö, kommande behov (kända barn med behov), prognostiserad befolkning, placeringar i andra insatser inom valfrihetsystemet. Region Östra Söderort uppskattar behovet av bostäder med särskild service SoL och LSS vid prognosperiodens slut 2033 till 355 lägenheter utöver regionens befintliga lägenheter i bostad med särskild service.

Uppskattat behov år 2033 (vuxna)			
Antal lägenheter som uppskattas behövas år 2033 totalt samt därav befintliga boenden och därav uppskattat behov 2033. Avser östra söderort.			
	Antal lägenheter		
	Uppskattat behov 2033 totalt	Befintliga boenden	Uppskattat behov 2033, exkl befintliga boenden
Antal lägenheter i kategori A, Gruppboende LSS yrkrävande	27	10	17
Antal lägenheter i kategori B, Gruppboende LSS friliggande	80	31	49
Antal lägenheter i kategori C, Gruppboende LSS normal tillgänglighetsanpassning	327	223	104
Antal lägenheter i kategori D, Serviceboende LSS eller SoL totalt	143	64	79
Antal lägenheter i kategori D, därav Serviceboende LSS	-	-	67
Antal lägenheter i kategori D, därav Serviceboende SoL (socialpsykiatri)	-	-	12
Antal lägenheter i kategori E, Gruppboende SoL	123	46	77
Antal lägenheter i kategori F, Stödboende SoL	68	39	29
Antal lägenheter totalt	768	413	355

Tabell 22. Uppskattat behov av bostäder med särskild service i Östra Söderort 2033.

Swecos prognos

Sweco tar på uppdrag av socialförvaltningen i Stockholms stad fram en årlig prognos för behovet av bostäder med särskild service inom funktionsnedsättning och socialpsykiatri samt stödboende inom socialpsykiatri baserade på uppgifter i stadens sociala system den första oktober 2023. Prognosperioden sträcker sig tio år framåt i tiden och omfattar åren 2024-2033. Prognosen visar det uppskattade behovet av bostäder med särskild service både per stadsdelsregion och för staden totalt.

Då behovsframskrivningen av behov i befolkningsprognosen i Stockholms stad är övergripande ger det svårigheter för stadsdelsförvaltningarna att ta fram prognoser. Detta då Swecos rapport innehåller prognos för hela staden, samt för respektive planeringsregion och inte redovisas på stadsdelsnivå.

Summering

- I region Östra Söderort finns totalt 413 lägenheter, vilket är en ökning med 50 lägenheter sedan förra årets boendeplan.

- Region Östra Söderort har sammanlagt haft två lägenheter i bostäder med särskild service som har stått tomma i mer än tre månader under 2023.
- Inom region Östra Söderort finns sammanlagt 125 boendeplaceringar som gäller vuxna i form av individuella avtal, vilket är en ökning med 23 avtal sedan föregående boendeplan.
- Inom region Östra Söderort finns sammanlagt 11 boendeplaceringar som gäller barn i form av individuella avtal, vilket detsamma som föregående år.
Merkostnaden för de individuella avtalen för bostad med särskild service för vuxna har ökat från 62 026 kronor år 2022 till 77 741 kronor per dygn år 2023.
Merkostnaden för de individuella avtalen för bostad med särskild service för barn har minskat från 10 942 kronor år 2022 till 6 128 kronor per dygn år 2023.
- Region Östra Söderort uppskattar behovet av bostäder med särskild service SoL och LSS vid prognosperiodens slut 2033 till 243 lägenheter utöver regionens befintliga lägenheter i bostad med särskild service.

Regionens slutsats

Region Östra Söderort har idag 136 individuella avtal utanför stadens LOV-avtal med insatsen bostad med särskild service. I sammanhanget ska noteras att stora flertalet personer som får sina behov tillgodosedda genom individuella avtal bedöms kunna erbjudas adekvat boende inom valfrihetsystemet, LOV. Återstående personer bedöms inte kunna placeras inom valfrihetsystemet på grund av särskilt behov av stöd och/eller miljöfaktorer.

Det uppskattade behovet av bostäder fram till år 2034, visar att det råder mer eller mindre brist på samtliga boendekategorier inom regionen.

Region Östra Söderort upplever idag att det är en utmaning att kunna verkställa beslut om bostad med särskild service inom stadens LOV-avtal och det gäller exempelvis en viss målgrupp inom socialpsykiatri, personer med högfungerande autism med psykiatrisk tilläggsproblematik, unga personer med demens, personer med dövhet/dövstumhet och barn med behov av bostad. Om staden fastställer till vilka målgrupper profilboende ska rikta sig till är förhoppningen att fler profilboenden startas.

Målgruppen för bostad med särskild service enligt LSS har förändrats över tid och stadens utbud av riktade boendekoncept är i behov av utveckling för att följa med i målgruppens behov och efterfrågan. Region Östra Söderort ser ett behov av ett nytt alternativ av första boende för unga personer med funktionsnedsättning som får möjlighet att pröva på att bo utanför föräldrahemmet med stöd för att både den unge, föräldrar och kommunen ska kunna få en uppfattning av vilket stödbehov personer har.

Region Östra Söderort ser också behov av utveckling när det gäller förmedling av bostäder med särskild service. Staden behöver utveckla sina arbetssätt för att effektivisera och normalisera förmedlingsprocessen. En anpassad och mer tillgänglig förmedlingsprocess skulle möjliggöra större delaktighet och involvering inför ställningstagande till erbjudande om bostad med särskild service. Region Östra Söderort föreslår att man i samband med detta också tar fram och använder digitala lösningar.

Stadens totala behov

Befintliga boenden

I Stockholm stad finns sammanlagt 1532 (1505) lägenheter i bostad med särskild service enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och enligt socialtjänstlagen (2001:453) (SoL). Det är en ökning med 27 lägenheter från föregående år. Därtill finns 164 lägenheter i stödboende för vuxna enligt SoL och 59 platser för barn och unga i behov av bostad med särskild service enligt LSS. Under 2023 tillkom 19 nyproducerade lägenheter inom LSS, 13 lägenheter inom servicebostad och 6 lägenheter på gruppboende.

Lägenheterna på gruppboende är lägenheter via en privat utförare som anslutit sig till valfrihetsystemet, Ersta Diakoni, vilken är en nybyggd friliggande villa utanför Vallentuna.

Regiform

I Stockholms stad drivs merparten av alla bostäder med särskild service för vuxna samt stödboende i egen regi. Av sammanlagt 232 boenden (1696 lägenheter) drivs 70 boenden (376 lägenheter) på entreprenad och 9 boenden (74 lägenheter) i privat regi. Inom bostad med särskild service för barn och unga drivs alla boenden i privat regi inom valfrihetsystemet.

Regi befintliga boenden				
Antal lägenheter i befintliga boenden samt därav regi. Avser staden totalt.				
	Antal befintliga lägenheter			
	Totalt antal	Egen regi	Entreprenad (LOV)	Privat (LOV)
Kategori A, Gruppboende LSS ytkrävande	44	33	11	0
Kategori B, Gruppboende LSS friliggande	158	108	44	6
Kategori C, Gruppboende LSS normal tillgänglighetsanpassning	697	478	201	18
Kategori D, Serviceboende LSS eller SoL	443	346	86	11
Kategori E, Gruppboende SoL	190	170	20	0
Kategori F, Stödboende SoL	164	111	14	39
Antal barnboenden	59	.	.	59
Lägenheter totalt	1755	1246	376	133

Tabell 23. Regi befintliga boenden. Avser staden totalt.

Flest bostäder med särskild service som drivs på entreprenad finns i Innerstaden med totalt 25 boendeenheter. Flest bostäder med särskild service i privat regi finns i Östra Söderort, totalt två boendeenheter.

Gruppboenden LSS

Flest lägenheter i bostad med särskild service och stödboende finns för personer inom LSS personkrets 1 i flerfamiljshus, där 697 av 1755 befintliga lägenheter finns. Näst flest lägenheter finns inom serviceboende i flerfamiljshus för personkrets 1, LSS, totalt 443 av 1755 lägenheter.

För målgruppen inom personkrets 2, LSS, finns totalt 17 lägenheter av stadens befintliga 1755 lägenheter. Det är samma antal lägenheter som förra året.

Flest lägenheter i gruppboende LSS, med normal tillgänglighetsanpassning, finns i Innerstaden, 229 lägenheter. Flest lägenheter i friliggande gruppboende finns i Västerort, 77 lägenheter.

Verksamhetens inriktning befintliga boenden				
Antal lägenheter i befintliga boenden samt därav personkrets 1 (LSS), därav personkrets 2 (LSS) och därav SoL. Avser staden totalt.				
	Antal befintliga lägenheter			
	Totalt antal	Personkrets 1, LSS	Personkrets 2, LSS	SoL
Kategori A, Gruppboend LSS ytkrävande	44	44	0	0
Kategori B, Gruppboend LSS friliggande	158	152	6	0
Kategori C, Gruppboend LSS normal tillgänglighetsanpassning	697	686	11	0
Kategori D, Serviceboend LSS eller SoL	443	443	0	0
Kategori E, Gruppboend SoL	190	0	0	190
Kategori F, Stödboend SoL	164	0	0	164
Antal barnboenden	59	.	.	.
Lägenheter totalt	1755	1325	17	354

Tabell 24. Verksamhetens inriktning befintliga boenden. Avser staden totalt.

Gruppboend SoL

Inom kategori E, gruppboend SoL för socialpsykiatrins målgrupp finns 190 befintliga lägenheter vilket är samma antal som i förra boendeplan.

Av dem är 24 lägenheter i gruppboend/profilboende i egen regi i äldreomsorgens profilboende inom valfrihetsystemet. Dessa platser förmedlas inte till personer på stadens intresselista av gruppen för bedömning och förmedling utan av stadsdelsförvaltningen själv. Flest lägenheter i gruppboend SoL finns i Västerort, där 94 lägenheter för målgruppen finns.

Serviceboend

Inom valfrihetsystemet i staden finns idag 443 lägenheter i serviceboend LSS, det största antalet 153 lägenheter finns i Innerstaden. Inom serviceboend finns ett stort antal byggprojekt planerade, 129 nya lägenheter tillkommer fram till 2029. I dagsläget finns inga serviceboend SoL. Enligt tjut från 2018²⁵ om Stödboende för socialpsykiatrins målgrupp behövs en variation av boend för målgruppen. Serviceboend SoL skulle tillföra målgruppen en typ av boende som saknas idag.

I budget 2024 är ersättningsnivåer för serviceboend SoL inrättade.

²⁵ Tjut 3.1.1-570 2018 Rapport om stödboende för socialpsykiatrins målgrupp-innehåll och förutsättningar

En servicebostad har inte sin gemensamhetsyta i direkt anslutning till servicebostadens övriga lägenheter och är därmed lättare att planera för. Detta kan vara en orsak till att servicebostad bäst möter uppskattat behov. Enligt stadsdelsförvaltningarnas uppskattade behov kommer behovet av servicebostad att vara täckt med 21 procents marginal.

I budget 2022 hade socialnämnden två uppdrag med fokus servicebostad SoL²⁶. Genom intervjuer av både utförar- och beställarchefen framkom att många av de personer som idag bor på stödboenden är relativt självständiga och inte skulle behöva ett boende med mer stöd. Däremot är det tydligt att det finns grupper med större behov där stadsdelsförvaltningarna har svårt att hitta lämpliga boenden. Resultatet från intervjuerna visar på ett samstämmigt sätt att en mindre grupp av de som bor på stödboenden idag behöver ett boende med hälso- och sjukvårdsansvar, stöd dygnet runt och ett personligt stöd som omfattar många livsområden. Många uppfattar att det är ett för stort glapp i stödnivån mellan stödboende och gruppbostad.

Bostad med särskild service för barn och ungdomar LSS

Inom valfrihetsystemet finns i dagsläget sex specifika avtal med verksamheter inom bostad med särskild service för barn och unga LSS. Det är en minskning med två leverantörer från förra årets boendeplan. Antalet platser per leverantör i bostad med särskild service för barn och unga varierar från fem till trettio platser. Alla bostäderna är belägna utanför kommunens gränser i länet och alla drivs i privat regi. Totalt finns 59 platser i bostad med särskild service för barn och unga inom valfrihetsystemet. Bostäderna är till största del inriktade mot barn och unga med flerfunktionsnedsättningar. För barn och unga med högfungerande autism, svåra beteendestörningar och psykiatriska samsjukligheter finns få eller inga möjligheter att placera inom valfrihetsystemet.

Under 2024 utreder socialnämnden förutsättningarna för att starta bostad med särskild service enligt LSS § 9.8 för barn:

För barn med funktionsnedsättning som behöver insatsen barnboende saknas idag boenden inom Stockholms stads geografiska gräns och det finns inte någon verksamhet i egen regi. Socialnämnden ska därför utreda förutsättningarna för att starta en sådan verksamhet.

²⁶ Rapport om stödboende och servicebostad enligt SoL 3.1.1-367/2022

Stödboenden för vuxna

Inom valfriheten, LOV

Inom valfrihetsystemet finns i dagsläget 18 stödboenden för vuxna inom verksamhetsområdet socialpsykiatri anslutna. Två av stödboendena drivs i privat regi och ett stödboende drivs på entreprenad av Skarpnäcks stadsdelsnämnd. Två av stödboendena är belägna utanför kommunen i länet. Antalet lägenheter per stödboende varierar från 6 till 26 lägenheter. Flest lägenheter, 66 stycken finns i Innerstaden

I socialförvaltningens regi

Socialförvaltningen driver nio stödboenden vars huvudsakliga inriktning är att medverka i personens process ur hemlöshet. Dessa boenden riktar sig till kvinnor och män som till följd av hemlöshet, missbruk, psykisk ohälsa eller andra svårigheter behöver stöd från socialtjänsten. Antal platser i stödboenden i socialförvaltningens regi varierar mellan 10 till 70 platser.

Avveckling

Antalet lägenheter inom bostad med särskild service som ska avvecklas inom 10 år minskar från 22 lägenheter till 12 lägenheter från förra året. Antalet lägenheter där stadsdelsförvaltningarna är osäkra om avveckling är 27 lägenheter. Avvecklade boenden måste ersättas av nybyggda bostäder, vilket kan leda till ökade väntetider för personer som står i kö för en bostad med särskild service. Anledningen till att grupp- och servicebostäderna avvecklas är att de inte har fullgod boendestandard eller att fastigheterna ska byggas om eller rivas och marken ska nyttjas till annan bebyggelse eller användas till annat ändamål.

Tomma lägenheter

Med tomma lägenheter avses tillgängliga och funktionsdugliga lägenheter i bostad med särskild service för vuxna och lägenhet i stödboende som saknar ny hyresgäst. Lägenheter under renovering har inte räknats med. Nytt för 2023 är att stödboende också räknats med.

Under 2023 har 43 lägenheter stått tomma i mer än tre månader, vilket är en ökning från förra året då 27 lägenheter stod tomma i mer än tre månader. I Innerstaden har 9 lägenheter stått tomma i mer än tre månader, i Västerort 8 lägenheter, i Östra Söderort har fem lägenheter

stått tomma i mer än tre månader och i Västra Söderort har 21 lägenheter stått tomma i mer än tre månader under 2023.

Boendestatus befintliga boenden				
Antal lägenheter i befintliga boenden samt därav som ska avvecklas inom 10 år, därav finnas kvar om 10 år, därav oklar status om 10 år och därav uppgift saknas per bostadskategori. Avser staden totalt.				
	Antal befintliga lägenheter			
	Totalt antal	Avvecklas inom tio år	Finnas kvar om 10 år	Oklar status om 10 år
Kategori A, Gruppboende LSS ytkrävande	44	0	44	0
Kategori B, Gruppboende LSS friliggande	158	0	158	0
Kategori C, Gruppboende LSS normal tillgänglighetsanpassning	697	12	678	7
Kategori D, Serviceboende LSS eller SoL	443	0	443	0
Kategori E, Gruppboende SoL	190	0	178	12
Kategori F, Stödboende SoL	164	0	156	8
Antal barnboenden	59	.	.	.
Lägenheter totalt	1755	12	1657	27

Tabell 25. Boendestatus befintliga boenden. Avser staden totalt.

Förbättring av förmedlingsprocesserna

Förmedlingen av bostäder enligt LSS har setts över utifrån flera olika perspektiv med syfte att förkorta tiden från att en lägenhet blir ledig tills dess att en brukare har tackat ja till att flytta in. Att göra processen effektiv får inte gå ut över kvaliteten. Matchningen med rätt brukare till rätt boende behöver hålla samma kvalitet oavsett om förmedlingstakten ökar.

2023 gjordes en kartläggning av hur förmedlingsprocesserna ser ut och hur man skulle kunna utveckla de digitala verksamhetssystemen för att på ett bättre och mer effektivt sätt underlätta och effektivisera förmedlingen av bostäder. Detta arbete resulterade i några mindre justeringar i systemen som kunde införas under 2023 och fler planerade och något större förbättringar som ska driftsättas under 2024. De största och mest verksamma förbättringarna av digitalt stöd i förmedlingsprocesserna kommer dock att behöva vänta ytterligare då det i nuläget saknas tekniska möjligheter att arbeta med dessa förändringar i det befintliga verksamhetssystemet.

Bostäder med särskild inriktning

I bostäder med särskild service SoL och LSS inom valfrihetsystemet finns inga uttalade profilboenden så som det gör inom äldreomsorgen. Utifrån särskilt behov av stöd har det ändå skapats grupp och servicebostäder med särskild inriktning utifrån de personer som bor i boendet. I två stadsdelsregioner finns gruppboendestäder som vänder sig till personer med förvärvat hjärnskada, personkrets 2 och i tre stadsdelsregioner finns gruppboendestäder med teckenspråkig miljö. Andra särskilda inriktningar som stadsdelsregionerna beskriver i bostad med särskild service är grav autism och utmanande beteende, stort omvårdnadsbehov, Prader-Willis syndrom, högfungerande autism med psykiatrisk tilläggsproblematik och gruppboendestad för äldre.

Under 2024 genomför kommunstyrelsen en utredning i syfte att definiera vad som skulle ingå utifrån personalkompetens, personaltäthet och ersättning avseende profilboende inom bostad med särskild service

Individuella avtal

För att regionerna ska kunna tillgodose behovet för alla personer med bedömt behov av bostad med särskild service har 559 individuella avtal för vuxna och 58 individuella avtal för barn tecknats med privata leverantörer som inte anslutit sig till stadens valfrihetsystemet avtal. Av dem uppskattar stadsdelsregionerna att 74 procent av vuxna personer och 67 procent av barn med individuella avtal skulle kunna bo i bostad med särskild service inom valfrihetsystemet om plats fanns. Anledningen att individuellt avtal tecknats är oftast platsbrist men också miljöfaktorer och särskilt anpassat stödbehov. Flest individuella avtal för vuxna finns inom kategori C, normal tillgänglighetsanpassad gruppboendestad LSS.

Antal individuella avtal för vuxna har ökat från föregående år med 25 individuella avtal, om antalet individuella avtal för stödboende inte räknas med. Antalet individuella avtal för barn med behov av bostad med särskild service LSS har ökat med fyra avtal.

Befintliga individuella avtal		
Antal vuxna och barn med individuella avtal.		
Avser staden totalt.		
	Antal personer totalt	Därav antal personer som kan placeras inom LOV
Vuxna kategori A, Gruppboende LSS yrkrävande	49	34
Vuxna kategori B, Gruppboende LSS friliggande	86	36
Vuxna kategori C, Gruppboende LSS normal tillgänglighetsanpassning	191	151
Vuxna kategori D, Serviceboende LSS eller SoL	105	93
Vuxna kategori E, Gruppboende SoL Totalt	84	70
Vuxna kategori E, Gruppboende SoL därav funktionsnedsättning	47	37
Vuxna kategori E, Gruppboende SoL därav socialpsykiatri	37	33
Vuxna kategori F, Stödboende SoL	44	33
Vuxna totalt	559	417
Barn totalt	58	39
Personer totalt	617	456

Tabell 26. Antal befintliga individuella avtal. Avser staden totalt.

Bostad med särskild service SoL

I boendeplanen redovisas de individuella avtalen för särskilda boenden SoL per verksamhetsområde. Av 559 individuella avtal för vuxna har 84 individuella avtal tecknats för bostad med särskild service SoL, vilket är ökning med tre individuella avtal från förra året. 47 (36 personer 2023) av personerna finns inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning och 37 (45 personer 2023) personer inom verksamhetsområde socialpsykiatri.

Anledningen till att bostad med särskild service SoL beviljas skiljer sig åt mellan verksamhetsområdena. Inom verksamhetsområdet socialpsykiatri handlar det om personer med behov av gruppboende där plats inom Stockholm stads valfrihetssystem saknas eller inte passar utifrån miljön eller personalens kompetens.

Inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning är anledningen till att bostad med särskild service SoL beviljas är stor och betydande funktionsnedsättning och avsaknad av personkretstillhörighet 1 och 2. Stockholm stad har inga bostäder med särskild service för personkrets 3. Besluten verkställs på exempelvis demensboende för yngre, profilboende med inriktning för målgruppen Huntingtons syndrom eller på vård och omsorgsboende. Inom Stockholm stads äldreomsorg finns 13 profilboenden med inriktning inom psykisk funktionsnedsättning, 13 profilboenden med inriktning inom demens sjukdomar och 153 vård och omsorgsboenden varav 146 med inriktning demenssjukdom. Några av dem tar även emot personer yngre än 65 år. Eftersom vård och omsorgsboende och profilboenden

inte ingår i valfrihetsystemet för personer under 65 år behöver individuella avtal tecknas för varje enskild person.

Arbete pågår centralt under 2024 med att upphandla bostad med särskild service SoL för personer med funktionsnedsättning. Ramavtalet som ska gälla för alla stadsdelsförvaltningar väntas vara klart senare del av 2024.

Hem för vård eller boende (HVB)

Enligt socialförvaltningens bedömning finns det idag ett antal personer som har insatsen hem för vård eller boende (HVB) men som egentligen skulle behöva bo på bostad med särskild service. De personer som anses ha långvariga behov av boende antas ha behov av bostad med särskild service. Med långvariga behov avses här personer som har ett beslut om hem för vård eller boende (HVB) som sträcker sig över minst ett år. I de fall personen har två eller flera beslut som följer direkt efter varandra och som tillsammans omfattar minst 365 dagar räknas de in i gruppen som bedöms ha långvariga behov. Även om denna grupp bedöms ha behov av bostad med särskild service så är vissa av dessa personer så rotade på sina hem för vård eller boende att en flytt inte genomförs, även om plats fanns.

I september 2023 var det 52 personer som hade ett pågående beslut om hem för vård eller boende där ett eller flera efterföljande beslut omfattade minst 365 dagar.

Kostnader för individuella avtal

Regionernas sammanlagda dygnskostnad för de individuella avtalen är nästan 2 298 323 kronor per dygn för vuxna och barn med individuella avtal SoL och LSS. Den sammanlagda dygnskostnaden för individuella avtal för barn uppgår till och 348 695 vilket är en ökning med 57 143 kronor per dygn. För vuxna visar årets boendeplan en ökad kostnad med 144 230 kronor per dygn från föregående år.

Vid en jämförelse av dygnskostnad är ett individuellt avtal för barn och unga LSS i genomsnitt cirka 72 procent dyrare än ett individuellt avtal för vuxna.

Befintliga individuella avtal - Vuxna					
Antal vuxna med befintliga individuella avtal totalt, antal vuxna som inte skulle kunna placeras inom LOV, sammanlagd dygnskostnad, sammanlagd dygnsersättning, skillnad mellan dygnskostnad och dygnsersättning samt andel vuxna som skulle kunna placeras inom LOV.					
	Totalt	Innerstaden	Västerort	Västra söderort	Östra Söderort
Antal vuxna totalt	559	159	165	110	125
Antalet vuxna som <u>inte</u> skulle kunna placeras inom LOV pga särskilt behov av stöd eller miljöfaktorer	142	36	65	20	21
Sammanlagd dygnskostnad för de rapporterade vuxna	1949628	536788	569343	391481	452016
Sammanlagd dygnsersättning för de rapporterade vuxna	1500163	445775	428107	252006	374275
Skillnad mellan dygnskostnad och dygnsersättning	449465	91013	141236	139475	77741
Andelen vuxna som skulle kunna placeras inom LOV	75%	77%	61%	82%	83%

Tabell 27. Antal befintliga individuella avtal. Avser vuxna

Befintliga individuella avtal - Barn					
Antal barn med befintliga individuella avtal totalt, antal barn som inte skulle kunna placeras inom LOV, sammanlagd dygnskostnad, sammanlagd dygnsersättning, skillnad mellan dygnskostnad och dygnsersättning samt andel barn som skulle kunna placeras inom LOV.					
	Totalt	Innerstaden	Västerort	Västra söderort	Östra Söderort
Antal barn totalt	58	8	25	14	11
Antalet barn som inte skulle kunna placeras inom LOV pga särskilt behov av stöd eller miljöfaktorer	19	3	5	10	1
Sammanlagd dygnskostnad för de rapporterade barn	348695	52970	144937	95469	55319
Sammanlagd dygnsersättning för de rapporterade barn	263209	40579	107888	65551	49191
Skillnad mellan dygnskostnad och dygnsersättning	85486	12391	37049	29918	6128
Andelen barn som skulle kunna placeras inom LOV	67%	63%	80%	29%	91%

Tabell 28. Antal befintliga individuella avtal. Avser barn.

Den sammanlagda ersättningen för nivåer till stadsdelsregionerna är totalt 1 763 372 kronor för vuxna och barn (1 666 728 kronor föregående år). Skillnaden mellan dygnskostnad och dygnsersättning uppgår till totalt 534 951 kronor per dygn (430 222 kronor föregående år). Stadsdelsregionernas ersättning för särskild redovisning²⁷ är inte

²⁷ Särskild redovisning

medräknat. Skillnaden mellan dygnskostnad och dygnsersättning för vuxna har ökat för alla stadsdelsregioner.

Genom att titta närmare på regionernas kostnader på individnivå och vilka ersättningsnivåer avtalen ligger i kan merkostnader för de individuella avtalen redovisas per region. Inom individgruppen finns troligtvis avtal som både ligger under och över ersättningsnivåerna i valfrihetsystemet och varierar i pris mellan stadsdelsförvaltningarna.

Kategoristyrning

Sedan hösten 2021 leder socialförvaltningen en inköpskategori, kategori LSS-boende. Arbetet i Kategori LSS-boende styrs av ett kategoriråd. Ett kategoriteam arbetar fram mål och strategier för inköp av LSS boenden och består av deltagare ur olika delar av stadens verksamheter. Kategoristyrning handlar i stora drag om att undersöka inköpsmönster för en viss vara och sedan analysera och utveckla inköpen med bland annat kvalitetsaspekten i åtanke. Utifrån förslag som har lämnats under arbetet med förbättrade inköp har socialnämnden fått nytt uppdrag i budget 2024: *Socialnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda möjligheterna för en central placeringsfunktion för inköp av boendeplatser för individuella avtal inom LSS.*

Ersättningsnivåer inom bostad med särskild service LSS

Kommunstyrelsen fick i budget 2023 i uppdrag att i samråd med socialnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram ett förslag på nya ersättningsnivåer inom Bostad med särskild service (LSS), med målet att minska antalet nivåer och att på ett bättre sätt balansera den enskildes behov. Stadsledningskontoret föreslår att antal nivåer i nuvarande ersättningsystem för bostad med särskild service (LSS) minskas från sju (gruppboende) och åtta (serviceboende) till fem. Ersättningen föreslås öka i de lägsta nivåerna och minska i de högsta. Ersättningsnivåerna ändras från och med första januari 2025²⁸.

Särskild redovisning

Särskild redovisning är en särskild ersättning, utöver tilldelad dygnsersättning i nivå. Ersättningen kan begäras för personer som bor i bostad med särskild service LSS och har ett mycket omfattande personalbehov och behov av anpassningar i den yttre och inre miljön.

²⁸ Dnr KS 2023/340

Personalbehovet ska överstiga 1700 personaltimmar per år med ett krav på regelbunden dubbelbemanning hel/stor del av dag. Särskild redovisning beslutas av enheten för bedömning och förmedling på begäran av beställarenheten på stadsdelsförvaltningen tillsammans med leverantören. Särskild redovisning kan begäras oavsett om leverantören anslutit sig till valfrihetssystemet eller inte. Under 2023 tilldelades stadsdelsnämnderna totalt 96,5 miljoner kronor i budget för särskild redovisning, vilket är en ökning med 7,5 miljoner mot föregående år då 89 miljoner kronor tilldelades.

Befintlig kö

Socialförvaltningen via gruppen för bedömning och förmedling administrerar stadens kö, som också kallas intresselistan, till grupp och servicebostäder för vuxna och stödboende inom valfriheten. I december 2023 stod det 401 personer på intresselista för gruppboende enligt LSS, vilket är en ökning med 6 personer från föregående år. Till att få *servicebostad enligt LSS* stod det 190 personer på intresselistan, vilket är en ökning med 31 personer jämfört med 2022. För verksamhetsområde socialpsykiatri stod i februari 2024 totalt 60 personer på intresselistan för gruppboende enligt SoL och 50 personer på kö till stödboende. Antal personer på intresselistan har därmed ökat från föregående års boendeplan inom båda verksamhetsområdena funktionsnedsättning och socialpsykiatri.

Personer som flyttat till bostad med särskild service eller fått sitt behov tillgodosett på annat sätt tas inte automatiskt bort från intresselistan. Därför kan intresselistan visa fler personer än vad behovet är.

Pågående projekt

I årets boendeplan prognostiserar socialförvaltningen att 1292 nya lägenheter kan tillkomma under prognosperioden, vilket är en ökning med 265 lägenheter jämfört med föregående år. Av dessa 1292 lägenheter har 280 fått eller planeras få ett beslut i nämnd under 2024 eller senast 2025, antingen som inriktningsbeslut eller genomförandebeslut. Av dessa befinner sig 143 i de sista skederna av genomförandet, från projektering till överlämningsfasen. Samtliga 280 bedöms ha en hög sannolikhet att de kommer att genomföras.

Övriga 1012 projekt klassificeras i dagsläget som tidiga skeden med en mer osäker tidsplan och genomförandegrad. Projekt i tidiga skeden har generellt sett en osäkerhet kopplad till sig. Många byggaktörer är för närvarande försiktiga med att påbörja byggnationer och det finns en risk för förseningar eller avveckling av projekt, vilket ligger utanför

socialförvaltningens direkta påverkan. Genom att synliggöra vilka projekt som har fått eller planeras få ett beslut i nämnd under 2024 eller senast 2025 ger en bättre bild av vilka projekt som ännu är i tidigt skede och därmed har antalet planerade lägenheter i dessa stadier ökat. Detta ger en nulägesbild över antal projekt med störst sannolikhet för genomförande.

I tabell 29 visas beslutstatus för pågående projekt för projekt som fått eller planeras få ett beslut i nämnd under 2024 eller senast 2025. I övriga tabeller som visas i årets boendeplan är projekt i tidiga skeden medräknade.

Beslutsstatus för pågående projekt efter omdefiniering							
Antal lägenheter i pågående projekt, totalt antal och efter beslutsstatus. Avser staden totalt.							
	Antal lägenheter i pågående projekt						
	Totalt antal	Behovsinitieringskede	Förstudie	Projekteringskede	Genomförandeskede	Överlämningskede	Uppgift saknas
Kategori A, Gruppboende LSS ytkrävande	6	0	0	6	0	0	0
Kategori B, Gruppboende LSS friliggande	18	0	12	0	6	0	0
Kategori C, Gruppboende LSS normal tillgänglighet	115	0	54	30	13	18	0
Kategori D, Serviceboende LSS eller	129	0	71	21	14	23	0
Kategori E, Gruppboende SoL	12	0	0	0	12	0	0
Kategori F, Stödboende SoL	0	0	0	0	0	0	0
Lägenheter totalt	280	0	137	57	45	41	0

Tabell 29. Beslutsstatus för pågående projekt efter omdefiniering, därav saknas projekt i tidiga skeden. Avser staden totalt.

Socialförvaltningen har genomfört en noggrann genomgång av samtliga pågående projekt vid övertagande från stadsdelsförvaltningarna. Många projekt visade sig vara dubletter med olika namn, medan andra hade blivit inaktuella och inte längre

relevanta. Genom att rensa ut dubletter och inaktuella projekt är aktuell projektsammanställning mer korrekt än tidigare. Samtidigt som en rensning har gjorts har även nya projekt tillkommit för att fylla behoven.

Antalet lägenheter i tidiga skeden har ökat från föregående år, från 328 till 1012 lägenheter, varav 362 lägenheter saknar angivet färdigställandedatum. Främsta orsaken till denna ökning är en omdefiniering av tidiga skeden som har genomförts i samband med att socialförvaltningen har tagit över projekt från stadsdelsförvaltningarna. Från och med boendeplanen för 2024 definieras projekt i tidiga skeden som projekt där beslut inte har fattats i nämnden eller där beslut inte kan eller planeras att tas under 2024. Projekten i tidiga skeden genomgår fortfarande initiering och förstudie för att utvärdera genomförbarhet och framtidspotential. Totalt 524 av lägenheterna är i mycket tidiga skeden, där är osäkerheten som störst. I tabell 30 visas beslutstatus för samtliga pågående projekt.

Beslutsstatus för pågående projekt							
Antal lägenheter i pågående projekt, totalt antal och efter beslutsstatus. Avser staden totalt.							
	Antal lägenheter i pågående projekt						
	Totalt antal	Behovsinitiering sskede	Förstudie	Projektering sskede	Genomförand eskede	Överlämningsk ede	Uppgift saknas
Kategori A, Gruppboende LSS ytkrävande	12	6	0	6	0	0	0
Kategori B, Gruppboende LSS friliggande	48	18	24	0	6	0	0
Kategori C, Gruppboende LSS normal tillgänglighets anpassning	635	288	286	30	13	18	0
Kategori D, Serviceboende LSS eller SoL	491	186	247	21	14	23	0
Kategori E, Gruppboende SoL	106	26	68	0	12	0	0
Kategori F, Stödboende SoL	0	0	0	0	0	0	0
Lägenheter totalt	1292	524	625	57	45	41	0

Tabell 30. Beslutstatus för pågående projekt. Avser staden totalt.

Socialförvaltningen har under 2023 initierat 34 nya projekt av bostäder med särskild service, vilket motsvarar totalt 298 lägenheter. Förfrågningar om behov av bostäder med särskild service LSS skickas

till socialförvaltningen från exploateringskontoret i samband med att beslut om markanvisning ska fattas. Socialförvaltningen utreder och fattar beslut, med utgångspunkt från boendeplanen, om behov av bostäder med särskild service finns. Dessa projekt räknas in under tidiga skeden.

I föregående års boendeplan kunde man observera en topp i antalet färdigställda lägenheter från år 2025 till år 2028 inkluderat tidiga skeden. Toppen för 2024 sträcker sig nu från år 2028 till år 2030 inkluderat tidiga skeden. En förklaring till detta kan vara att projekt flyttats fram med anledning av rådande konjunkturläge och det ekonomiska läget för byggsektorn.

Flest lägenheter förväntas färdigställas år 2029 (197 lägenheter) och år 2030 (231 lägenheter). Den högsta byggtakten förväntas i kategori C, gruppboende LSS med normal tillgänglighetsanpassning, med 605 lägenheter, följt av kategori D, serviceboende, med 467 lägenheter. Övriga kategorier har färre pågående projekt och en lägre byggtakt: Kategori A (12 lägenheter) och B (48 lägenheter) och Kategori E (106 lägenheter).

Årtal då pågående projekt beräknas vara klara												
Antal lägenheter i pågående projekt, totalt antal och efter det år lägenheterna beräknas vara klara. Avser staden totalt.												
	Antal lägenheter i pågående projekt											Uppgift saknas
	Totalt antal	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	
Kategori A, Gruppboende LSS ytkrävande	12	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	6
Kategori B, Gruppboende LSS friliggande	48	0	6	6	6	0	0	12	0	0	0	18
Kategori C, Gruppboende LSS normal tillgänglighetsanpassning	605	18	2	17	65	30	96	174	30	12	24	137
Kategori D, Serviceboende LSS eller SoL	467	23	18	19	12	46	65	35	36	36	12	165
Kategori E, Gruppboende SoL	106	0	12	0	0	12	36	10	0	0	0	36
Kategori F, Stödboende SoL	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lägenheter totalt	1238	41	38	48	83	88	197	231	66	48	36	362

Tabell 31. Årtal då pågående projekt beräknas vara klara. Avser staden totalt.

Det finns totalt 362 lägenheter där år för färdigställande saknas. Dessa projekt är extra osäkra och riskerar bli färdigställda utanför prognostiden. Inför kommande års boendeplan är avsikten att genomföra en fördjupad bedömning av dessa projekt. Samtidigt planeras en utförlig analys av hur prognosen för övriga projekt i tidiga skeden kan bedömas med avseende på takt och rimlighet i genomförandet. Detta syftar till att säkerställa en mer exakt och realistisk planering av framtida bostadsprojekt och deras tidslinje för färdigställande.

Pågående projekt barn

Det finns inga pågående projekt för bostad med särskild service för barn och unga LSS i Stockholms stad, men socialnämnden utreder förutsättningarna för att starta och färdigställa en sådan verksamhet.

Uppskattat behov av bostäder med särskild service år 2033

Stadsdelsregionernas uppskattade behov utgår från personer äldre än 18 år, befintlig kö, kommande behov, kända barn med behov, prognostiserad befolkning och placeringar i andra insatser inom valfrihetsystemet som har behov av bostad med särskild service. Lägenheter i befintliga boenden och individuella avtal är inte medräknade utan det är behovet utöver dem som uppskattats.

Stadsdelsregionerna uppskattar ett ökat behov av lägenheter i bostad med särskild service inom alla boendekategorier och i stödboende. Det totala behovet år 2033 uppskattas till 2566 lägenheter vilket är 276 lägenheter fler än förra året medräknat 263 lägenheter i stödboende SoL. För att möta uppskattat behov behöver 1191 lägenheter tillkomma. Staden har planerat projekt för 1 238 lägenheter fram till 2033 vilket innebär staden har planerat för 35 lägenheter fler än prognostiserat behov. I förra årets boendeplan var differensen 56 lägenheter för få.

Enligt Swecos prognos av behov av bostad med särskild service har antalet boende (verkställda insatser) har ökat varje år sedan år 2014. Då uppgick antalet boende till knappt 1 500 personer, Den stigande utvecklingen av antalet boende antas fortsätta även under den kommande prognosperioden. Om fem år antas antalet boende ha ökat med knappt 90 personer till 1 980, för att sedan uppgå till 2 130 personer år 2033. Det totala antal beslut om bostad med särskild service förväntas öka från dagens 1 870 till cirka 2 260 år 2033.

Swecos prognos om verksamhetsområde funktionsnedsättning

Årets prognos ligger lägre än föregående års beräkningar. Det beror till stor del på att utfallet för år 2023 blev lägre än väntat och att årets prognos därmed har ett lägre startvärde (färre som väntas få beslut). Om fem år antas antalet boende ha ökat med knappt 90 personer till 1 980, för att sedan uppgå till 2 130 personer år 2033. Det totala antal beslut om bostad med särskild service förväntas öka från dagens 1 870 till cirka 2 260 år 2033. Den genomsnittliga ökningen i årets prognos är 37 personer per år, vilket kan jämföras med 44 personer i 2022 års prognos.

Antalet boende förväntas öka i samtliga planeringsområden under prognosperioden. För Innerstaden, som har flest antal boende, förväntas det ske en ökning från 509 till 609, motsvarande 100 personer eller 20 procent. I genomsnitt innebär det en tillväxttakt på 10 personer per år, vilket följer av att fler antas få sitt beslut verkställt jämfört med antalet vars insats avslutas. Ökningstakten är något lägre för övriga områden. De väntas öka med sex till åtta personer i genomsnitt per år, och med omkring 18 procent över tidsperioden 2023–2033.

Swecos prognos om verksamhetsområde socialpsykiatri

Bostad med särskild service SoL

Antalet boende inom bostad med särskild service SoL var knappt 170 personer under år 2014. Efter att ha minskat under 2015 ökade antalet och under perioden 2016 till 2019 var antalet boende strax över 170. Åren därefter minskade antalet boende, från drygt 170 individer år 2019 till 150 individer år 2022, för att återigen öka under 2023. Under prognosperioden väntas en svag nedgång av antalet verkställda insatser fram till 2026 för att sedan öka. År 2033 antas antalet verkställda insatser uppgå till 168 vilket är ett fåtal lägre än antalet i september 2023. Boende inom bostäder med särskild service för socialpsykiatri består till stor del, omkring 60 procent, av personer i åldern 55-64 år och hur prognosen för det totala antalet boende förväntas att utvecklas beror till stor del på den förväntade utvecklingen av denna åldersgrupp.

Antalet boende inom bostad med särskild service i Innerstaden ökade från 17 personer år 2014 till strax över 30 år 2018 för att sedan vara stabilt fram till år 2023. Västerort har antalet personer med verkställda insatser minskat varje år sedan 2014 för att sedan öka 2022 och 2023. Under prognosperioden förväntas antalet personer med verkställda bostad med särskild service beslut fortsätta minska för att i slutet av

prognosperioden uppgå till strax över 40 boende. Även i Västra söderort har antalet boende minskat över tid för att sedan öka under de två senaste åren. I Västra söderort förväntas att antalet boende kommer att öka under prognosperioden, från 30 år 2023 till 38 år 2033. Antalet boende i Östra Söderort har minskat sedan år 2017, från drygt 50 till 37 personer år 2022. I september 2023 ökade antalet boende till 50 personer, en ökning som främst skedde av personer i åldrarna 30 till 49 år.

Stödboende

Antalet boende inom stödboende var knappt 340 personer år 2018 och har över tid minskat till knappt 300 personer vid samma tidpunkt år 2023. Som lägst var antalet år 2020, efter en markant minskning till 261 personer, för att sedan återgå år 2021 till samma nivå som under år 2019. En möjlig orsak till denna fluktuation är pandemin som kan ha haft en särskild påverkan på in- och utflöden just år 2020.

I prognosen antas att antalet verkställda insatser minskar från 299 år 2023 till 292 nästkommande år. Därefter förväntas antalet öka svagt fram till år 2033 då antalet med verkställda insatser förväntas uppgå till 296 personer. Antalet med beslut om stödboende uppgick i september 2023 till 320 personer. I prognosen antas en minskning med 6 personer under 2024 för att sedan öka med omkring en person per år för att uppgå till 325 personer år 2033.

Uppskattat behov år 2033 (vuxna)			
Antal lägenheter som uppskattas behövas år 2033 totalt samt därav befintliga boenden och därav uppskattat behov 2033. Avser staden totalt.			
	Antal lägenheter		
	Uppskattat behov 2033 totalt	Befintliga boenden	Uppskattat behov 2033, exkl befintliga boenden
Antal lägenheter i kategori A, Gruppboende LSS ytkrävande	135	44	91
Antal lägenheter i kategori B, Gruppboende LSS friliggande	269	158	111
Antal lägenheter i kategori C, Gruppboende LSS normal tillgänglighetsanpassning	1107	697	410
Antal lägenheter i kategori D, Serviceboende LSS eller SoL totalt	749	443	306
Antal lägenheter i kategori D, därav Serviceboende LSS	-	-	256
Antal lägenheter i kategori D, därav Serviceboende SoL (socialpsykiatri)	-	-	50
Antal lägenheter i kategori E, Gruppboende SoL	336	190	146
Antal lägenheter i kategori F, Stödboende SoL	291	164	127
Antal lägenheter totalt	2887	1696	1191

Tabell 32. Uppskattat behov 2032. Avser staden totalt.

Vid en jämförelse mellan Swecos prognos av behov och stadsdelsförvaltningarnas uppskattade behov 2033 kan man konstater

att Swecos prognos är lägre med 2260 (2497 beslut 2023) beslut om bostad med särskild service) än stadsdelsförvaltningarnas uppskattade behov 2824 beslut (2566 beslut 2023).

Prognos 2033

Utbyggnadstakten i staden fortsätter att öka och differensen för att nå uppskattat behov av bostäder med särskild service har minskat. Behovet av lägenheter totalt uppskattas täckas med en procent 2033, dock ser täckningsgraden olika ut för kategorierna. Man kan konstatera att behovet av bostäder med särskild service, servicebostad LSS eller SoL kommer att uppnås med 21 procent marginal 2033. Antalet gruppboendestäder LSS, normal tillgänglighetsanpassning kommer att kunna tillgodoses med 17 procent marginal. Däremot är utvecklingen för gruppboendestäder med variation i utförandet inte lika positiv. För ytkrävande gruppboendestäder LSS där behov finns av exempelvis extra stora våtutrymmen och plats för många hjälpmedel är 59 procent av behovet inte täckt 2033. Stort utbyggnadsbehov kan också konstateras för friliggande gruppboendestäder där 77 procent av behovet väntas täckt 2033 och bostad med särskild service SoL där 88 procent väntas täckt 2033. För kategorin stödboende SoL som är ny i årets boendeplan väntas uppskattade behovet av lägenheter vara täckt med 56 procent vid prognosperiodens slut 2033. Då det största antalet pågående projekt befinner sig i tidigt beslutsskede och svag ekonomisk tillväxt råder osäkerhet i prognosen kring antal bostäder med särskild service som kommer färdigställas enligt planering.

Prognos år 2033 (vuxna)						
Antal boenden, uppskattat behov och differens år 2033. Avser staden totalt.						
	Boenden 2033				Uppskattat behov 2033	Differens 2033
	Totalt 2033	Befintliga boenden	Avvecklas inom tio år	Pågående projekt av boenden		
Kategori A, Gruppboendestäd LSS ytkrävande	56	44	0	12	135	-79
Kategori B, Gruppboendestäd LSS friliggande	206	158	0	48	269	-63
Kategori C, Gruppboendestäd LSS normal tillgänglighetsanpassning	1290	697	12	605	1107	183
Kategori D, Servicebostad LSS eller SoL	910	443	0	467	749	161
Kategori E, Gruppboendestäd SoL	296	190	0	106	336	-40
Kategori F, Stödboende SoL	164	164	0	0	291	-127
Lägenheter totalt	2922	1696	12	1238	2887	35

Tabell 33. Prognos år 2033. Avser staden totalt.

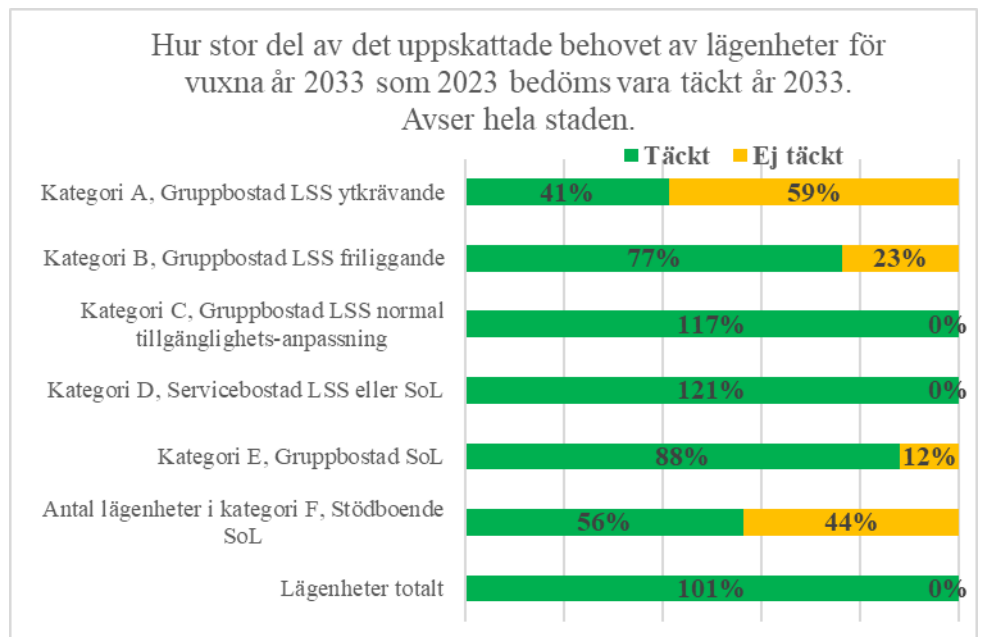

Diagram 1. Hur stor del av det uppskattade behovet av lägenheter år 2033 som 2023 bedöms vara täckta år 2033. Avser staden totalt.

I denna prognos är inte de personer som idag bor på bostad med särskild service på individuella avtal utanför valfrihetsystemet medräknade. Stadsdelsregionerna uppskattar att 75 procent av de vuxna personer som idag bor utanför valfrihetsystemet på individuella avtal och 67 procent av barn och unga LSS skulle kunna bo inom valfrihetsystemet om plats fanns. De flesta personer som bor utanför valfrihetsystemet på individuella avtal bor i kategori C, normal tillgänglighetsanpassad gruppboend LSS. Det är samma kategori där staden har flest pågående projekt.

Regionernas analys

Regionerna lyfter att behovet av bostad med särskild service samt stödboende är större än vad pågående projekt kan tillgodose men lyfter samtidigt svårigheten med att uppskatta kommande behov. Regionerna anser att Swecos prognos är mer tillförlitlig då Swecos prognos inkluderar flera parametrar.

Då stadsdelsförvaltningarna av olika anledningar inte kan placera på en bostad med särskild service samt stödboende inom valfrihetsystemet (LOV) köps platser hos privata utförare i väntan på en lämplig, ledig plats vilket medför extra kostnader för stadsdelsförvaltningarna.

För att staden ska nå målsättningen att samtliga personer med beslut om bostad med särskild service samt stödboende, ska kunna få sina behov tillgodosedda inom valfrihetssystemet, krävs dels fler boenden,

dels boenden med specifik inriktning. Regionerna lyfter fram behov av bostäder:

- För personer under 65 år med demenssjukdom som tillhör personkrets 2.
- Bostad med särskild service SoL för unga vuxna.
- Friliggande gruppboendestäder.
- Bostad med särskild service för barn och unga LSS
- Teckenspråkiga gruppboendestäder för LSS målgrupp
- Bostäder med särskild service SoL och LSS som har kompetens att ge stöd och hjälp till personer med komplex problematik.
- Bostäder av lämpliga former för personer med omfattande stöd- och omvårdnadsbehov inom den socialpsykiatriska målgruppen.
- Bostäder för personer med samsjuklighet.
- Bostäder med särskild service SoL och LSS som har geriatrisk kompetens för att ge stöd till en äldre målgrupp.
- Bostäder med särskild service i olika storlekar för att möta upp den enskildes behov och livsfaser.
- Första boende för unga personer med funktionsnedsättning som får möjlighet att pröva på att bo utanför föräldrahemmet med stöd för att både den unge, anhöriga och kommunen ska kunna få en uppfattning av vilket stödbehov den enskilde har.

Målgruppen blir allt äldre vilket ställer delvis nya kompetenskrav på verksamheterna. En region ser ett behov av att se över ”kvarboendeprincipen” som i dagsläget innebär att många äldre personer bor kvar på gruppboendestäder, serviceboendestäder samt stödboenden. Det är en faktor som påverkar platsbristen inom denna boendeform.

En region framför att en anpassad och mer tillgänglig förmedlingsprocess skulle möjliggöra större delaktighet och involvering inför ställningstagande till erbjudande om bostad med särskild service.

lakttagelser som framkommit under arbetet med boendeplanen

- Det totala underskott i nybyggnation av bostäder med särskild service enligt LSS och SoL samt stödboende som har funnits under lång tid bedöms kvarstå under de kommande åren till följd av långa byggprocesser och ett osäkert prognosläge. Om

man räknar med att alla projekt skulle kunna byggas enligt planering skulle behovet av lägenheter vara täckt med 35 lägenheter år 2034. En mer rimlig bedömning är att behovet av på boendeplatser tidigast kan vara täckt omkring år 2040. Detta då många byggaktörer för närvarande är försiktiga med att påbörja byggnationer och det finns en risk för förseningar eller avveckling av projekt.

- En risk finns att antalet tomma lägenheter i bostad med särskild service kan komma att öka framöver, vilket kan ses vid jämförelse av siffrorna i årets boendeplan med föregående år. För att på bästa sätt matcha personer i behov av bostad med särskild service behöver socialförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna ha ett effektivt samarbete i förmedlingsprocessen.
- Kostnaden för individuella avtal fortsätter öka. Sammanlagda dygnskostnad för de individuella avtalen är nästan 2 298 323 kronor per dygn för vuxna och barn med individuella avtal SoL och LSS och den sammanlagda dygnsersättningen är totalt 1 763 372 kronor. Skillnaden mellan dygnskostnad och dygnsersättning uppgår till totalt 534 951 kronor per dygn vilket är en ökning från föregående år då skillnaden var 430 222 kronor.
- För första året har boendeplanen kartlagt befintliga boenden, pågående projekt och individuella avtal för Stödboende. Detta medför att det totala antalet bostäder ändras i dataunderlaget och försvårar jämförelser i årets boendeplan.
- Socialförvaltningens utredningar visar att servicebostad SoL behövs som ett boendialternativ för socialpsykiatrins målgrupp. Ersättningssystem för insatsen är inrättad. I nuläget finns inga pågående projekt för Servicebostad SoL.
- Efterfrågan från stadsdelsregionerna av bostäder med särskild service med specifik inriktning är tydlig. För personer i behov av bostad med särskild service med specifik inriktning i miljöfaktorer eller kompetens är individuella avtal utanför valfriheten ofta det enda alternativet i nuläget. Kommunstyrelsen utreder under 2024 hur en definition av profilboende för bostad med särskild service kan vara utformad.

- I Stockholms stad drivs merparten av alla bostäder med särskild service och stödboende enligt SoL i egen regi. Av sammanlagt 226 boenden drivs 58 boenden på entreprenad och sju boenden i privat regi. Antalet boenden som drivs i egen regi har ökat från förra årets boendeplan med sju boendeenheter. Inom bostad med särskild service för barn och unga LSS drivs alla boenden i privat regi inom valfrihetsystemet, LOV.